

FLATTIVIESTI

1/2021 - www.flatti.net

PIDÄN SINUSTA HUOLTA ♥

TERVEET TASSUT

SUOJAA JA RAVITSEE IHOA

ELÄINLÄÄKÄRIT SUOSITTELEVAT

KAIKILLE TURKEILLE

TOTEAA VAIKUTUS 2-6 VUOROKAUDEN KESKITYKSEN

KASVATTAJAT JA TRIMMAAJAT SUOSITTELEVAT

KAUNIS TURKKI, TERVE IHO JA TERVEET TASSUT

Omega-6 linolihappo on välttämätön ihon kosteustasapainolle. Tätä pitää yllä erityinen ihon suojaokerros. Jos se järkkyy, iho kuivuu ja altistuu erilaisille ongelmille. Tällöin myös turkki muuttuu elottomaksi ja karvaa lähtee normaalia enemmän.

WWW.NUTROLIN.FI

ESTD 2007

#NUTROLINLIFE

OLETKO KASVATTAJA?

Liity Nutrolin®-kasvattajakerhoon. Lue lisää www.nutrolin.fi

- 2 NUTROLIN
- 4 FLATTIEN MEJÄ-KOKEET 2021
- 5 PUHEENJOHTAJAN TERVEISET
- 6 TEACHING STEADINESS
- 9 KOIRAN ENSIÄVUN ABC
- 10 VUOSIKOKOUS
- 11 FLATTIMESTARUUS, KISÄLLI JA JUNIORIMESTARUUS
- 12 HEITTÄISINKÖ PALLOA KOIRALLE?
- 13 SEURAAMINEN – SEURAAMISEN ERI MUODOT
- 16 NOME-SEURAAMINEN
- 18 KANTA-HÄMEEN ALUETOIMINNAN METSÄSTYSKOULUTUS
- 20 SUOMEN SILEÄKARVAISET NOUTAJAT RY:N PÄÄNÄYTTELY
- 21 KOIRAN JALOSTUSARVON ARVIOIMINEN
- 26 KOIRIEN LUONTEIDEN TESTAAMINEN OSA 1/4
- 28 ALLERGIAKYSELYN TULOKSET
- 29 SRVA KOIRANOJHAJAN NÄKÖKULMASTA
- 32 FACEBOOK-FLATTIKYSELYN SATOA
- 34 BH- ELI KÄYTTÄYTYMISKOE
- 36 KOIRAN EPILEPSIA
- 38 SPONDYLOOSIKUVAUSTUKI / PENTUVÄLITYS
- 39 KUULOKOIRA TOIMII IHMISEN KORVINA
- 40 A-KOKEEN HISTORIAA JA NYKYPÄIVÄÄ FLATEILLÄ
- 43 FLATTIEN TOKO-VIIKONLOPPU 17.-18.4.
- 44 KASTRAATIO – OIKOTIE ONNEEN VAI KARHUNPALVELUS KAVERILLE?
- 47 NOME-NURKKA – ETEEN! OSA 2
- 48 OSTEOSARKOOMA – SUURIKOKOISTEN KOIRIEN PAHANLAATUINEN SYÖPÄ
- 52 TULEVIA TAPAHTUMIA / STRATEGIATYÖSTÄ KÄYTÄNTÖÖN
- 53 ASIAA PENTUEJÄSENYYDESTÄ
- 54 ESITTELYSSÄ PÄÄNÄYTTELYN TUOMARIT
- 56 KENNEL FLATTS – 50 VUOTTA SILEÄKARVAISIA NOUTAJIA
- 59 TARVIKEMYNTI
- 60 UUDET VALIOT
- 61 FLATTIEN KESÄLEIRI
- 62 VANHAT JA VIISAAT
- 64 KASVATTAJAILMOITUKSET
- 66 JÄRJESTÖN JÄSENASIAAT, TILITIEDOT JA YHTEYSTIEDOT
- 68 BOZITA ROBUR

PÄÄTOIMITTAJA

Mari Mamia

TOIMITUSSIHTEERI

Jaana Kontto, flattiviesti@gmail.com

TAITTO

Elisa Pekki, flattiviesti@gmail.com

TOIMITUSKUNTA

Jalostus-, näyttely-, mejä-, nou/nome- ja har-
rastuslajien toimikunnat, hallitus sekä jäsenet.

KANNEN KUVA

Elisa Pekki

FLATTIVIESTIEN MATERIAALI

flattiviesti@gmail.com

VALIOILMOITUKSET

flattiviesti@gmail.com

ILMOITUSKOOT

1/1 sivu 210 mm x 297 mm

1/2 sivu (vaaka) 186 mm x 133,5 mm

1/2 sivu (pysty) 90 mm x 273 mm

1/4 sivu 90 mm x 133,5 mm

1/8 sivu 90 mm x 64 mm

Kasvattajaboxi 88 mm x 50 mm

ILMOITUSHINNASTO JÄSENIILE

1/1 sivu 60€/lehti, 200€/vuosi

1/2 sivu 40€/lehti, 140€/vuosi

1/4 sivu 30€/lehti, 100€/vuosi

1/8 sivu 15€/lehti, 40€/vuosi

Kasvattajaboxi 15€/lehti, 40€/vuosi

Valioilmoitus normaali taittokoossa ilmainen

Ilmoitusmaksut Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n tilille: FI28 5620 0920 4247 50. Ilmoitusai-
neistot osoitteeseen flattiviesti@gmail.com. Il-
moituksen mukana tulee lähettää maksukuitti.

FLATTIVIESTI NRO 2/2021

ilmestyy: 6.5.2021, aineistopäivä: 5.4.2021

AINEISTOVAATIMUKSET

Tekstitiedostot Wordin doc/docx/rtf-muodos-
sa. Kuvat jpg/tif/pdf-muodossa, 300 dpi. Ma-
talaresoluutioiset kuvat menevät printissä sut-
tuiksi, emmekä valitettavasti voi käyttää niitä.

Toimitus huomauttaa, että artikkeleiden mieli-
piteet ovat kirjoittajien omia, eivätkä välttämät-
tä Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n hallituk-
sen tai toimituksen. Flattiviestiin kirjoitetuissa
jutuissa on aina oltava kirjoittajan oikea nimi
ja yhteystiedot, jotka pyydyttäessä jäävät vain
toimituksen tietoon. Artikkeleiden ja kuvien
osittainenkin lainaaminen ilman toimituksen
ja kirjoittajan lupaa on kielletty.

PAINOAIKKA

Savion Kirjapaino Oy, Kerava

MEJÄ 27.6.2021

Pudasjärvi, juhannusmejä

Ylituomari: Mikko Taipaleenmäki

Ilmoittautumiset: 24.5. – 14.6.2021 välisenä aikana

Liisa Keränen, meja@flatti.net, puh. 040 5921296.

Tiedustelut Liisa Keränen.

FLATTIEN MEJÄ-MESTARUUS

& Hirvipää

29.8.2021 Miehikkälä

Ylituomari: Jyri Salmi

Muut tuomarit: Anu Härkönen ja Satu Savolainen-Pulli

Ilmoittautumiset: 12.7. – 16.8.2021 välisenä aikana

Heli Siikonen, meja@flatti.net, puh. 040 580 8144.

Tiedustelut Heli Siikonen.

VOI-luokkaan ilmoittautuvat flatit: Ilmoittautumisen liitteenä tulee toimittaa kopiot / valokuva / ote jalostustietokannasta

VOI-luokan tuloksista ajalta 3.8.2020 – 16.8.2021.

Etuoikeutettuna Flattien MEJÄ-mestari 2020.

PUHEEN- JOHTAJALTA

YHTEISTYÖLLÄ JA VAHVALLA USKOLLA ETEENPÄIN

Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n hallitus ja toimihenkilöt kokoontuivat 23.1.2021 järjestäytymiskokoukseen. Koska kokoontuminen tapahtui tällä kertaa etänä, ei kokoukselle edellisten vuosien tapaan ollut valittu ryhmätöinä työstettävää teemaa. Hiukan kuitenkin workshopattiin. Osallistujia oli pyydetty pohtimaan jäsenjulkaisu Flattiviestin asioita ja sisältöjä etukäteen ja näitä pohdintoja purettiin kokouksessa hyvien keskustelujen kera. Haluamme edelleen toimittaa jäsenistöllemme laadukasta jäsenjulkaisua, josta jokainen flatin omistaja löytää mielekkäitä ja kiinnostavia artikkeleita luettavakseen. Mikäli sinulla on ideoita tai ajatuksia, minkälaisia artikkeleita haluaisit Flattiviestistä lukea, ota rohkeasti yhteyttä lehden toimitukseen flattiviesti@gmail.com.

Rotujärjestön strategiassa vuosi 2021 on nimetty harrastamisen teemavuodeksi, jolloin keskitytään erityisesti harrastajien ohjaamiseen rodunomaisten lajien pariin sekä rotutietoisuuden lisäämiseen teemalla flatti metsästys- ja harrastuskoirana. Järjestön nomenklatuuri on aiempina vuosinakin toteutanut tätä teemaa ja miettinyt myös tulevan vuoden toimintasuunnitelmaa erityisesti samaa teemaa silmällä pitäen. Alue toiminta on aktivoitunut mukavasti eri puolilla Suomea nomenklatuuri vahvan työpanoksen myötä ja tukee osaltaan mainiosti teemavuotta. Nomenklatuuri panostus näkyy hienosti muun muassa Flattiviestin lukuisissa artikkeleissa ja valmennusringin laajentamisessa useampaan ryhmään. Strategian tueksi on koepuolella tehty linjaus painottaa taipumuskokeiden järjestämistä, jotta saisimme nähdä mahdollisimman paljon flattiamme taipumuskokeissa ja sitä kautta myös kerättyä arvokasta dataa rodustamme. Mutta tietenkin Flattimestaruus, Juniorimestaruus ja Flattikisälli, tällä kertaa yhtenä tapahtumana 14.-15.8.2021 Pudasjärvellä, ovat mukana tapahtumakalenterissa.

Rotujärjestön vuosikokous järjestetään maaliskuun 27. päivänä. Nyt ensimmäistä kertaa etäkokouksena! Kokouksessa käsitellään normaalit yhdistyksen sääntöjen määräämät asiat. Kuten olemme uutisoineet, Koronapandemian aiheuttaman laajamittaisen koekaiden ja näyttelyiden rajoittamisen ja peruuntumisten takia kiertopalkintoja ei jaeta vuodelta 2020. Tämä koskee kaikkia vuosittaisia kiertopalkintoja, myös aktiivisen kasvattaja kunniamainintaa.

Vaikka vuosi 2020 oli pysähtyneisyyden, peruuntumisten ja erikoisjärjestelyjen aikaa, ikään kuin ylilyhytty vuosi, uskomme vahvasti, että tämän vuoden 2021 aikana pääsemme jälleen toteuttamaan rotujärjestön toimintaa suunnitelmien mukaisesti. Erikoisnäyttely on totutusti paikallaan toimintasuunnitelmassa, mutta valitettavasti erikoisnäyttelymme kasvattajatuomarit Jim Irvine ja Ronnie Ross eivät vielä kesäkuussa voi matkustaa Suomeen. Koska Korona-pandemia aiheuttaa edelleen paljon epävarmuuksia mm. matkustamisen ja lentoliikenteen suhteen, olemme päättäneet hyödyntää erikoisnäyttelyssämme kotimaisia raudanlujaa ammattitaitoa. Upeat kotimaiset leidit Heli Siikonen, Katja Korhonen ja Kati Heiskanen ovat lupautuneet brittiherrasmiesten tilalle. Jatkamme myös kesäleirin suunnittelua edelleen sillä ajatuksella, että se voidaan

järjestää normaalisti, tai ainakin erityisjärjestelyjä noudattaen.

Olen iloinen, että meillä on toimihenkilöisämme mukana aktiivisia ja aikaansaavia henkilöitä, joilla on valtavasti lajikohtaista tuntemusta ja ammatillista osaamista, jonka he jakavat meidän kaikkien käyttöön flattiemme hyväksi. Aktiivisten toimihenkilöiden lisäksi meillä on lukuisia muita aktiivisia jäseniä, jotka tarjoavat omaa osaamistaan erilaisiin järjestön aktiviteetteihin, niin tapahtumien kuin Flattiviestinkin käyttöön.

Kiitän lämpimästi jokaista, joka on antanut ja edelleen antaa aikaansa rotujärjestön hyväksi. Mitä useampi meitä on tekemässä ja mitä laajemmalla pohjalla osaamisemme on, sitä paremmin jaksamme tehdä työtä yhteisen päämäärämme saavuttamiseksi.

Toivotan kaikille hyvää alkanutta vuotta. Vaikka maailma on vielä hyvin erikoisella tollalla, on valoa näkyvissä tunnelin päässä. Jaksakaa vielä! Harrastakaa ja harjoitelkaa koirienne kanssa, opetelkaa yhdessä uusia asioita, sekä kerratkaa jo opittua. Kokeet ja näyttelyt, leirit ja muut tapahtumat pystytään järjestämään, kun meillä on tahtoa toteuttaa, teemme yhteistyötä ja huomioimme toisemme.

Eteenpäin – yhteistyöllä! – Mari

TEACHING STEADINESS

– PAIKALLA PYSYMISEN OPETTAMINEN

'Rakastan metsästyskoulutusta flattieni kanssa. Nautin myös, kun voin auttaa ystäviäni kouluttamaan noutajiaan... erityisesti flatteja! Viimeaikoina useat ystäväni ovat kysyneet neuvoja miten opettaa koiraa pysymään rauhallisena paikallaan. Kiitos ideasta tähän artikkeliin', – Judy.

Rauhallisesti paikallaan pysyvä koira on tärkeä monestakin syystä: turvallisuus, menestys metsästystapahtumissa ja se on myös pohja edistyneemmälle koulutukselle. Metsästäminen rauhallisen ja paikallaan pysyvän koiran kanssa on huomattavasti turvallisempaa ja tuloksekkaampaa. Koira joka karkaa ammuttaessa, voi aiheuttaa vaaran itselleen samoin kuin aiheuttaa ampujalle ohilaukuksen, kun ampuja varoo ampumasta koiraa. Ampuminen hihnassa olevan koiran kanssa on hyvin vaarallista ja hölmöä toimintaa! Koira, joka pysyy paikallaan ammuttaessa, pystyy katsomaan pudotuksen ja paremmin markkeeraamaan pudotetun linnun sijainnin. Keski- ja ylemmän tason kokeissa koirien on pysyttävä paikoillaan markkeerauksia heitettäessä ja koirien on myös pystyttävä passityöskentelyyn toisen koiran työskennellessä. Koiralla, joka pysyy rauhallisena paikallaan, on myös perusta edetä koulutuksessa vaativampiin tehtäviin kuten laukauksiin, ylösajoon sekä erilaisiin häiriöihin kesken noudon.

Lisähyötynä varmasti paikallaan pysyvän koiran kanssa voit hallita useampia koiria treenatessasi. En salli koirien kilpailla damista, kun heitän palkkadamin tai markkeerauksen. Usein otan damin jokaiselle koiralle ja laitan koirat istumaan. Heitän yhden damin kerrallaan ja annan koiran noutaa nimellä. Sitten heitän seuraavan damin ja seuraava koira saa noutaa. Jokainen koira noutaa sille heitetyn damin. Tämä opettaa koiralle, että jokainen heitetty dami ei ole tarkoitettu sen noudettavaksi. Samalla koirat oppivat passiivisempaa käyttäytymistä sekä häiriöitä.

Kuten yleensä noutajien koulutuksessa, on monia tapoja saavuttaa sama lopputulos: koira joka istuu rauhallisena katsoessaan markkeerauksia ja odottaa ohjaajan lupaa lähteä noutoon. Olen käyttänyt seuraavaa menetelmää onnistuneesti opettaessani koiriani pysymään paikallaan. Minun mielestäni tämä menetelmä on looginen, tehokas ja helppo, eikä se vaikuta koiran noutohaluun eikä yhteistyöhön koiran kanssa. Tässä menetelmässä koira saa palkkion oikeasta käytöksestä. Väärää käytöstä ei palkita. Rauhallinen, hiljainen pentu vapautetaan, jolloin se

Aloita harjoittelu näin: kyykisty niin, että pentu on edessäsi ja pitele pentua käsi sen molemmilla lavoilla.

saa haluamansa palkinnon – noudon! Vastataan taisteleva ja riehuva pentu ei saa palkkiota... sitä pidetään rauhallisesti paikoillaan kunnes se rentoutuu ja rauhoittuu... sitten se saa noutaa palkkionsa. On yllättävää, kuinka nopeasti pennut yhdistävät asian: "Saadakseni mitä haluan (noutaa), täytyy istua rahallisenä. Kun rimpuilen, taistelen ja riehun, en saa mitä haluan."

Alan opettaa paikalla pysymistä kun pentu on nuori... noin kolmen kuukauden ikäinen. Siihen asti olemme tehneet kaikkea hauskaa, motivoituja pentunoutoja leluilla alueilla, joilla häiriöt ovat vähäisiä.

Aloittaaksesi kyykisty niin, että pentu on edessäsi ja pitele pentua käsi sen molemmilla lavoilla. Avustaja seisoo muutaman metrin päässä, hakee pennun huomion kutsumalla, heiluttaa lelua (tai maalitelaa* tai pentudamia)

ja rauhallisesti heittää esineen matalaan ruohikkoon. Aluksi heitot tulisi tehdä heittäjästä pentuun ja ohjaajan päin. Näin vältetään pennun juoksemista heittäjän luokse. Kun palautus on varma, ei heiton suunnalla enää ole merkitystä.

Pidä pentua hellästi, mutta varmasti. Pysy itse rauhallisena ja missään tapauksessa älä hermostu! Heti kun tunnet pennun rentoutuvan, vapauta pentu ja anna sen noutaa esine. Tee kaikkesi, jotta pentu ei pääse ryöstäytymään otteestasi, mutta ole myös varovainen, ettet satuta rimpuilevaa pikku otusta! Yritä vapauttaa pentu kun se katsoo heitettyä esinettä. Jos pentu pääsee irti otteestasi, huolehdi, että avustaja nostaa esineen, piilottaa sen kainaloonsa, kääntää selkensä pennulle eikä ota katsekontaktia pentuun. Estä pentua saamasta palkkiota huonosta käytöksestä. Kun pennulla on esine suussa, rohkaise

(*Kääntäjän huomautus. Alkuperäisessä tekstissä 'paint roller'.

Käytetään erityisesti pennuilla noudon opettamiseen, koska on kiva ja pehmeä suussa)

Avustaja seisoo muutaman metrin päässä, hakee pennun huomion kutsumalla, heiluttaa lenua tai pentudamia ja rauhallisesti heittää esineen matalaan ruohikkoon.

Ajan kuluessa vähitellen vähennä pennun kiinnipitoa. Yritä pitää käsiäsi hieman irti pennun lavoista nähdäksesi, ottaako pentu itse vastuuta istumisestaan. Jos tämä onnistuu, voit siirtyä pitämään kiinni pennun pannasta.

'Haluat pennun erottavan onnistumisen (rauhallisuus = palkkio eli nouto) ja epäonnistumisen (riehuminen = ei palkkioita). Jos koira jatkaa riehumista rauhoittumatta, sinun täytyy vähentää houkutusta.'

sitä tulemaan luoksesi ja kerro sille kuinka hieno pentu se onkaan. Voit joutua houkuttelemaan pennun luoksesi toisella lelulla tai damilla. Älä kiinnitä mitään huomiota esiineseen jota pentu kantaa... keskity pentuun – paljon silityksiä ja kehuja.

Haluat pennun erottavan onnistumisen (rauhallisuus = palkkio) ja epäonnistumisen (riehuminen = ei palkkioita). Jos koira jatkaa riehumista rauhoittumatta, sinun täytyy vähentää houkutusta. Avustaja ei kutsu pentua, ei heiluta esinettä. Mahdollisesti esine tulee vaihtaa pennun mielestä vähemmän arvokkaaseen esim. lempilelu maalitelään?

Tämä menetelmä on toimiva ja tehokas, kun ohjaaja on johdonmukainen. Pennun on oltava rauhallinen päästäkseen noutamaan. Jos pentu oppii, että taistelu ja riehuminen johtaa menestykseen (pentu saa mitä haluaa), tavoitteidesi saavuttaminen kestää paljon kauemmin!

Kun edistytte tässä prosessissa, voit pikkuhiljaa pidentää aikaa ennen kuin päästät pennun noutoon. Vähitellen voit myös pidentää heittoja (ja suunnata ne pois päin pennusta). Pysytkään kuitenkin vielä lyhyellä nurmella. Harjoituksissa otan myös nopeasti käyttöön käskyt, joita aion tulevaisuudessa käyttää. ”Mark” kun avustaja kiinnittää pennun huomion itseensä. ”Yes, that’s it” kun pentu on fokusoitunut avustajaan. ”Sit” kun pentu istuu rauhallisena. ”Pennun nimi” kun pentu saa noutaa. Ja ”here” kun pentu palauttaa esinettä, sekä lyhyitä vihellyksiä kun pentu palauttaa. Ja paljon kehuja onnistumisesta. Haluan, että pentuni nauttii treenaamisesta kanssani sekä oppii oppimaan ja haluaa miellyttää minua.

Ajan kuluessa vähitellen vähennä pennun kiinnipitoa. Yritä pitää käsiäsi hieman irti pennun lavoista nähdäksesi, ottaako pentu itse vastuuta istumisestaan. Jos tämä onnistuu, voit siirtyä pitämään kiinni pennun pannasta. Sen jälkeen kevennä otetta pannasta. Tämän jälkeen voit siirtyä kyykkyyyn pennun viereen. Loppujen lopuksi voit seistä pennun vieressä ja pitää sitä pannasta kiinni.

Kun pentu oppii pysymään paikallaan, voit lisätä heitetyn esineen kiinnostavuutta. Avustaja voi pitää enemmän ääntä ja heiluttaa esinettä, voit liittää laukauksen ym.

Ole johdonmukainen – lähetä pentu noutoon vain jos se istuu rauhallisena. Pidätä palkkio (nouto), jos koira liikkuu tai edistää kohden noutoa. Jos pentu varastaa ja juoksee kohden noutoa, avustajan tulee nopeasti poimia esine ennen pentua. Ota pentu takaisin lähetyspaikkaan ja toista harjoitus.

Ole johdonmukainen – lähetä pentu noutoon vain jos se istuu rauhallisena. Pidätä palkkio (nouto), jos koira liikkuu tai edistää kohden noutoa. Jos pentu varastaa ja juoksee kohden noutoa, avustajan tulee nopeasti poimia esine ennen pentua. Ota pentu takaisin lähetyspaikkaan ja toista harjoitus. Vanhemman ja kokoneemman koiran voit viedä hetkeksi ”jäähylle” ja yrittää uudelleen. Jos koira epäonnistuu useamman kerran, vähennä noudon kiinnostavuutta (ei ääntelyä heitettäessä, ei laukausta, damin pudotus heiton asemesta ym.), jotta koira voi onnistua.

Kun pentu kehittyy ja tulee varmemmaksi, muuta harjoittelua enemmän metsästyskoikeita/ metsästystä vastaavaksi – käytä riistaa, piiloja passipaikoilla, lisää aikaa passissa, harjoittele eri paikoissa, useampia koiria ja ihmisiä alueella ym. Lopulta, siinä sinä olet – rauhallisen koirasi kanssa... vaikkakin suuremman, kehittyneemmän pennun kanssa kuin mistä aloitit!

Tätä menetelmää voit käyttää myös vanhemman koiran kanssa. Muista että koiran tarvitsee erottaa onnistuminen (rauhallisuus, istuminen on yhtä kuin palkkio) ja epäonnistuminen (liikkuminen, eteenpäin hiipiminen on yhtä kuin ei palkkiota). Koira, jolla on pitkä historia karkaamisista, voi tarvita harjoituksia, joissa suuri osa karkaimisen syistä on poistettu. Tee treenejä, joissa avustaja hiljaa tiputtaa damin sen sijaan, että heitetään dami laajassa kaarella. Jos koira karkaa, varmista, että se ei saa damia. Kutsu koira takaisin luoksetulokäskyllä. Älä käytä koiran nimeä. Käytän koiran nimeä vain lähettäessäni sen noutoon. Jos koirasi karkaa, avustajasi on oltava nopea ja nostettava dami.

Flattimme ovat älykkäitä ja ne rakastavat noutamista, paikallaan pysymisen ja rauhallisuuden opettaminen tällä tavalla hyödyntää molempia ominaisuuksia. Säännöllisellä harjoittelulla saat tuloksia! Onnea matkaan... toivon, että nautit matkastasi flattisi kanssa!

Judy Teskey on FCRSC (Sileäkarvaisten noutajien rotujärjestö Kanadassa) metsästyskoulutusvastaava sekä FCRSA:n (Sileäkarvaisten noutajien rotujärjestö USA:ssa) metsästyskoulutustoimikunnan jäsen.

Judy rakastaa paitsi koirien koulutusta, myös artikkelien kirjoittamista. Erityisesti hän haluaa ymmärtää, miksi koulutus onnistuu – tai epäonnistuu.

Judy kasvattaa sileäkarvaisia noutajia kennelnimellä Coastalight yhdessä Wendy Tisdallin kanssa.

KOIRAN ENSIAVUN ABC

Kuten kaikkien onnettomuuksien kohdalla, on tärkeää siirtää loukkaantunut turvalliseen paikkaan ja huolehtia, ettei lisävahinkoja pääse syntymään. Loukkaantuneiden eläinten kanssa täytyy aina olla varovainen, ettei itse loukkaannu pahasti, jos koira yrittää purra, raapia tai karata. Kilttikin lemmikki voi olla loukkaantuneena arvaamaton! Ensiavun aloittamisessa pätee helppo muistisääntö ”ABC”, mikä muodostuu sanoista airway, breathing & circulation. Suomennettuna lyhenteen sanat tarkoittavat ilmäteitä, hengitystä ja verenkiertoa.

A= AIRWAY!

Tarkistetaan ilmatiet eli sieraimet ja suun näkyvät osat sekä henkitorven ja keuhkojen alueet ulkoisesti manuaalisten esteiden osalta. Kaulapanta, päälle romahtanut painava esine, koiran oma kieli, kepit tai suusta tulevat eritteet esimerkiksi veri, oksennus tai lima voivat tukkia hengitystiet tehokkaasti ja koira voi tukehtua.

B= BREATHING!

Tarkkaillaan koira hengittääkö se itse. Hengityksen huomaa koiran rintakehän kohoilusta sekä sen voi tuntea pienenä ilmapirtauksena sierainten edessä.

Jos koira ei hengitä, aloitetaan tekohengitys. Tekohengityksessä koiran tulee maata kylkiasennossa ja edellä mainitut ilmatiet tulee olla avoinna. Koira asetetaan pää hieman koholle kaula suorana. Suun tulee olla kiinni, huulien olla normaalisti hampaiden päällä ja kielen tulla vähän ulos suusta. Sieraimiin puhalletaan muutaman sekunnin ajan. On tärkeää muistaa suhteuttaa puhallusvoima koiran kokoon! Seuraamalla rintakehän liikkeitä puhalluksen aikana voidaan arvioida millainen puhallusvoima on riittävä. Sopiva puhallustiheys on 10-12 kertaa minuutissa. Tekohengitystä tulee jatkaa siihen saakka kunnes koira alkaa itse hengittää tai vähintään 20 minuutin ajan.

C= CIRCULATION!

Ennen tekohengityksen aloittamista tarkastetaan tuntuuko koiran sydämenlyönnit ja pulssi. Koiran sydän sijaitsee hieman rintakehän vasemmalla puolella heti kyynärpään takana. Pulssin löytää helpoiten reisivaltimosta koiran nivusesta, reiden sisäpinnalta. Tarkistamiseen ei kuitenkaan kannata käyttää liikaa aikaa, sillä se kaikki aika on pois elvyttämiseltä. Jos sydän ei lyö, aloitetaan tekohengityksen lisäksi paineluelvytys välittömästi. Elvytykses-

sä koiran tulee maata oikealla kyljellään. Kädet asetetaan rintakehän leveimpään kohtaan ja painetaan rintakehää sen syvyydestä noin 1/3-1/2 alaspäin. Jokaisen painelun välissä tulee odottaa, että rintakehä palaa takaisin normaaliasentoon ennen seuraavaa painallusta. Pienillä koirilla elvytys tulee tehdä sormin kudovaurioiden välttämiseksi. Jos elvyttäjiä on useita elvytys suoritetaan hieman koiran koosta riippuen seuraavasti: 100-120 painallusta ja 10-12 puhallusta/minuutti. Jos elvyttäjiä on vain yksi vuorotellaan seuraavasti: 30 painallusta ja 2 puhallusta.

Paineluelvytyksen lisäksi on tärkeää tyrehdyttää suuret verenvuodot. Tyrehdytys tulee tehdä siten, ettei kuitenkaan vahingoiteta liiaksi ympäröiviä kudoksia. Esimerkiksi vuotavan raajan ympärille sidottava kiristysside ei saisi olla niin tiukassa, ettei varpaissa kierrä veri ollenkaan. Sidettä on hyvä löysätä muutamiksi sekunneiksi 5-10 min. välein.

Jos verenvuoto on runsasta aiheutuu shokkitila. Shokki tarkoittaa verisuonissa kiertävän veren liian alhaista määrää. Alentuneen kiertävän verivolyymin seurauksena kudokset kärsivät hapen puutteesta. Shokkitilassa elimistö yrittää kuljettaa hapekasta verta ensisijaisesti tärkeimmille elimille, aivoille ja sydämelle. Shokki on etenevä tila ja sen oireet vaihtelevat vakavuuden mukaan. Alkuvaiheessa normaalin vaaleanpunaisista limakalvoista tulee tummanpunaiset, sydän lyö normaalia tiheämmin ja hengitys muuttuu nopeaksi ja pinnalliseksi. Raajat tuntuvat viileiltä, koska verta ei meinaa enää riittää ääreisverisuoniin. Shokin edetessä limakalvot muuttuvat normaalia vaaleammaksi, ruumiinlämpö laskee ja tajunnan taso alkaa madaltua. Vakavassa shokissa limakalvot ovat likaisen harmaat, pulssia ei enää tunne ja potilas vaipuu koomaan.

KOIRAN NORMAALIARVOJA

Ruumiinlämpö: 38,2-39,2°C
Hengitystiheys levossa: 10-30/min.
Lepopulssi: 60-150/min.
Vedenkulutus: 30-50 ml/kg/vrk
Virtsan tuotanto: 10-30 ml/kg/vrk

Shokin ensiapuna on asettaa koira kylkimakuulle ja nostaa takapäää etupäätä korkeammalle, jolloin veri palaa tehokkaammin sydämeen. Shokin hoito vaatii aina suonensisäistä nesteytystä, vakavammassa tapauksissa aina pitkää sairaalatasoista hoitoa. Ennuste riippuu shokin vakavuudesta. Mitä aiemmin hoito aloitetaan, sitä parempi ennuste on.

Vakavasti loukkaantunutta koira on hyvä siirtää alustan, esimerkiksi paksun pyyhkeen tai peiton avulla. Kuljetuksessa on hyvä kiinnittää huomiota siihen, että koko koira liikkuisi yhtenä pakettina, eikä mikään ruumiinosa pääse holtittomasti heilumaan. Näin voidaan vähentää jo olemassaolevien vaurioiden pahenemista ja uusien vaurioiden syntymistä.

Vakavasti loukkaantunut eläin on aina toimitettava välittömästi jatkohoitoon tai sen kärsimykset on lopetettava asianmukaisesti.

Kirjoittaja Janita Lauri on viidennen vuoden eläinlääketieteen opiskelija eli tulevan kesän ”kandi”. Mukana elämellisessä menossa ovat labradorit Zara ja Juju. Lisää heidän seikkailujaam löydät Instagramista @chocolabzara.

SUOMEN SILEÄKARVAISET NOUTAJAT RY – FINSKA FLATCOATED RETRIEVERKLUBBEN RF

Vuosikokous

Covid-19 pandemiarajoitusten vuoksi Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n vuosikokous järjestetään sähköisesti etäyhteydellä.

Kokoukseen osallistuminen tapahtuu tietokoneella tai älylaitteella, Google Meet -alustalla.

Vuosikokous järjestetään
27.3.2021 klo 15:00
Kokouksessa käsitellään
sääntöjen määräämät asiat.

Kokoukseen on ilmoittauduttava
etukäteen 24.3.2021 mennessä
osoitteeseen sihteeri@flatti.net.
Kokouslinkki toimitetaan
kokoukseen ilmoittautuneille.

Tervetuloa!

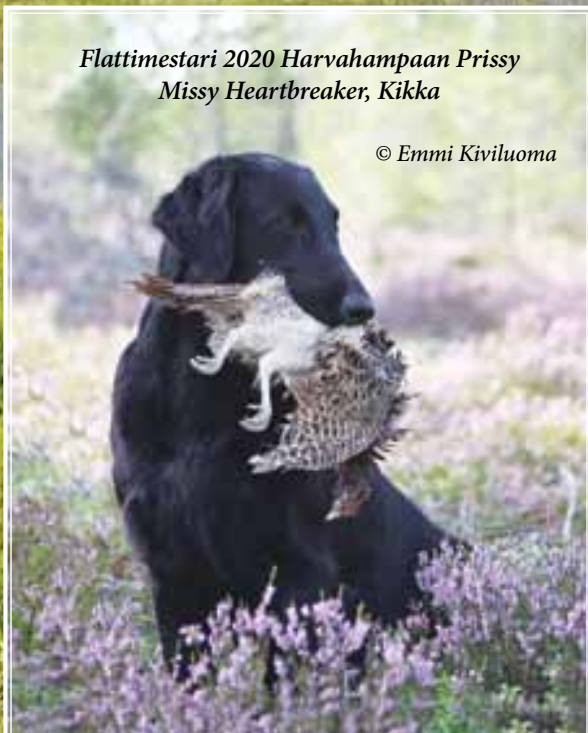
Kokouksen fyysinen osoite on:
Stor-Rösintie 66, 01150 Söderkulla

Kokouksen materiaalit
julkaistaan 2 viikkoa ennen
kokousta www.flatti.net

14.-15.8.
Pudasjärvi

FLATTIMESTARUUS FLATTI-KISÄLLI JUNIORIMESTARUUS

On aika koota flattikansa jälleen yhteen! Vuoden 2021 Flattimestaruus, Flatti-Kisälli ja Juniorimestaruus ratkaistaan kaikki samana elokuisena viikonloppuna Pudasjärvellä. Toivotamme flattiharrastajat tervetulleeksi sankoin joukoin 14.-15.8. Hilturannan leirikeskukseen. Seuraa tiedotusta mm. majoituspaikkojen myynnistä ja lopullisista tuomarivalinnoista flatti.netissä ja tapahtuman Facebook-sivulla!

LAUANTAI 14.8.

- Juniorimestaruus
tuom. Tanja Tenhonen
- Flattimestaruus karsinta
AVO Tuija Hukkanen
VOI Taru Hiltunen
- Flatti-Kisälli
ALO Jyrki Oikarinen

SUNNUNTAI 15.8.

- Flatti-Kisälli
jatkuu tarvittaessa
- Flattimestaruus finaali

PALLON HEITTÄMINEN JA METSÄSTYSKÄYTTÄYTYMINEN

HEITTÄISINKÖ PALLOA KOIRALLE?

Pallo lentää

Oletteko nähneet niin sanottua pallo- tai keppihullua koiraa? Nähdessään pallon koirra kiihtyy ja alkaa hyppiä ja haukkua, jotkut saattavat toki istua paikoillaan, mutta vinkuvat ja jopa tärisevät kiihtymyksestä. Koiran jokainen lihas on jännittynyt ja sen syke nousee. Kun pallo lentää, koira ryntää pallon perään, nappaa sen suuhunsa ja tuo sen uudestaan heitettäväksi kerta toisensa jälkeen. Nauttiiko koira pallon noutamisesta?

Miksi koira lähtee pallon perään?

Koiralla käytös liittyy useimmiten saalistukseen eli ruoan hankintaan ja tämä on koiralle luontaista käytöstä riippumatta siitä, tarvitseeko sen hankkia itse ruokaansa.

Yleisesti puhutaan metsästyskäyttäytymisketjusta. Ketjusta siksi, että saalistustapahtuma ei ole yksittäinen käytös vaan ketju useita eri käytöksiä. Metsästyskäyttäytymisketjuun kuuluvat saaliin etsiminen katseella ja haistelemalla, saaliin havaitseminen, jähmettyminen, vaaniminen, hyökkäys ja/tai takaa-ajoa, saaliiseen tarttuminen, tappopurenta, saaliin kantaminen, paloitteleminen, puolustaminen, syöminen tai kätkeminen.

Eri koirarodut ja metsästyskäyttäytymiskeiju

Eri koiraroduilla on jalostuksella vahvistettu eri osia metsästyskäyttäytymisketjusta ihmisen käyttötärpeiden mukaan. Toisia osia ketjusta taas on pyritty heikentämään. Noutajilla esimerkiksi on korostettu saaliiseen tarttumista ja kantamista, kun taas lampaita silmällä paimentavalla koiralla on vahvistettu jähmettymistä, vaanimista ja jossain määrin takaa-ajoa. Yhteistä näillä roduilla on se, että molemmilla on pyritty heikentämään ketjun viimeisiä osia eli tappopurentaa, paloitteleminen ja syömistä. Koiran metsästyskäyttäytymisketjua on siis hyödynnetty myös muuhun käyttötarkoitukseen kuin metsästyksen. Käyttötarkoituksesta riippumatta kaikilla koiraroduilla on jäljellä vähintään osia metsästyskäyttäytymisketjusta. Jälkien haistelu ja seuraaminen on erittäin palkitsevaa ja luontaista koiralle, oli sitten kyseessä seurakoira tai noutaja.

Tasapaino luonnossa

Metsästyskäyttäytymisketjun käytökset pysyvät luonnossa helpommin tasapainossa keskenään, kun ne tapahtuvat edellä kuvatussa järjestyksessä. Eläin paikallistaa ja jäljittää saaliin, vaanii sitä, lähtee takaa-ajoon ja joskus saavuttaa saaliin tai sitten ei, eli joka kerta ketju ei etene loppuun saakka. Metsästyskäyttäytymisketjun alku- ja loppupään vaiheet suoritetaan matalammassa vireessä, keskimmaiset vaiheet takaa-ajosta tappopurentaan taas korkeassa vireessä. Luonnossa eläin myös yleensä saalistaa syödäkseen. Päästyään toivottuun lopputulokseen eli saaliin saamiseen kiinni ja syömiseen, sillä ei ole tarvetta lähteä saalistamaan, ennen kuin sillä on uudestaan nälkä.

Tasapaino arjessa

Palataanpa takaisin pallon heittoon, nyt kun olemme käyneet läpi metsästyskäyttäytymisketjun vaiheet. Pallon lentäminen ilmassa jäljittelee siis pakenevaa saalista ja saaliin perään lähteminen on koiralle luontaista käytöstä. Kun pallo heitetään, koira siirtyy suoraan takaa-ajoon, ilman ketjun ensimmäisiä vaiheita ja saadessaan pallon kiinni tarttumiseen. Samalla, kun koira valmistautuu takaa-ajoon ja takaa-ajon aikana, stressihormonien määrä sen kehossa lisääntyy, mikä on oikeassa saalistustilanteessa välttämätöntä maksimaalisen suorituskyvyn kannalta. Mikäli koira tuo pallon saman tien takaisin, jäävät myös ketjun viimeiset osat toteutumatta ja heittäessämme pallon uudestaan koira siirtyy taas takaa-ajoon. Pallon hetkellinen kantaminen tuskin ehtii laskea koiran viretilaa

'Jatkuva pallon heittäminen voi ylläpitää koiran yliaktiivisuutta ja koira saattaa alkaa etsiä kiihdyttäviä liikkuvia ärsykejä myös ympäristöstään pyrkien esimerkiksi jahtaamaan autoja, pyöräilijöitä tai jotain muuta liikkuvaa.'

kovinkaan paljon. Toistaessamme heittämistä, toistamme metsästyskäyttäytymisketjun kiihdyttävintä osaa kerta toisensa jälkeen.

MAHDOLLISET SEURAUKSET

Mikäli pallon heitto toistuu useita kertoja peräkkäin, sitä heitellään koiralle usein, eikä sen heittäminen edellytä koiralta mitään mallitkäytöstä esimerkiksi odottamista ennen noutoa, pallon noutamisesta saattaa muodostua koiralle pakonomainen käytös, joka aiheuttaa sille stressiä. Pitkittynyt stressi aiheuttaa elimistöön epätasapainon, mikä voi näkyä jopa fyysisinä oireina, kuten suolisto- ja iho-ongelmina. Jatkuva pallon heittäminen voi ylläpitää koiran yliaktiivisuutta ja koira saattaa alkaa etsiä kiihdyttäviä liikkuvia ärsykejä myös ympäristöstään pyrkien esimerkiksi jahtaamaan autoja, pyöräilijöitä tai jotain muuta liikkuvaa.

Koirat ovat kuitenkin yksilöitä niin stressin sietokyvyn kuin stressaavista tilanteista palautumisen suhteen. Mikä yhdelle on sopivaa, on toiselle liikaa ja kolmannelle liian vähän. Koiranomistaja on vastuullisessa roolissa tarkkailemassa oman koiransa tunnetiloja ja määrittelemässä koiran hyvinvoinnin kannalta sopivan määrän aktiviteetteja suhteutettuna lepoon.

HEITTÄMINEN JA NOUTAJAN OMINAISUUDET?

Kirjoituksen alussa mainittiin metsästyskäyttäytymisketjun eri osista ja niiden korostamisesta jalostuksessa eri roduilla. Noutajan alkuperäinen käyttötarkoitus on paikallistaa ja noutaa tiputettua riistaa, ei ajaa sitä takaa. Tämä olisi hyvä huomioida myös noutotreenneissä ja antaa koiran tehdä enemmän töitä nenällään kuin silmillään. Sen sijaan, että noutajalle heitettäisiin palloa tai dameja, varsinkin herkästi kiihtyvälle koiralle, kannattaisi ehkä tehdä enemmän saaliin paikallistamiseen ja kantamiseen tähtäviä tehtäviä.

- Katja Taskinen, Ammattitutkimnon suorittanut eläinten kouluttaja ja yrittäjä yrityksessä Salon Koirahalli

SEURAAMINEN

— SEURAAMISEN ERI MUODOT

Seuraaminen jollain tavalla on osa erittäin monta koiraharrastuslajia ja koetta. Koiran tulee kulkea ohjaajansa mukana joko selkeästi ohjaajan lähellä käskyn alla tai vapaamuotoisemmin ohjaajan lähetyvillä tämän liikkeitä seuraillen. Opetustavat voivat täten vaihdella melko paljonkin, vaikka kaikki perustuvat siihen, että koiran tulee kokea ohjaajan lähellä kulkeminen kannattavaksi hommaksi.

© HANSU LAITALA

Mikä tekee seuraamisesta hankalaa?

Ohjaajan seuraamisen luulisi olevan helppoa hommaa, koiran ei tarvitse muuta kuin kävellä vieressä. Vaan koirien mielestä tämä ei aina ole yksinkertaista. Koirat eivät luontaisesti harrasta tällaista toimintaa kovinkaan usein. Ne enneminkin seuraavat toisiaan peräkkäin tai kulkevat väljästi toistensa lähetyvillä eivätkä liki kiinni toisissaan yhtä matkaa. Täten seuraamiskäytös ei ole koirille luontevaa niin lähekkäin tehtynä.

Ihmisen liikkumistahti on myös aika hidas. Jotta koira pysyy ihmisen kanssa samassa tahdissa, pitää keskikokoisen koiran selkeästi hidastaa omaa tahtiaan, peitsata/kävellä tms., jotta se ei karkaa hitaalta ihmisystävältään. Täten seuraamisessa koira voi joutua kävelemään omaa rytmiään hitaammin, mikä vaatii itsehillintää ja malttia.

Koiraa pitää osata motivoida kävelemään ihmisen kanssa huolimatta erilaisista häiriöistä

eli esim. houkuttelevista hajuista tai muista koirista. Jos motivaatiota ei ole, mukana kulkeminen muodostuu pakkopullaksi ja täten ehkä jopa rankaisupainotteiseksi toiminnaksi (koira yrittää tehdä jotain muuta kuin kulkea mukana, mikä saa aikaan sen, että sitä rangaistaan esimerkiksi hihnasta nyppimällä). Seuraaminen vaatii myös keskittymistä ja itsehillintää ja jos nämä eivät ole koiran vahvuudet, tulee seuraamisesta edelleen hankalampaa.

Erilaisia seuraamisia

Perusseuraamista voisi sanoa olevan kahta eri tyyppiä: ”tokomainen seuraaminen” ja ”mukana kulkeminen”. Näistä tokomainen seuraaminen on sitä, mitä tehdään tottelevaisuuskokeissa, PK-tottelevaisuudessa ja rally-tokossa. Mukana kulkemista tapahtuu nome-kokeessa ja esim. PK-kokeiden maasto-osuudella, joissa tehdään kesken suorituksen siirtymä paikasta toiseen.

Tokomainen seuraaminen

Tokomaisessa seuraamisessa on seuraamisen tapa ja muoto määritelty tarkasti koeohjeissa. Esim. toko-kokeessa seuraamista kuvailaan näin:

- koiran paikka on ohjaajan vasemmalla puolella, rintamasuunta ohjaajan mukainen ja koiran lapa ohjaajan polven kohdalla
- koiran ja ohjaajan välin tulee olla n. 10 cm
- koiran tulee seurata ohjaajaa halukkaasti
- koira ei saa seurata luonnottomassa asennossa (niska- ja selkälinjan välinen kulma on 90° tai vähemmän)
- koira ei saa katsoa ohjaajaan sivuttain (luonnottomalla, liioitellulla tavalla)
- arvosanaa alentavat mm. ääntely, hyppiminen, leikkiminen, hidastelu ja edistäminen
- koira ei saa seurata niin lähellä, että se häiritsee tai estää ohjaajan liikkumista
- ohjaajaan nojaaminen tai törmäminen ovat virheitä
- kontaktin puute on virhe
- koiran vino seuraamisasento on virhe

Melko paljon ohjeita ja määräyksiä siis siitä, mitä koiran tulee tehdä ja mitä se ei saa tehdä. PK-tottiksessa ja rally-tokossa seuraamisen määrittely ei ole ihan näin pilkulleen kerrottu, mutta samantyyppisiä ajatuksia löytyy niistäkin seuraamisen suhteen.

Mukana kulkeminen

Mukana kulkeminen ei tässä tarkoita epämääräistä hortoilua ohjaajan lähetyvillä, vaan sitä, että koira kulkee ohjaajan kanssa samaa tahtia samaan suuntaan. Koiran ei tarvitse olla senttilleen tiettyssä paikassa ohjaajaan nähden, mutta niin lähellä, että se voi seurata ohjaajan liikkumista ja kääntymisiä nopeasti sekä tarpeen mukaan esim. istua ohjaajan vierelle.

Esim. nome-B -kokeiden ohjeissa sanotaan, että siirtymisissä koiran tulee seurata ohjaajan välittömässä läheisyydessä (sivulla) ilman, että ohjaaja joutuu kiinnittämään huomiota koiraansa. Nome A-kokeen ohjeissa huono seuraaminen on vakava virhe. Arvostelu on väljempää verrattuna tokoseuraamisen siinä mielessä, että kaikkia pikkujuttuja ei ole ohjeissa mainittu. Kuitenkin seuraamisen tulee olla tarkkaavaista, rauhallista, sa-

© HANSU LAITALA

manttahtista ohjaajan kanssa sekä vaivatonta maasto-olosuhteissakin.

Millaista seuraamista halutaan?

Tokotyyppisen seuraamisen tulee olla iloista, aktiivista, innokasta sekä teknisesti tarkkaa (esim. koiran paikka ohjaajan nähden). Rally-tokossa erilaisissa kääntymistehtävissä halutaan nähdä sitä, että koira tekee käännökset tiiviisti ohjaajan kanssa, mikä tarkoittaa käytännössä usein hyvää ”takapään” käyttöä. Koiran tulee tokossa ja PK:ssa pitää kontaktia ohjaajaan, rally-tokossa sitä ei vaadita. Koiran ilmeen ja elekielen tulee heijastaa koiran halukkuutta tehdä seuraamista. Täten koiran vireystila saa olla melko korkeakin ja tunnetilan tulee olla positiivinen.

Tokomainen seuraaminen on usein lennokkaasta, intoa puhkuvaa, häntä heiluen tehtä-

vää ja melko suurta energiaa sisältävää seuraamista. Koiran asento on melko staattinen (vasemmalla puolella tiettyssä paikassa suhteessa ohjaajaan paitsi rally-tokossa samaa tehdään myös oikealla puolella), mikä tekee seuraamisesta fyysisesti melko kuormittavaa koiralle. Henkisellä puolella kuormitus syntyy intensiivisyyden ja keskittymisen vaatimuksesta, koira ei voi vain kävellä ohjaajan mukana vaan sen pitää työskennellä jokaisen askeleen eteen. Lisäksi sen tulee olla valmis reagoimaan nopeasti kesken seuraamisen annettuihin erilaisiin käskyihin.

Mukana kulkemistyyppisessä seuraamisessa esim. nomessa koiralta ei vaadita eikä haeta korkeaa vireystilaa. Halutaan, että koira on rauhallisessa, keskittyneessä ja maltillisessa mielentilassa. Tunnetilan tulisi olla rennon positiivinen. Koiran tulee seurata ohjaajaa

siten, että se jaksaa tehdä tätä pitkät pätkät kerrallaan, välillä ehkä pysähtyen ja odottaen paikoillaan, kunnes seuraaminen jatkuu. Katsekontaktia ei haluta, koiran tulee seuraamisen aikana tarkkailla sekä ohjaajan toimintaa (liikkumista ja pysähtymistä) että ympäristön tapahtumia.

SEURAAMISEN OPETTAMINEN

Tokoseuraamisessa treenataan yleensä erikseen koiran vireys- ja tunnetilaa sekä teknistä seuraamista. Kun nämä ovat erikseen kunnossa, voidaan niistä koostaa kokonainen seuraaminen. Vireys- ja tunnetilatreenissä koiraa palkitaan siten, että sen tunnetila saadaan sopivaksi – yleensä koiraa innostetaan ja kiihdytetään hieman, jotta se olisi innokas seuraamaan häiriöistä huolimatta. Palkkioina käytetään hyviä nameja ja leikkipalkkioita, esim. saalistaminen. Tekniikkatreenit sisältävät mm. erilaisia kontaktiharjoituksia, perusasento- ja sivulletulotreenejä sekä takosaharjoituksia.

Mukana kulkemisessa harjoitellaan koiran pysymistä ohjaajan matkassa erilaisissa tilanteissa ja häiriöissä ohjaajan liikkeessä minne vain suhteessa koiraan. Häiriöiden lisäämisen avulla kehitetään koiran itsehillintää ja samalla halua seurata ohjaajaa niistä huolimatta (esim. häiriöheitto – koira seuraa – kun se seuraa hyvin, se saa luvan noutaa). Pysähtymisiä ja paikoillaan pysyminen kuuluvat myös seuraamistreeniin.

HYVÄN SEURAAMISEN YLLÄPITO

Tokoseuraamisessa vaikeaa on koiran vireys- ja tunnetilan sekä teknisen suorituksen säilyttäminen hyvällä tasolla läpi koko seuraamisen. Kun perustyö on tehty hyvin, koiralle on luotu hyvä motivaatio ja tekninen puoli on kunnossa, ei perusseuraaminen enää tuota koiralle isoja haasteita koelajien ylemissä luokissakaan. Tärkeää on siis panostaa kunnan pohjatyöhön, ei edetä liian nopeasti pitkiin seuraamisiin ja huolehditaan seuraamistekniikan pysymisestä kasassa harjoitteleamalla sitä säännöllisesti.

Mukana kulkemisessa, etenkin nome-seuraamisessa, vaikeaa on koiran vireystilan säilyttäminen sopivana ja seuraamismotivaation ylläpitäminen. Kun koira alkaa yhdistää seuraamista metsästyksellisiin tilanteisiin, alkaa sen vireystila helposti nousta ja samalla itsehillintä voi olla vaikea säilyttää. Koira siis kuumuu ja alkaa esim. edistää tai äännellä seuraamisessa. Tärkeää on tehdä alusta lähtien erilaisia häiriöihin liittyviä itsehillintäharjoituksia ja opettaa koiralle, että seuraaminen on tapa päästä noutamaan, kun ensin maltaa mielensä. Harjoituksia pitää tehdä paljon ja mukana kulkemisesta koiralle tapa. Samalla koiran seuraamismotivaatio kasvaa, vaikka seuraamista ei enää alkutreenien tapaan vahvistettaisi makupaloilla.

Molempien seuraamisten pysyminen hyvänä vaatii säännöllistä seuraamisen tarkastelua, eli onko se ohjaajan tavoitteiden mukaisella tasolla. Jos ei ole, etsitään ongelmakohtat ja mietitään niiden ratkaisemiseen sopivia harjoituksia. Treenaamista voi joutua tekemään koirasta riippuen paljonkin, etenkin jos kyse

on koiran vireys- ja tunnetilan ongelmista (esim. koira kiihtyy liikaa tai sen into seuraamisen hiipuu nopeasti). Säännöllinen harjoittelu tuottaa näissäkin parhaan tuloksen, jotta koiran mielialaa saadaan muokattua haluttuun suuntaan.

- Pipa

NOME-SEURAAMINEN

Artikkelin kirjoittaja, Tarja Tuhola on harrastanut sileäkarvaisilla- ja kultaisilla noutajillaan noutajien rodunomaisia lajeja ja kokeita vuodesta 1991. Hän on voittanut flattinarttunsa kanssa vuonna 2014 sileäkarvaisten noutajien Pohjoismaiden mestaruuden, joka kilpailtiin lämpimän riistan A-kokeena. Metsästys on kuulunut hänellä tärkeänä osana noutajien kanssa toimimiseen: aluksi pelkästään muiden metsästäjien apuna riistojen talteen ottamisen muodossa ja kohta kymmenisen vuotta omakin haulikko on kulkenut metsällä mukana.

Nome-seuraamisen opettaminen lähde-tään rakentamaan seuraamisen perusteista. Vaikka nome-seuraaminen on hieman vaapaamuotoisempaa kuin toko-seuraaminen, kannattaa se opettaa noutajalle vahvaksi, jotta koira osaisi koe- ja metsästystilanteissa ympäristön monista virikkeistä huolimatta kulkea lapa suunnilleen ohjaajan polven kohdalla ja nuuhkimatta maata.

Seuraaminen itsessään ei ole läheskään kaikille koirille palkitsevaa toimintaa ja siksi suullisilla kehuilla ja esim. namipalkkioilla on mielestäni tärkeä merkitys taidon opettamisessa. Välillä joutuu myös taluttimella tai suullisilla kielloilla rajoittamaan esim. liiallista vauhtia tai maan nuuhkimista. Itse tykkään käyttää nome-seuraamisen harjoittelussa koira rauhoittavia signaaleja, kuten maltillista kehumista, nameja ja esim. koiran pään silittämistä pysähdyksissä (kokeissa koskeminen kielletty), koska toivon koiralta rauhallista käytöstä niin metsästyksessä kuin kokeissakin.

Harjoitele monipuolisesti

Seuraamisen harjoittelu on tärkeää tehdä koiralle mielekkääksi ja vaihtelevaksi. Harjoitukset on hyvä pitää ainakin alkuvaiheessa lyhyinä, jotta koiran viretaso pysyy yllä, mutta toisaalta seuraamista voi oman viitsemäisyyden mukaan harjoitella useitakin kertoja päivässä muutamien minuuttien ajan. Mielenkiintoa harjoitukseen tuovat suunnanmuutokset, käännökset, pysähdykset, temponvaihtelut ja seuraamisharjoitusten liittäminen esim. noutotehtäviin. Seuraamisen opettelu erityisesti hitaassa tempossa kävellen hyödyttää myöhemmin koe- sekä metsästystilanteissa. Tärkeässä roolissa on myös harjoittelu vaihtelevissa maastoissa. Jo melko nuorelle noutajalle kannattaa piha-, kenttä-, tie-, polku- ja peltotreenien oheen ottaa säännöllinen seuraamisen harjoittelu metsässä, jossa maastopohja ei olekaan tasaista, puut ja risut hankaloittavat kulkemista ja hajut kiinnostavat. Jos tavoitteet ovat koepuolella korkealla, koiralle on syytä opettaa mm. ahtaan paikan ohittaminen. Siinä koiran pitää siirtyä ohituksen ajaksi

ohjaajan taakse, mikäli se ei mahdu ohittamaan puuta tai pensasta ohjaajan sivulla kulkien. Ojien ylityksiä kannattaa myös harjoitella siten, ettei koira hyppää voimakkaasti ojan yli ja tällä tavoin tarkoituksettomasti poistu hetkellisestikään ohjaajan sivulta (voidaan katsoa hylkääväksi virheeksi mm. A-kokeissa). Jos oja ei ole kovin syvä, voi itse kävellä ojan pohjan kautta ja ohjata koira tekemään samoin.

'Jo melko nuorelle noutajalle kannattaa piha-, kenttä-, tie-, polku- ja peltotreenien oheen ottaa säännöllinen seuraamisen harjoittelu metsässä, jossa maastopohja ei olekaan tasaista, puut ja risut hankaloittavat kulkemista ja hajut kiinnostavat. Jos tavoitteet ovat koepuolella korkealla, koiralle on syytä opettaa mm. ahtaan paikan ohittaminen. Siinä koiran pitää siirtyä ohituksen ajaksi ohjaajan taakse, mikäli se ei mahdu ohittamaan puuta tai pensasta ohjaajan sivulla kulkien.'

Seuraamisen haasteet tulevat usein esille erityisesti silloin kun koiralla on odotusarvo noutamisesta ja esim. veteen pääsystä. Mikäli tavoitteena on kokeissa menestyminen, kannattaa näihinkin panostaa harjoittelulla seuraamista rannan suuntaisesti, kohti rantaa ja rannasta pois päin. Vesipedolle on hyvä opettaa, että veden näkeminen ei aina tarkoita uimaan pääsemistä. Esim. muistinnoutoja treenatessa on myös oltava tarkkana, ettei koiran anneta edistää, kun kuljetaan kohti damia.

Lisää häiriöitä

Kun nuori tai aikuisempikin koira on oppinut sen, mitä siltä seuraamisessa odotetaan, voidaan harjoitteisiin alkaa pikkuhiljaa lisäämään häiriöitä. Häiriöinä voivat olla esimerkiksi erilaiset maahan laitetut tavarat, lelut ja damit. Flatti on yleensä luonnostaan utelias, joten sillä toimivat häiriöinä yhtä hyvin reppu, mehutölkki kuin pallokin. Nome-seuraamisessa koiralla on lupa katsoa esineitä, mutta se ei saa siirtyä ohjaajan sivulta niitä haistelemaan tai noutamaan. Aluksi häiriöiden ohittaminen kannattaakin opettaa taluttimessa ja palkata koira, kun sen kiinnostuksen saa ohjattua häiriöistä

ohjaajaan. Omalla aktiivisella liikkumisella ja kehon kielellä tai namilla ohjaaja voi tehdä itsestään kiinnostavan seurattavan.

Kun harjoittelu aloitetaan ilman talutinta, on hyvä ohittaa häiriöt ensin kauempaa ja suoritusvarmuuden kartuttua siirtyä lähemmäksi kohteita. Damit ovat usein muita tavaroita haastavampia häiriöitä, koska niitä noutaneelle koiralle ne tuottavat odotus-

arvon noutamisesta. Ei ole katastrofi, jos koira joskus seuraamisessa karkaa esineelle tai damille. Tällaisessa tapauksessa mennään koiran luokse ripeästi, otetaan esine suusta kehumatta koira, kytketään koira taluttimeen ja palautetaan esine alkuperäiselle paikalle. Harjoitusta jatketaan mielellään taluttimella varmistuen, jotta vältetään virheen toistuminen. Mikäli vaarana on karkaamisen yhteydessä se, että koira lähtee juokselemaan luovuttamatta esinettä ohjaajalle, kannattaa seuraamisharjoitukset tehdä tietysti taluttimessa. Myöhemmin taitojen hionnassa myötä häiriöinä voivat olla mm. heitetyt damit tai narun päässä koiran editse vedettävä ”saalis”.

Häiriöinä kannattaa käyttää myös ihmisiä ja toisia koiria, koska useimmat flattit ovat halukkaita tutustumaan niin kaksijalkaisiin kuin nelijalkaisiin. A-kokeissa ja usein wt-kokeissa sekä nomen ylemmissä luokissa koiran pitää pystyä seuraamaan tuomarin ja/ tai toisen koiranohjaajan lähellä keskittyen tehtäväänsä. Monelle ovat koulutustapahtumista varmasti tuttuja erilaiset ohitustreenit, pujottelut ja rivistössä kävelyt. Hyvä ja helposti kotiympyröissäkin yhden avustajan

avulla toteutettava harjoitus on seuraamisen harjoittelu siten, että koira seuraa ohjaajan ja toisen henkilön välissä. Lisähaastetta harjoitukseen saa, kun vieressä kulkeva henkilö riiputtaa damia ensin koirasta kauempana olevassa kädessä ja kun se onnistuu, koiran puolella olevassa kädessä. Koiralla ei ole harjoituksessa lupa lähteä nappaamaan damia avustajalta.

Välillä mielikuvituksen puute lamauttaa treenaamisen hyvin saman tyyppiseksi ja siksi ”takataskussa” on ideaköyhien päivien varalle kiva olla joitakin valmiita harjoitteita. Yksi pitkään käyttämäni mukava treeni, jossa yhdistyvät sekä liikkeellelähtö, pysähdyksestä istuminen, että koiran vireystason ylläpitäminen, on seuraavanlainen. Aloita seuraamisharjoitus yhdeksällä askeleella ja tee pysähdys niin, että koira istuu sivulle. Jatka tästä seitsemällä, viidellä, kolmella ja yhdellä askeleella pysähdyksien ja sivulle istumisten kera. Voit jatkaa tästä suoraan vielä kolmosen kautta yhdeksikköön asti, jos koirallasi on hyvä vire tai pitää pienen tauon ennen treenin jatkamista. Käytä harjoittellessasi selkeää käskysanaa, jotta koira tietää pitääkö sen lähteä mukaan vai jäädä paikalleen istumaan. Käskysana tulee antaa ennen liikkeellelähtöä, että koira ehtii reagoimaan siihen ennen kuin ohjaajan jalka liikkuu. Harjoituksessa lähdetään liikkeelle aina koiran puoleisella jalalla, koska koiran halutaan seuraavan juuri sen polven kohdalla liikkeelle lähtiessä, liikkeessä ja pysähdyksessä. Tämän vuoksi treenissä käytetään parittomia askelmääriä. Pysähdyksessä on hyvä opettaa koira istumaan melko nopeasti ja siihen voidaan välillä yhdistää pilli, jolloin pillipysäytystäkin saadaan vahvistettua samassa harjoituksessa. Tätäkin harjoitusta voi muuten tehdä myös metsässä.

Vaadi hyvää suoritusta

Oma mielipiteeni on, että metsästys- ja koe-koiran koulutuksessa seuraamisen harjoittelussa kannattaa koiralta ja itseltä vaatia huippusuoritusta (...siis nipotusta). Koe- ja metsästystilanteissa ohjaajan ja koiran huomion vie monta seikkaa ja koiran viretaso yleensä nousee. Ohjaajakin saattaa jännittää ja menettää ”parhaan teränsä”. Vaikka seuraamisen taso hieman putoaisikin treenien huippusuorituksesta, onnistumisen mahdollisuudet ovat paljon paremmat, kun seuraaminen on ns. automatisoitunut koiralle ja ohjaaja pystyy luottamaan koiraansa.

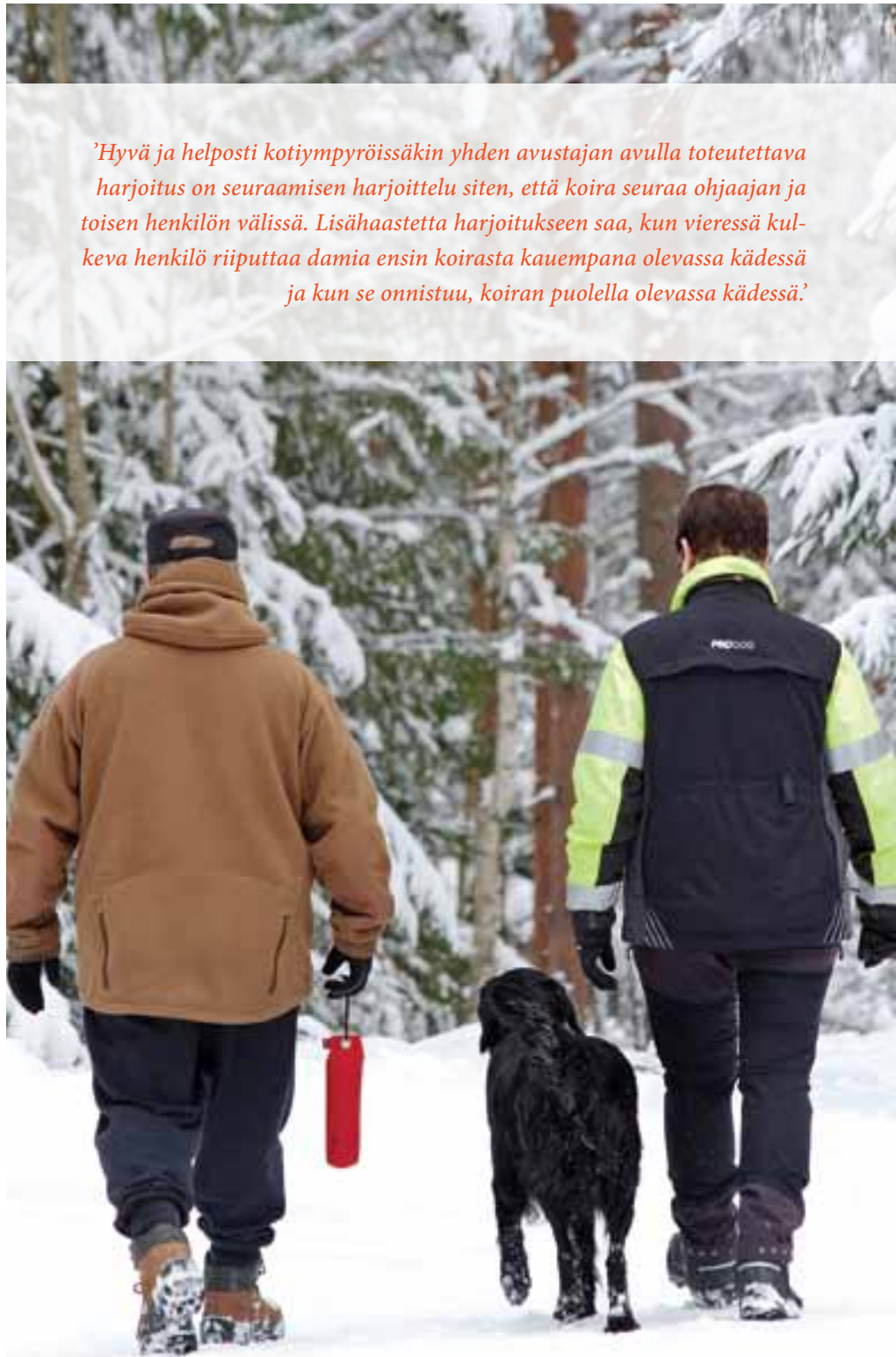
Muista, että meillä on erilaisia ”tyyppejä”...

Hyvän seuraamisen opettaminen ei ole aivan kaavamainen juttu, sillä kuten tiedämme, niin koirat eivät ole samasta puusta veistettyjä. Nykyiset noutajani numerot 5-8 ja edesmenneet neljä ovat olleet ja ovat kaikki

tosin erilaisia ”tyyppejä” ja sen vuoksi kouluttaminen on tapahtunut ja tapahtuu eri tavoin. Toisille seuraaminen on lähtöjäänkin hyvin luontaista ja toisten kanssa joutuu tekemään paljon töitä. Osa koiristani on oppinut hyvän nome-seuraamisen jo nuorena, toisten kanssa on joutunut odottamaan kysymistä pidempään. Osan seuraamiseen olen ollut tosi tyytyväinen, joidenkin osalta

se taito on jäänyt mielestäni vain kohtuulliseksi. Flatti saattaa olla joskus hieman monimutkainen tapaus, mutta ahkeralla ja oikeantyyppisellä treenaamisella lähes kaikilla on mahdollisuus oppia seuraamisen taito, joten kannattaa harjoitella sitkeästi, osallistua koulutuksiin ja kysyä neuvoja.

- Tarja Tuhola

’Hyvä ja helposti kotiympyröissäkin yhden avustajan avulla toteutettava harjoitus on seuraamisen harjoittelu siten, että koira seuraa ohjaajan ja toisen henkilön välissä. Lisähaastetta harjoitukseen saa, kun vieressä kulkeva henkilö riiputtaa damia ensin koirasta kauempana olevassa kädessä ja kun se onnistuu, koiran puolella olevassa kädessä.’

KANTA-HÄMEEN ALUETOIMINTA

— METSÄSTYSKOULUTUS loppiaisena 2021

Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n strategian tueksi ja toiminnan terävöittämiseksi on sovittu teemavuodet. Vuonna 2021 teemana on Flatti metsästys- ja harrastuskoirana. Teemavuonna keskitytään erityisesti flattiharrastajien ohjaamiseen rodunomaisten lajien pariin sekä rotutietoisuuden lisäämiseen. Yhtenä teemavuoden tärkeänä tavoitteena on kehittää alueellista toimintaa eri puolilla maata siten, että mahdollisimman monelle flatin omistajalle voidaan tarjota mahdollisuuksia tutustua ja harrastaa rodunomaisia lajeja.

'Aloittelijana on iso todennäköisyys, että teet uusia, koulutuksissa opittuja juttuja jo liian aikaisin. Se käy uskomattoman helposti, kun koira oppii nopeasti ja tuudittaudut tunteeseen, että tähän sujuu. Kun murkkuikä iskee ja monet muut asiat kiinnostavat aina vaan enemmän, murenee liian ohut peruskoulutus nopeasti ja mikään ei oikein suju. – Malti-, tottelevaisuus- ja luopumiskoulutusta pitää viedä paljon pidemmälle, kuin itsestä tuntuu riittävältä. Aloittelijan 100 % vastaa käytännössä ehkä puolikasta vaaditusta.'

© JUHO PAJARI

Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n alueyhteyshenkilöt tuntevat oman alueensa harrastuspiirit ja tarjonnan rodunomaisten noutajaharrastusten ja muiden eri harrastusmuotojen osalta. Alueyhteyshenkilöt ohjaavat uuden harrastajan ottamaan yhteyttä oikeisiin ihmisiin päästäkseen mukaan harrastamaan haluamaansa lajia.

Koska sileäkarvainen noutaja on metsästyskoirarotu, on alueellisen toiminnan pääpaino rodunomaisissa lajeissa (noutajien taipumus- ja metsästyskokeet, noutajien working-test ja metsästyskoirien jäljestämiskokeet). Kullakin alueella toimitaan sen olosuhteiden ja resurssien mukaan yhteistyössä alueen muun noutajatoiminnan kanssa.

Vuonna 2021 Nome-toimikunta julkaisee jokaisessa Flattiviestissä kuulumisia alueilta sekä treenivinkkejä eri alueilla järjestetyistä koulutuksista. Juttusarjan aloitti jo Flattiviestin viime vuoden viimeisessä numerossa Uudenmaan aluetoiminta ja nyt on vuorossa Kanta-Hämeen aluetoiminta, joka järjesti vuoden vaihteessa kaksi metsästyskoulutusta, joissa kouluttajina olivat Mervi Salo ja Tiina Mursula.

MATTI TIMONEN & KAPU ALO-RYHMÄSSÄ
Matti Timonen kertoo tunnelmiaan ALO-tasoisien koulutusryhmästä ja Riitta Koivisto pentujen koulutusryhmästä.

Matti ja Kapu 1,5 v. lähtivät hakemaan lisäoppia ALO-ryhmän treeneistä. Lähinnä tarkoitus oli saada kokemusta vieraasta paikasta useamman koiran ryhmässä. Lähtötaso Matin mielestä oli hyvinkin taipumuskokeen läpäisyyn vaadittava, kunhan itseluottamus voittaa vieraan tilanteen.

- Ryhmäharjoitukset eivät olleet täysin vieraista, kiitos loistavan kasvattajan. Kasvattaja järjesti meille harjoittelumahdollisuuksia ja käytiin jopa harjoitustaipparitkin suorittamassa. Sen lisäksi taustalla oli Uudenmaan aluetoiminnan puitteissa Nina Onufriewin organisoimia maltti- ja hallintaharjoituksia sekä setti ostettuja koulutustapahtumia muualla. Vielä näiden lisäksi päivittäisiä harjoitteita, viimeksi fokuksena luovutus ja hallinta. Senpä takia tulikin vähän yllätyksenä, miten pentukoiraakoulun priimuksesta ja opettajan lellikistä kuoriutui harjoituksessa täysi riiviö, ja vahvasti tarpeen keskittyä tässä erinomaisessa harjoituksessa moneen kertaan korostettuun perushallintaan.

MUUTAMA TÄRKEÄ ASIA, JOKA KIRKASTUIVAT TAAS:

1. Ensimmäistä noutajaa kouluttaessaan on koko ajan uuden edessä: kaikki mitä luet ja kuulet muilta aukeaa omaan tajuntaan vasta viiveellä. Tai ei ollenkaan, ei ainakaan ennen

kuin näet asian jossain käytännössä. Meillemkin kasvattaja antoi hyvän uuden pennun käyttöohjekirjansen, jossa olisi ollut ohjeita moneen nyt paljastuneeseen juttuun. Eli lue ohjeita uudelleen ja uudelleen, koska tajuat asiat paremmin nähtyäsi kaverin kasvavan ja oppivan.

2. Aloittelijana on iso todennäköisyys, että teet uusia koulutuksissa opittuja juttuja jollain aikaisin. Se käy uskomattoman helposti, kun koira oppii nopeasti ja tuudittaudut tunteeseen, että tämänhan sujuu. Kun murkkuikä iskee ja monet muut asiat kiinnostavat aina vaan enemmän, murenee liian ohut peruskoulutus nopeasti ja mikään ei oikein suju.

3. Pitää oppia lukemaan oman koiran tunte- ja vireystiloja. No eihän niitä opi kuin ajan kanssa ja tekemällä. Mutta sitten kun se onnistuu, pitää luottaa havaintoihin ja säättää treeni sen mukaan. Ja sen myötä oppia rauhoittumaan, sekä ohjaaja että koira. Harjoituksen aluksi näki, että nyt on Kapu kierroksilla - seurasi kroppa S-mutkalla damien liittoa ja tärisi innosta. Ja muiden koirien tekemisen seuraaminen ei varsinkaan auttanut rauhoittumiseen. No sitähan nyt tavallaan lähdettiin hakemaankin, kokemusta ryhmässä harjoittelusta. Ja hyvähan se on, että on valpas, kunhan pysyy hallinnassa.

4. Viimeisenä pointtina se, mikä jäi kirkkaimpana mieleen: maltti-, tottelevaisuus- ja luopumiskoulutusta pitää viedä paljon pidemmälle, kuin itsestä tuntuu riittävältä. Aloittelijan 100 % vastaa käytännössä ehkä puolikasta vaaditusta. Sitä ei vaan tajunnut, miten paljon enemmän erilaisia tilanteita olisi perushallinnan harjoitteluun voinut luoda ja käyttää hyväkseen. Nyt on eväitä korjata tilannetta. No, olihan meillä joitain onnistumisiakin, ja kehittymiseen potentiaaliakin eli erittäin hyvä harjoitus!

RIITTA KOIVISTO & TELLU PENTURYHMÄ
Riitta ja Tellu 6 kk osallistuivat pennuille ja alokasluokkaan tähtäävien koulutukseen. Vielä aika pimeään päivään oli saatu mahdollistettua kolme kahdeksan koirakon ryhmää, jotka vielä vaihtoivat kouluttajalta toiselle puolivälissä omaa vuoroaan. Me aloitimme kolmen muun pennun kanssa Mervin ryhmässä, jossa käytiin ensin läpi pentujen taitotasoa ja sitten puhuttiin paljon, tehtäviä ei montaa tehty. Samalla pennut saivat harjoitusta vain odottamiseen ryhmässä.

On kiva huomata, että vaikka on kauan harrastanut, voi vielä saada ihan uusia näkökulmia koiran opettamiseen. Meille jäi työkalupakkiin Merviltä pennun opettaminen luovutusasettoon ja -paikalle syöttämällä sille namia. Kädet pistetään kämmenet yh-

teen kropan etupuolelle. Tärkeää on, että kädet ovat niin lähellä vartaloasi kuin mahdollista. Tarkoitus on, että pentu tulee niin lähelle sinua kuin mahdollista joko istuen tai jääden seisomaan suoraan eteesi. Namipalkka annostellaan niin, että toisessa kädessä on namia ja käsi on kiinni, toiseen avoimeen käteen valutetaan nameja ja annostellaan sitä koiralle. Kun koira oppii idean, palkkaamisväliä pidennetään ja samalla opetetaan sitä rauhoittumaan. Ole tarkkana, että koira oikeasti rauhoittuu, eikä saa nameja nopeammin esim. raapimalla tai tökkimällä kättä.

HARJOITUKSEN HYÖDYT:

1. harjoitukseen saadaan kestoja, koira voi syöttää samalla kertaa kauan ja kehua sitä samaan aikaan.

2. koira oppii rauhoittumaan oikeaan paikkaan ja kokee siinä olon palkitsevana, jatkossa myös luoksetulossa ja luovuttaessa damia/riistaa koira tarjoaa samaa asentoa. Flattihurjan usein painavat päätä alas luovuttaessa tai kiertävät ohjaajaa tms., tällä taktiikalla luovutuksista saa kauniimmat ja varmemmat.

Teimme myös lyhyen linjan käyttäen kohteena ruokakuppia, jossa oli nameja. Linjaa voi hyvin harjoitella ruoan avulla, jolloin ei tarvitse käyttää dameja pennulla, joka ei ehkä osaa vielä palauttaa kunnolla. Tellu teki linjan niin, että jätin sen istumaan ja vein kupin vähän matkan päähän. Palasin koiran luokse ja lähetin sen linjalle. Pennun voi myös ottaa mukaan kuppia viedessä.

Loppuajaksi menimme Tiinan koulutettaviksi. Aloitimme luopumisharjoituksella, joka tehtiin nameilla. Nyrkkiin laitettiin nameja ja nyrkki annettiin koiran eteen, kun koira ei enää yrittänyt saada nameja (luopui niistä), se palkittiin avaamalla käsi ja se sai syödä namit. Tässä ajoitus on tärkeää, alussa palkka tulee heti kun koira irrottaa nenän nyrkistä, sitten vähitellen pidennetään aikaa mikä koiran pitää olla yrittämättä saada nameja. Muista myös kehua koira alussa, että se keksii idean.

Teimme myös pitkäköön paikallaolon, jossa Tiina pujotteli koirien välistä, sekä lopuksi pari luoksetuloa koirakujan läpi. Tehtävät olivat pennuille sopivia ja hyvin Tellu jaksoi keskittyä niihin. Pennuille reilut kaksi tuntia oli ihan riittävän pitkä aika, etenkin talvikelissä.

Riitta ja Matti kiittävät antoisista harjoituspäivistä ja kannustavat myös muita alueita järjestämään harrastajille vastaavanlaisia koulutuksia.

SUOMEN SILEÄKARVAISET NOUTAJAT RY:N

PÄÄNÄYTTELY

Messilä, Hollola

12.6.2021

Messiläntie 308

15980 MESSILÄ

Arvostelu alkaa klo 10:00

Urokset & Nartut

Heli Siikonen

- Pennut
- Juniorit
- Nuoret

Nartut

Katja Korhonen

- Avoin
- Käyttö
- Valio
- Veteraani

Urokset

Kati Heiskanen

- Avoin
- Käyttö
- Valio
- Veteraani

Tuomarit ovat varalla toisilleen

Tuomariesittelyt sivulla 54!

Ilmoittautumiset 18.5. mennessä osoitteeseen:

Piia Piiparinen
Kylväjäntie 29
45610 Korja

tai flatti.net tai showlink.fi

Lisätietoja: Piia Piiparinen - 040 831 4848

Ilmoittautumismaksu 30€,

saman om. 2 jne koira 25€, pennut
ja vet yli 10v ilmaiseksi

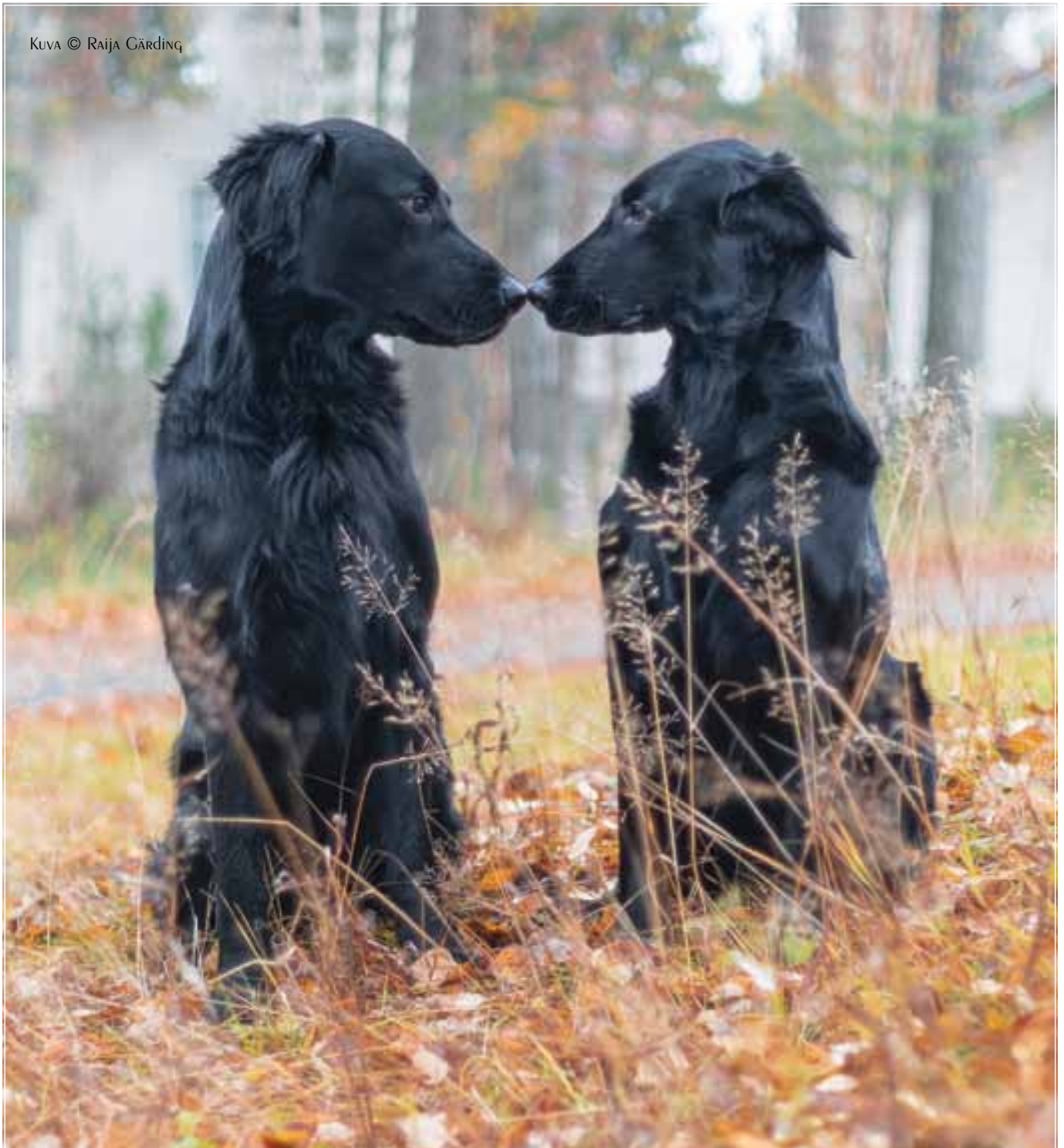
Tiilille:

Fl28 5620 0920 4247 50 / OKOYFIHH

Suomen Sileäkarvaiset noutajat / viite 1206 20218

KOIRAN JALOSTUSARVON ARVIOIMINEN

'Koiran jalostusarvon arvioiminen on oleellisen tärkeää onnistuneessa ja tuloksekkaassa kasvatustyössä. Onnistuneeseen koiran jalostusarvon arvioimiseen tarvitaan melko paljon taustatietoa. Pelkällä koiran näkemisellä ei päästä onnistuneisiin tuloksiin. Miten sitten arvioida koiran jalostusarvoa mahdollisimman kattavasti? Seuraavalta sivulta alkavassa artikkelissa kerron omista arvioimisperiaatteistani. Malli ei ole mikään ainoa ja oikea, mutta itse olen tämän tyyppisen arvioinnin kokenut kaikkein parhaaksi omassa kasvatus ja jalostustyössäni.' – Juha Kares

Lähtökohdat arvioimiselle – arvottomat koirat

Aivan ensimmäiseksi pitää pohtia onko koira arvioimisen arvoinen? Mikäli koiralla on selvästi hysteerinen tai heikko arka luonne, ei mielestäni jalostusarvoa kannata lähteä edes pohtimaan. Hysteerinen ja arka, liian hermostunut koira on yksinkertaisesti jalostuskelvoton jo sellaisenaan, eikä ole mieltä lähteä pohtimaan koiran jalostusarvoa. Koira on yksinkertaisesti arvoton.

Sairauksien osalta arvioiminen onkin sitten jo paljon hankalampaa ja monimutkaisempaa. Omassa käytänteessäni en lähde myöskään miettimään koiran jalostusarvoa, mikäli koira sairastaa perimältään erittäin vaikeasti hahmotettavaa, silti selvästi peritytyvää erittäin kohtalokasta sairautta. Tällaisina sairauksina pidän epilepsiaa, vakavia immunologisia sairauksia kuten AIHA, ruokatorven laajentumaa, lihaksiston surkastumia, spondylooma ja keskushermoston sairauksia. Näissä tapauksissa koiran jalostusarvo on omassa käytänteessäni automaattisesti nolla. Ei ole mielestäni pienintäkään mieltä lähteä pohtimaan koiran jalostuskäyttöä.

Hedelmällisyyden selvät heikkoudet ja vajavuudet ovat myös tekijöitä, jotka vakavana ilmenneenä laskevat koiran jalostusarvon nolnaan. Näitä ovat jatkuvasti ilmentyneet olemattoman heikot juokset ja urosten kohdalla astumattomuus. Omassa käytänteessäni näillä koirilla ei ole jalostusarvoa lainkaan.

Suoralta kädeltä on oikeastaan hyvin vaikea määrittellä montaakaan muuta ominaisuutta, joka tuhoaisi koiran jalostusarvon kokonaan.

Taustan arvioiminen

Mikäli koira sitten osoittautuu aivan kelpo koiraksi ja on syytä lähteä pohtimaan sen jalostusarvoa, aloitan punnitsemisen taustoitista ja sukutaulusta. Ensinnä otan tarkasteluun koiran vanhemmat. Pyrin selvittämään vanhempien luonne-, terveys- ja ulkonäköseikat. Luonteeseen kuuluu tässä tapauksessa automaattisesti mahdolliset käyttöominaisuudet. Periaate vanhempien arvioimiselle on hyvin yksinkertainen. Mitä parempi luonteisia, terveempiä ja hyvän näköisiä vanhemmat ovat, sen enemmän se nostaa koiran jalostusarvoa.

Seuraavaksi tarkastelen vanhempien sisaruskuja ja pentuekokoa. Mitä tasaisempi ja ansioituneempi pentue on ollut kokonaisuudessaan sen enemmän vanhempien sisarusket nostavat itse tarkasteltavana olevan koirankin jalostusarvoa. Seuraavana tärkeänä seikkana otan tarkasteluun vanhempien jälkeläisten määrät. On hyvä jos jälkeläisiä on jonkin verran, koska arvioiminenkin on tällöin paljon helpompaa. Kuitenkin, mikäli varsinkin koiran isällä alkaa olla valtavat määrät jälkeläisiä, alkaa se omassa arvioin-

nissani laskea tarkasteltavana olevan jälkeläisen jalostusarvoa. Mitään tarkkaa lukua ei voi mennä sanomaan, koska kaikki riippuu kovasti rodusta, mutta kohtuus kaikessa. Yksinkertaisesti näen asian niin, että mitä enemmän koiralla on sisaruskuja, sen parempi sen tarvitsee olla, jotta koiraa kannattaa jalostukseen käyttää.

Seuraavana tarkastelen myös vanhempia yhdistelmänä. Onko yhdistelmä ainutlaatuisen ja melko harvinaislaatuinen rodussa? Mikäli kyseessä olevia sukuja ei ole juurikaan yhdistelty aikaisemmin ja esimerkiksi omassa kotimaassa vastaavia yhdistelmiä ei tunneta, nostaa se koiran jalostusarvoa asteikossani automaattisesti. Vanhempien kohdalla arvoa nostaa myös vanhempien ikä. Mitä korkea ikäisempiä ja terveenä pysyneempiä vanhemmat ovat, sen enemmän jälkeläisen arvo nousee. Pyrin tarkastelemaan myös vanhempien sisarusten elinikää ja elinvoimaisuutta.

Vanhempien tarkastelun jälkeen arvioin yleensä narttulinjan koiran takana. Narttulinjasta toivon löytäväni yhdenmukaisuutta ja varmaa jälkeläisnäyttöä useamman sukupolven ajalta. Mitä parempaa näyttöä narttulinjan takaa löytyy, sen enemmän nousee koiran jalostusarvo silmissäni. Seuraavaksi arvioin löytyykö koiran sukutaulusta joitakin arvokkaita ja sinällään uhanalaista perimää. Tällaisia ovat tyypillisesti jo lopettaneet ansiokkaiden kasvattajien koirat, joita ei ole arvostettu aikanaan tai syystä tai toisesta niitä ei ole käytetty. Mikäli koiran sukutaulussa on joitakin ainutlaatuisia koiria ja ”uutta” sen enemmän se nostaa koiran jalostusarvoa. Sisäsiitosprosenttiin suhtaudun varautuneesti. Mitään yleistä sääntöä ei kannata mennä sanomaan. Kuitenkin mikäli koira on kaikin osin ensiluokkainen terve ja tyypikäs koira ja sisäsiitosprosentti matala sen arvokkaampana koiran jalostusarvon koen. Toisaalta korkeammankin sisäsiitosprosentin omaava koira on yhtäläillä arvokas, jos degeneraatiota ei selvästi esiinny. Samalla pitää arvioida koiran sisäsiitosasteen koostumus. Onko koira kerrattu koiriin, joita löytyy kaikkien rodun yksilöiden takaa? Silloin jalostusarvo laskee silmissäni automaattisesti. Mikäli sisäsiitosasteen korkeus johtuu ainutlaatuisista hieman harvinaisemmista koirista, joita ei esiinny koko populaatiossa paljoakaan, se taas nostaa silmissäni koiran jalostusarvoa.

Luonteen osalta arvioin käytössä olevien tietojen perusteella sukutaulussa esiintyvien koirien vahvuudet ja heikkoudet. Mitä enemmän vahvuuksia löytyy sen parempi. Mikäli sukutaulusta löytyy selvää aggressiivisuutta on se rajusti jalostusarvoa laskeva tekijä. Sairauksien osalta pätee sama kuin koiran jalostusarvon romahduttamiseen vaikuttaneet tekijät. Kaikkein vakavimmin

sukutaulussa pitää suhtautua alentuneeseen keskimääräiseen elinikään, olipa syy mikä tahansa. Kriittisimmin suhtaudun elinvoiman heikkenemiseen laajasti, näistä käytännön ikävimpinä esimerkkeinä ovat hedelmällisyyden ongelmat, immunologiset ongelmat, selvästi rotuun kytkeytyneet syövä, hermostolliset sairaudet, sisäelinten sairaudet ja koiran elämää selvästi rajoittavat sairaudet.

Mikäli sukutaulussa esiintyy jo edellä mainittuja sairauksia, laskee se koiran jalostusarvoa radikaalisti. Jalostusarvoa erittäin selkeästi ja rajusti laskevat sairauksina pidän myös syöpiä, mikäli niitä on esiintynyt useammalla yksilöllä ja alle 8 vuoden iässä. Immuniijärjestelmissä ilmenneet heikkoudet romuttavat sukutaulussakin esiintyneenä jalostusarvoa myös voimakkaasti. Myös esivanhempien yleinen keski-ikä on tarkan puntaroinnin kohteena. Mikäli monet koirista kuolleet alle 10-vuotiaina, on se jalostusarvoa voimakkaasti laskeva tekijä. Sisäelimiissä ilmenneet sairaudet esivanhemmissä ovat myös erittäin rankasti koiran jalostusarvoa laskevia seikkoja. Yleensäkin koiran elämää selvästi lyhentävät sairaudet ja/tai voimakasta tuskaa sekä koiran elämänlaatua laskevat seikat laskevat kaikkein eniten esivanhemmissä esiintyneenä koiran jalostusarvoa.

Seuraavaksi onkin sitten asteikossani sairaudet, jotka esivanhemmissä esiintyneenä laskevat koiran jalostusarvoa, mutta selvästi edeltäviä vähemmän. Näitä ovat rutiini tutkimuksissa löytyvät, mutta ei koiran normaali elämään vaikuttavat sairaudet. Tyypillisimmillään kyseessä voi olla esimerkiksi lonkka- ja olkanivelendysplasia. Nämä ovat tietysti rotusidonnaisia. Raskaissa roduissa edelliset ovat vakavampia, kuin kevytrakenteisissa roduissa, koska ne todennäköisemmin aiheuttavat koiralle harmia ja tuottavat mahdollisesti kipua.

Seuraavaksi tarkastelen esivanhempien yleistä hedelmällisyyttä. Mitä suurempia pentuekokoja ja helppoja synnytyksiä koirilla on ollut, sen enemmän se nostaa jälkeläisenkin jalostusarvoa. Samalla arvioin esivanhempien ulkonäköä ja pyrin hahmottamaan onko taustassa löydettävissä selvästi hahmotettavissa olevaa tyyppiä. Mitä selvemmin pystyn taustan koiria kategorisoimaan ja tyypittämään, sen enemmän se nostaa koiran jalostusarvoa. Luonnollisesti taustan yhtenäisen tyyppin tulee olla sellaisia kuin kyseisen rodun tulisikin näyttää. Samalla arvioin onko esivanhemmissä joitakin aivan erityisiä ominaisuuksia, jotka rodussa ovat uhattuna. Tällaisia ovat tyypillisimmillään nimenomaan anatomian perustavaa laatua olevat seikat kuten rintakehän oikea rakenne, etuosa, liikkeet, ylälinja ja takaosa. Toisaalta päitä ja ilmeitäkään ei saa vähätellä, mutta kokonaisuus tulee ensin.

Käyttöominaisuudet ovat myös tärkeä asia. Sukutaulusta tulee löytyä anatomialtaan ja luonteeltaan käyttötarkoitukseen soveltuvia koiria. Itse pitää arvioida ja tietää mikä on koulutuksella saavutettua ansiota ja mikä mahdollisesti todellinen perimä. Lopultaankin käyttöominaisuuksien paras tulkinta ja arvioiminen täytyy jäädä kasvattajalle. Hän tietää koiran historian ja arkipäivän.

Rintakehän valtava merkitys

Lopulta ollaan päästy niin pitkälle, että koira on hankittu tai itse kasvatettu. Tällöin tietysti sukutaulu täyttää jalostusarvolle asetetut vaatimukset. Koiralla ei myöskään ole selviä luonteen, eikä oleellisia terveyden tai ulkomuodon puutteita. Jalostusarvon puna-roinnissa kuitenkin itse yksilö on aina avain asemassa ja taustat vain nostavat tai osaltaan ovat laskemassa käytettävän koiran jalostusarvoa.

Kaikkein tärkeimpiä anatomisia ominaisuuksia on rintakehä, uskokaa tai älkää. Rintakehä on kullekin rodulle aivan oleellisin seikka. Rintakehän ympärille rakentuu rotutyypillinen koira. Kullakin rodulla on oma ominainen rintakehänsä. Oleellista on, että rintakehän muoto on sellainen kuin rodulle kuuluu. Rintakehän tilavuuden tulee olla oikeanlainen. Rintakehän epätyypillisyyden muuttaa yleensä koko koiran olemusta kohtalokkaasti. Valitettavasti myös rintakehän ominaisuudet, malli ja keveys ovat yleensä voimakkaasti periytyviä ominaisuuksia.

Tilavuuden tulee muodostua rodulle tyyppillisestä tekijästä. Keskeisintä rintakehässä on:

1. Riittävä syvyys
2. Riittävä pituus
3. Riittävä kaareutuvuus

Rintakehän tulee olla riittävän syvä, jotta se tukee etuosaa. Eturinta on oltava rodulle tyyppillinen. Rintakehän syvyys on oleellista ja lähes rodussa kuin rodussa rintakehän tulee ulottoa vähintään kyynärpäihin.

Pituus on kestävä rakenteen kannalta oleellisimpia seikkoja. Rintakehän tulee olla pituudeltaan yleensä pitempi kuin luullaan. Pitkälläkin koiralla yleensä pituuden muodostaa pitkä rintakehä. Kestävä rakenteen kannalta pitkä lanne on kohtalokkain puute. Jalostuksessa myös pitkän lanteen periytyvyys on vahva. Niin voidaankin sanoa, että jalostusarvon arvioinnissa rintakehän pituus on tärkeä seikka. Oikea pituus nostaa arvoa, kun taas lyhyt rintakehä yhdistyneenä pitkään lanteeseen laskee jalostusarvoa voimakkaasti.

Rintakehän kaarevuus voidaan useimmiten luokitella muutamaa tyyppiin. Litteä, hieman kaareutunut, selvästi kaareutunut tai pyöreä. On oleellisen tärkeää tietää oman

'Käyttöominaisuudet ovat tärkeä asia. Sukutaulusta tulee löytyä anatomialtaan ja luonteeltaan käyttötarkoitukseen soveltuvia koiria. Itse pitää arvioida ja tietää, mikä on koulutuksella saavutettua ansiota ja mikä mahdollisesti todellinen perimä. Lopultaankin käyttöominaisuuksien paras tulkinta ja arvioiminen täytyy jäädä kasvattajalle. Hän tuntee koiran historian ja arjen.'

rodun rintakehän oikeanlainen kaareutumisen. Usein rintakehissä voi olla voimakkaita ylilyöntejä tai toisaalta puutteita. Oikeanlainen rintakehän kaareutuvuus nostaa koiran jalostusarvoa voimakkaasti. Mikäli pitää valita rintakehän muodossa, olen omassa jalostustyössäni huomannut, että rintakehän tilavuuden pienentäminen on huomattavasti helpompaa kuin rintakehän voimistaminen. Omassa jalostusarvon arvioinnissani kevyt rintakehä on siis suurempi miinus kuin liian tilava rintakehä. Muistakaa myös, että koiran pituudesta ei yleensä suoraan näe rintakehää. Toivotulla lyhyellä koiralla voi olla todella lyhyt rintakehä ja pitkäkö lanne, silloin koira voi pysyä esimerkiksi melko neliömäisenä, vaikka rintakehä on puutteellinen. Rintakehä pitää arvioida kokeilemalla ja toisaalta liikkeessä.

Rintakehän tulee olla kokeiltaessa oikeanlainen, mutta yhtä oleellista on, että rintakehä on kestävä liikkeessä. Rintakehän tulee olla volyymiä, jonka koira kantaa liikkeessä rodulle tyyppillisellä tavalla. Suurimpia virheitä rintakehissä ovat:

1. Liian lyhyt rintakehä
2. Voimakkaasti kuroutuva rintakehä roduilla, joilla ei rintakehän tule kuroutua
3. Liian leveä rintakehä, varsinkin edestä
4. Liian kevyt rintakehä, jossa puutteellinen syvyys
5. Puutteellinen eturinta (kytköksissä etuosan rakenteeseen)

Nämä ovat ominaisuuksia, jotka laskevat koiran jalostusarvoa omassa arvioinnissani erittäin voimakkaasti.

ETUOSA

Etuosan merkitystä ei rintakehän lailla voida liikaa korostaa. Rintakehä ja etuosa ovat ne asiat, jotka pahimmin tuntuvat pettävän monilla koirilla. Etuosa on keskeisessä asemassa koiran jalostusarvon punnitsemisessä. Etuosan arvioimisessa voi lähteä liikkeelle helpoimmin havainnoitavasta vaikeimpaan. Järjestys on samalla omassa arvioinnissani myös tärkeysjärjestys. Ensinnä tulee lapojen oikea sijainti, joka on oleellisen tärkeää. Toisena tulee lavan pituus, kulmautuneisuus ja lopuksi olkavarren pituus.

Yleisesti voi todeta, että suurimmalla osalla koirista lavat tuntuvat olevan liian edessä. Suurimmalla osasta rotuja lapojen tulee olla kauniisti taakse asettuneet. Ylälinja on pehmeä. Ensin tulee kaula, joka liittyy pehmeästi oikea asentoisten lapojen kautta, kauniin sään kohdalla selkään. Rintakehä pitää ja tukee kaunista ylälinjaa ja oikeaa etuosaa.

Lapojen tulee olla siis oikein sijoittuneet ja voi kaiketi yleistäen sanoa, että aivan liian monella koiralla lavat ovat aivan liian edessä. On tietysti rotuja, joilla lapojen ei kuulukaan olla ns. normaalisti sijoittuneet vaan lavat saavat olla etuasentoisemmat. Mutta muista perehtyä lapiihin ja harrastamasi rodun oikeaan toivottuun lavan asentoon.

Etuasentoiset lavat ovat omassa jalostusarvon arvioinnissani todella suuri arvoa laskeva tekijä. Sanomattakin on selvää, että oikein sijaitsevat lavat ovat taas voimakkaasti koiran arvoa nostava ominaisuus. Useimmilla koirilla säkä tulee olla silmin havaittavissa koiran seistessä, säkä toimii usein oikeiden lapojen indikaattorina.

Seuraavana pitää mitata lavan pituus. Etusormi voidaan laittaa koiran sään paikkeille ja peukalo lavan etureunaan eturinnan paikkeilla. Tarkastelemalla omia sormiaan nähdään lavan pituus sekä asento. Yleensä lavan tulee olla viisto. Usein koirilla, joilla lavat ovat kauniisti asettuneet, myös pituus on hyvä. Sen sijaan lapa voi olla pystytkö eikä riittävän viisto. Seuraavaksi voi mitata olkavarren, jonka tulee yleensä olla yhtä pitkä kuin lavan. Näin ei vain käytännössä usein ole. Valitettavan usein olkavarsi on lapaa huomattavasti lyhyempi. Olkavari voidaan mitata kuten lapa. Aseta peukalo nyt olkavarren etureunaan lavan ja olkavarren liitoskohtaan ja laita etusormi nyt olkavarren takareunaan eturaajojen paikkeille. Nyt näet suoraan olkavarren pituuden. Mikäli olkavarsi on huomattavasti lapaa lyhyempi, on se selvä virhe ja laskee koiran jalostusarvoa. Samalla katsot olkavarren asennon.

Myös olkavaren tulisi olla yleensä viisto ja tasapainoisessa suhteessa lavan kanssa. Koiran tulisi olla hyvin kulmautunut. Pahinta olkavarressa on, jos se on sekä lyhyt että suora. Tällöin etuliike on usein korkea ja heittelevä. Puhutaan ns. hackney-liikkeestä. Toisaalta

eturaajat myös usein työntyvät rungosta ulos eli raajat erkaantuvat rintakehästä. Syy on yksinkertainen. Lihakset ovat kiinnittyneet luustoon ja lyhyt olkavarsi antaa lihaksistolle liian lyhyen kiinnittymispinnan, tällöin lihaksisto pakkautuu liian lyhyelle alalle ja pullistuneet lihakset ikään kuin työntävät raajaa ulos rungosta. Etuliike on tällöin ulko-kierteinen.

Koiran etuosa on hyvin erikoislaatuinen ja vaikeasti ymmärrettävä kokonaisuus. Etuosan rakenne ja ominaisuudet poikkeavat täysin takaraajoista. Etuosasta on kirjoitettu joitakin artikkeleita. Artikkeleiden lukeminen on suositeltavaa, jollei etuosaa ymmärrä.

YLÄLINJA

Oikea ylälinja on jalostuksen arvioinnissa keskeisessä asemassa. Ylälinja oikeastaan on heijastumaa rintakehästä ja etuosasta. Kestävä oikean muotoinen ja syvyinen, sekä pituinen rintakehä sekä sen ympärille rakentuva tasapainoinen etuosa ovat keskeisessä asemassa kauniin ylälinjan muodostumisessa. Kaula liittyy nyt pehmeästi selkään ja kaula on oikein asettunut.

Kaikkein tärkeintä ylälinja on etu- ja takaosan tasapainon ilmaisijana. Mikäli ylälinja pettää liikkeessä, syy löytyy usein etu- ja takaosan yhteensopimattomuudesta tai rakenteen muista heikkouksista. Varsin yleinen on myös liian pitkä lanne.

Muista silmällä rakennetta ja koiraa ennen kaikkea liikkeessä. Liike paljastaa todellisen rakenteen tasapainon. Otan mieluummin niukasti kulmautuneen koiran edestä ja takaa kuin koiran joilla on suhteettomat erot etu- ja takaosan välillä.

TAKAOSA JA LANTIO

Takaosa ja lantio ovat keskeisiä ominaisuuksia jalostusarvoa arvioitaessa. Omana nyrkisääntönä on riittävä lantion leveys. Katson aina, että lantion leveys vastaisi omassa roduissani suunnilleen aikuisen koiran pään leveyttä. Sanomattakin on selvää, että pennun pään olisi mahdollista syntyä normaalisti ja jos näin ei ole, on koira jalostusarvoltaan omassa käytänteessäni täysi nolla. Yhtäläillä arvioin urosten lantiota, koska myös ne osaltaan periyttävät lantiotaan seuraavan sukupolven luonnollisesti synnyttävälle nartuille.

Lantion on oltava asennoituaan oikea ja liian jyrkkä lantio on paljon jalostusarvoa laskeva tekijä, varsinkin jos tämä on yhdistynyt lyhyeen lantioon. Oikea lantio tuo mukanaan yleensä riittävän leveän ja voimakkaan reiden. Heikko reisi on yleensä seurausta huonosta lantiosta ja arvo jo tätä kautta koiralla on laskenut. Omissa roduissani edellytän reideltä (reisiluu) ja sääreltä (sääriluu) yhtäläistä pituutta. Kyseessä on tärkeä ”symmetriasääntö”, joissa koirissa ei voi juurikaan poiketa. Mikäli havaitsen koirassa ja sen rakenteessa

epäsymmetriaa lähes missä osissa tahansa, on se radikaalisti koiran jalostusarvoa laskeva tasapainoa häiritsevä virhe. Tämä epäsymmetrisyys pätee niin lonkkamaljaan kuin luiden pituuteen jne.

Häntämutkiin suhtaudun melko kriittisesti ja niitä pidän jalostusarvoa voimakkaasti laskevana virheenä. Välttämättä kaikissa tapauksissa lievä mutka ei nollaa koiran jalostusarvoa.

TURKKI, VÄRI JA HAMPAAT

Turkki, väri ja hampaat ovat ominaisuuksia, jotka ovat sidoksissa jalostusarvon määrittämisessä voimakkaasti rotuun. Esim. pitkäkarvaisella lhasa apolla turkin laatu on huomattavasti jalostusarvoon enemmän vaikuttava tekijä, kuin esim. lyhytkarvaisemalla punaisella irlanninsetterillä. Punaisella irlanninsetterillä taas väri on paljon tärkeämpi kuin lhasa apolla.

Yleisesti ottaen kuitenkin voi sanoa: mikäli turkin laatu on täysin virheellinen, on se jalostusarvon lähes romuttava tekijä. Tämä ainakin silloin, jos se tekisi koiran elämän mahdottomaksi alkuperäisessä ympäristönsään. Turkinlaatuun tulee suhtautua vakavasti ja erityisesti kihartuvuus ja pehmeys ovat voimakkaasti periytyviä jalostusarvoa laskevia ominaisuuksia monilla roduilla.

Väri on asia, joka harvoin laskee koiran jalostusarvoa radikaalisti. Enemmänkin hieno väri on asia, joka nostaa eräiden yksilöiden arvoa. Varsinkin monivärisissä roduissa haluan säilyttää värien kirjon, ja on varmaa, että värien mukana katoaa myös arvokkaita muita ominaisuuksia. Symmetrisyys ja kauniit värit ovat hienoja yksityiskohtia. Niiden ei juurikaan kannata antaa laskea muutoin ansiokkaan koiran jalostusarvoa; sen sijaan ominaisuus nostaa kantajiensa jalostusarvoa.

Väreissä on kuitenkin jalostusarvoon voimakkaasti laskevia seikkoja. Tällöin kyseessä on väriin ja väritykseen kytköksissä oleva pigmentti. Suhtaudun äärimmäisellä kriittisyydellä varsinkin korvan ja nielun pigmenttiin. Voimakas nielupigmentti on jalostusarvoa nostava tekijä varsinkin kirjavilla ja valkoisilla roduilla. Nielu ja korvat ovat lähinnä korvan simpukkaa, jota emme paljaalla silmällä näe. Kuitenkin mikäli koiran korvan simpukan ”tuntokarvoissa” ei ole pigmenttiä, ne eivät toimi normaalisti ja niinpä ne eivät välitä fyysisiä värähdyksiä hermojen tuntemiksi impulsseiksi ja koira on käytännössä silloin kuuro tai kuulo on ainakin rajoittunut siinä korvassa, jossa korvan simpukan karvoista pigmentti puuttuu. Kuurous on siis tavallaan väri virhe.

Symmetrinen väri onkin omassa asteikosani jalostusarvoon vaikuttava ja arvoa nostava ominaisuus. Symmetrisen selkeän värityksen avulla pystyy kasvattaja helpommin varmistamaan, että pigmenttiä on riittävästi

'Tärkeintä kasvatuksessa on kuitenkin se, että kantaa vastuun omasta rodusta ja sen tulevaisuudesta. Kasvattajan on iltaisin mukava mennä nukkumaan, kun tietää, että on tehnyt rodun ja koirien elämän eteen parhaansa tekemällä kriittisiä ja vastuullisia päätöksiä. Tarkoituksena ei ole täyttää maailmaa koirilla, vaan kasvattaa tasokkaita koiria rakastaviin ja asiallisiin olosuhteisiin. Parhaat niistä voivat sitten taas rakentaa seuraavaa sukupolvea kestäväällä pohjalla.'

KUVA © Kaija LEINONEN

korvissa erityisesti simpukassa, joka paljolti määrittää kuuleeko koira vai ei. Koiran kuulon kanssa en halua tehdä kompromisseja.

Vastaavasti hyvä huuli- ja luomipigmenti on jalostusarvoa nostava ominaisuus. Niiden puuttuminen ei kuitenkaan tee koirasta sokeaa tai huulista toimimattomia. Kuitenkin puutteet näissä näen jalostusarvoa laskevina.

Purenta on myös ominaisuus, joka on rotusidonnainen. Selvät parentavirheet näen saksipurentaisilla roduilla, joilla tulisi olla selkeä leikkaava parenta melko vakavina virheinä, jotka kyllä romuttavat jalostusarvon. Sen sijaan alapurentaisilla, tasapurentaisilla ja käänteisen saksipurentan omaavilla roduilla parentavirheet ovat hieman monimutkaisempi kokonaisuus. Näillä kuitenkin heikko, kapea ja suora alaleuka on selvimmän jalostusarvoa laskeva ominaisuus. Liian heikko alaleuka ja erityisesti alakulmahampaiden asettuminen kitalakeen on jalostusarvon romuttava virhe.

Hammaspuutokset ovat asia, johon on vaikea ottaa kantaa. Hampaiden puuttuminen on jalostusarvoa aina laskeva yksityiskohta, mutta ne eivät sinällään saa olla liian ratkaisevassa asemassa. Hammaspuutokset tulisi huomioida ja pitää mielessä, sekä mahdollisuuksien mukaan kasvattajan on syytä pyrkiä täydellisyyteen.

Kirjoittaja: FM Juha Kares on koirankasvattaja, erityisopettaja, ulkomuototuomari, Suomen koirankasvattajien puheenjohtaja, freelancetoimittaja ja tutkimusmatkailija. Kasvattanut koiria vuodesta 1983. Kasvattaa ja on kasvattanut menestyksekkäästi lukuisia eri rotuja, yhteensä jo 500 valiota ja voittajaa ympäri maailmaa. Nämä koirat ovat voittaneet satoja BEST in SHOW -voittoja yli 25 eri maassa. Matkustanut 1980-luvusta lähtien ympäri maailmaa legendaaristen koirakasvattajien opissa mm. E. Axelsson (Straigh Fire, Swe), S. Giles (Ta Sen, USA), G. & N. Hamilton (Quailmoor, Aust.), E. Lonigro (Kinderland, USA), L. Lowy (Marlo, USA), F & R. McGregor (Littlecourt, GB) ja M. Nixon (San Jo, USA). Muita ”oppi-isiä” Hans Lehtinen ja Ulla Segerström. Arvosteluoikeudet yli 100 rodulle. Arvostellut paljon eri maissa, mm. Australia, Baltia, Englanti, Manner-Eurooppa, Pohjoismaat, USA ja Uusi-Seelant. Yli sata julkaistua koira aiheista-artikkelia ympäri maailmaa.

Mitä jää jäljelle?

Kriittiselle kasvattajalle ei jää jäljelle kovin suurta määrää jalostusarvoltaan ensiluokkaista koiraa, mikäli hän on työssään kriittinen ja tarkka. Itse asiassa edes jalostukseen kelpaavia koiria ei jää jäljelle kuin kourallinen. Tämä kourallinen on kuitenkin se, minkä varaan tulevaisuuden on tarkoitus rakentua. Koiria tarvitaan kuitenkin riittävä määrä, jotta geneettinen variaatio voidaan roduissa turvata. Keskeistä onkin, että yhä useammat kasvattajat ovat työssään kriittisiä ja pystyvät tuottamaan kestäväälle pohjalle rakentuvia jalostuskäyttöön soveltuvia tasapainoisia ja terveitä koiria.

Kasvattajana voin olla pentueeseen tyytyväinen, mikäli pentueessa on ainakin yksi koira, joka voi jatkaa sukua. Silloin pentueen tavoite on ainakin osittain saavutettu. On hienoa ja onnistunutta, mikäli pentueessa on parikin jalostuskäytön arvoista koiraa. Tämä senkin jälkeen, että jo vanhemmissa on pidetty tarkkaa seulaa ja sukutaulut sekä yhdistelmä on tarkkaan harkittu.

Tärkeintä kasvatuksessa on kuitenkin se, että kantaa vastuun omasta rodusta ja sen tulevaisuudesta. Kasvattajan on iltaisin mukava mennä nukkumaan, kun tietää, että on teh-

KUVA © Kaija LEINONEN

nyt rodun ja koirien elämän eteen parhaansa tekemällä kriittisiä ja vastuullisia päätöksiä. Tarkoituksena ei ole täyttää maailmaa koirilla, vaan kasvattaa tasokkaita koiria rakastaviin ja asiallisiin olosuhteisiin. Parhaat niistä voivat sitten taas rakentaa seuraavaa sukupolvea kestäväällä pohjalla.

Jalostuksesta päättäminen ja jalostusarvon arviointi tulee aina säilyttää kasvattajilla. Vain osaavat ja vastuulliset kasvattajat voivat taata rodun hyvän tulevaisuuden.

Koirien luonteiden testaaminen osa 1/4

Koirien luonteiden testaamista on tehty varmaan niin kauan kuin koiria on ihmisillä ollut ja niitä on jalostettu johonkin suuntaan. Alkuaikojen testaaminen lienee ollut enemmän käytäntöpohjaista ts. jos koira toimii siinä tarkoituksessa, mihin sitä käytetään, on sen luonne sopiva ko. tarkoitukseen ja täten testaaminen on suoritettu.

Erilaisia tapoja tutkia koirien luonteita on useita. Voidaan järjestää kontrolloituja testitilanteita, joissa on määritelty testattavat asiat, luokitellaan käyttäytymisreaktiot eri kategorioihin ja käytetään koulutettuja testaajia (esim. luonnetesti). Koirien toimintaa voidaan myös tarkkailla ”tositilanteessa” eli kuten etenkin työkoirien kohdalla on aina tehty. Näissä arvioidaan myös tiettyjä ennaltamääriteltyjä ominaisuuksia (esim. hyötykoirien soveltuvuustestit). Apuna voidaan käyttää erilaisten asiantuntijoiden arvioita, joilla on kokemusta erilaisista koirista (esim. näyttelytuomareiden arvio koiran luonteesta). Koirien omistajille voidaan tehdä erilaisia kyselyjä, joiden avulla voidaan selvittää tarkasti jotain tiettyä asiaa koiran käyttäytymisestä tai yleisesti koiran persoonallisuutta (esim. C-Barq). Kaikissa näissä tavoissa testata koiran luonnetta on sekä vahvuuksia että heikkouksia. Paras tilanne olisi se, että koirasta saisi tietoa useamman menetelmän avulla, jolloin luonteesta saisi kattavamman ja luotettavamman arvion.

Mitä ”LUONNE” tarkoittaa?

Luonne tarkoittaa mm. eläimen käytöksen ja mielentilan yksilöllisiä piirteitä. Luonne on arkikielinen ilmaisu nykyään yleisemmin käytetylle termille ”persoonallisuus”, joka tarkoittaa yksilölle ominaista, ainutlaatuista tuntemisen, toimimisen ja käyttäytymisen tapaa. Persoonallisuuden perustan muodostaa yksilön temperamentti. Temperamentti tarkoittaa puolestaan yksilön synnynnäisiä valmiuksia ja taipumuksia, joka muokkautuu kasvatuksen, kokemusten ja ympäristön mukaan persoonallisuudeksi (ks. kuva). Mm. Keltikangas-Järvinen on kirjoissaan pohtinut paljon ihmisen temperamenttia ja näitä pohdintoja voi soveltaa koiriinkin. Persoonallisuuteen vaikuttaa myös epigenetiikka, joka muokkaa geenien toimintaa ja säätelyä.

Temperamenttipiirteitä ovat mm. aktiivisuus, intensiivisyys, taipumus mielipahaan, sopeutumiskyky ja keskittymiskyky. Temperamentti on vahvasti perinnöllinen ja perustuu biologiaan (esim. aivojen kehittyminen tietynlaisiksi). Temperamentti on pysyvätkö ominaisuus, jota ympäristö muokkaa. Ympäristö vaikuttaa persoonallisuuteen monella tavalla, esim. miten emä hoitaa pentujaan, miten paljon koiran kanssa ulkoillaan ja miten sitä koulutetaan.

PERSOONALLISUUSTUTKIMUS

Koiran persoonallisuuden selvittely on Suomessa tuoreempaa kuin ”maailmalla”. Tietoa persoonallisuustutkimuksista on kerännyt

mm. kirjaansa Katriina Tiira, jonka käsialaa ovat myös Smart Dog -testit. Koirien geenitutkimus -ryhmä puolestaan on selvitetty kyselyaineiston perusteella suomalaisten koirien persoonallisuutta. Cognidog-tutkimusryhmä Helsingin yliopistossa tutkii koirien käyttäytymistä ja kognitioita ja tutkimukset liippaavat läheltä myös persoonallisuustutkimuksia.

Englanninkielinen kirjallisuus sekä tieteelliset julkaisut sisältävät paljonkin materiaalia koirien persoonallisuudesta. Vanhin persoonallisuuden kehittymiseen liittyvä kirja lienee 1960-luvulla painettu Scottin ja Fullerin kirja koirien käyttäytymisestä. Euroopassa ahkeria ovat olleet mm. unkarilaiset Family Dog Project:ssa (perustettu v. 1994). Ruotsalainen Kenth Svartberg on tehnyt mm. väitöskirjansa koirien persoonallisuudesta. Erilaisia tieteellisiä artikkeleita koirien persoonallisuudesta on kirjoitettu noilta ajoilta lähtien useita. Osa niistä on yleisiä (esim. millaisia persoonallisuuspiirteitä koirilla on), osassa kohteena ovat löytökoirat (esim. miten ennakoita löytökoiran aggressiivista käytöstä), osassa työ- tai hyötykoirat (esim. millainen on hyvän opaskoiran persoonallisuus) ja osa koskee ns. tavallisia kotikoiria (esim. millaiset koirat ovat pelokkaimpia koiria).

KOIRIEN PERSOONALLISUUSPIIRTEET

Big Five -malli on yksi yleisimmistä tavoista kuvata ihmisen persoonallisuutta. Siihen kuuluvat piirteet ovat avoimuus (älykkyyys/mielikuvituksenellisuus), tunnollisuus, ekstroversio (ulospäinsuuntautuneisuus), sovinollisuus ja neuroottisuus (emotionaalinen tasapainoisuus). Kaikki persoonallisuuden piirteet asettuvat jatkumolle eli ne eivät ole joko-tai-piirteitä (ks. kuva). Useimmiten eläimiltä löytyy kolme samaa ryhmää ihmisten kanssa: ulospäinsuuntautuneisuus, neuroottisuus ja sovinollisuus. Koirien kohdalla on myös havaittu tunnollisuutta.

Jonesin ja Goslingin (2005) työssä koirien persoonallisuutta kuvattiin seuraavilla piirteillä:

- aktiivisuus
- aggressiivisuus
- sosiaalisuus
- koulutettavuus
- alistuneisuus
- pelokkuus

Muita ovat mm. leikkisyys, dominoivuus ja impulsiivisuus. Svartbergin (2002) MH-kuvauksiin perustuvassa tutkimuksessa löytyi 5 kategoriaa, joista 4 (utelaisuus/pelottomuus, sosiaalisuus, leikkisyys ja saalistushalukkuus) olivat toisiinsa liittyneitä. Ne muodostivat yhden ison kategorian, boldnessin eli rohkeuden. Aggressiivisuus oli

oma kategoriansa, mikä ei kuitenkaan ole luotettava mittari koiran ”todellisen” aggressiivisuuden kuvaajana.

Koirien persoonallisuutta voidaan siis tutkia ja kuvata monella eri tavalla, joista yleisimmät kategoriat ovat aktiivisuus, sosiaalisuus, pelokkuus ja aggressiivisuus.

PERSOONALLISUUDEN MUUTUMINEN JA SUHDE OMISTAJAAN

Persoonallisuus perustuu synnynnäiseen temperamenttiin, joka on melko pysyvä samoin kuin ympäristön siitä muokkaama persoonallisuus. Persoonallisuus kuitenkin voi muuttua iän myötä hieman ilman sairauksien tai vammojen aiheuttamia muutoksia. Chopik & Weaver (2019) tutkivat koirien persoonallisuuden muuttumista iän myötä tekemällä kyselyjä omistajille. Nuoret koirat olivat mm. aktiivisempia ja vähemmän helppoja kouluttaa verrattuna 6-8 vuotiaisiin koiriin. Pelko ja ahdistuneisuus harvemmin muuttuivat koiran ikääntyessä. Myös Fratkinin ym. (2013) mukaan vanhempien koirien persoonallisuus oli vakiintuneempi kuin nuorempien koirien.

Chopikin ym. mukaan koiralla ja omistajalla oli samanlaisia persoonallisuuspiirteitä: ekstrovertit kuvasivat koiriaan aktiivisemmaksi, tunnolliset helpommaksi kouluttaa, sovinnolliset vähemmän aggressiivisiksi ja neuroottiset pelokkaammiksi.

FLATTIEN PERSOONALLISUUS

Lindbergin (2004) työssä tutkittiin flattien metsästysominaisuuksia ”jaktlig avkommebeskrivning”:in avulla. Tämän testin perusteella havaittiin kolme persoonallisuuspiirrettä, jotka olivat koiran yleinen kiihtyneisyys (excitement), halu noutaa (willingness to retrieve) ja itsenäisyys (independence). Testin osa-alueissa löytyi myös keskimääräisiä tai korkeita periytyvyysasteita, joten testiä voitiin pitää hyvänä tapana arvioida flattien metsästysominaisuuksien periytymistä.

Svartbergin ym. (2005) tutkimuksessa 31 koirarodun joukossa flatti sijoittui leikkisyydessä sijalle 2 (1. malinois), pelottomuudessa sijalle 3 (1. labradori), sosiaalisuudessa sijalle 1 ja aggressiivisuudessa sijalle 16 (1. malinois). Tutkimuksen noutajaporukassa flatti muistutti enemmän labradoria verrattuna kultaiseen noutajaan tai tolleriin, jotka sijoittuivat selkeästi matalammalle.

Turcsan ym. (2011) käsitteli koirien persoonallisuutta koulutettavuuden, rauhallisuuden, rohkeuden ja koirasosiaalisuuden perusteella. Näin 98 rodun koirat luokiteltiin kuuteen kategoriaan, joista flatti ja lyhytkarvainen saksanseisoja saivat oman kategoriansa. Sen mukaan flatti oli helposti koulutettava, vilkas, rohkea ja sosiaalinen koira.

Broddin (2016) työssä tutkittiin käyttäytymisen eroja eri noutajaroduilla. Kyse ei siis ollut suoraan persoonallisuustutkimuksesta, vaan kohteena oli koirien toiminta noutamisessa, etsimisessä ja riistaan reagoimisessa. Mukana oli yhteensä 430 koiraa, joista 71 flatteja. Tässä tutkimuksessa flattit olivat innokkaita noutamaan ja etsimään. Ne osasivat myös odottaa ryhmässä passiivisesti. Tutkimuksen mukaan flattit siis olivat hyviä metsästyskoiria. Mukana olleet flattit olivat tyyppiltään erilaisia kuten tutkimuksen kultaiset ja labradorit (seka- ja/tai käyttötyypiset (mixed-type/field-type) + yleistyypiset (common-type)). Seka-/käyttötyypiset koirat olivat sinnikkäämpiä ja kestävämpiä etsintätyöskentelyssä ja ongelmanratkaisukyvyssä. Muut seka-/käyttötyypiset olivat parempia passiivisessa odottamisessa paitsi sekatyypin flatti oli vähemmän passiivinen verrattuna ”yleistyypiseen” (selkeää syytä ei selvinnyt tässä).

Svartbergin ym. (2005) tutkimuksessa 31 koirarodun joukossa flatti sijoittui leikkisyydessä sijalle 2 (1. malinois), pelottomuudessa sijalle 3 (1. labradori), sosiaalisuudessa sijalle 1 ja aggressiivisuudessa sijalle 16 (1. malinois).

Petsofin (2021) tietokannassa (104 flattia, 13334 koiraa) olevien omistajien vastausten perusteella flatti on persoonallisuudeltaan keskimääräistä koiraa ihmissosiaalisempi, energisempi, yhteistyöhalukkaampi ja koirasosiaalisempi. Muihin koiriin verrattuna flatti on samanlainen määrätietoisuudessa ja tasaisuudessa. Flatti on vähemmän dominoiva ja epävarma kuin muut rodut. Muissa ominaisuuksissa flatti on keskimääräisiä koiria hieman vähemmän aggressiivinen, selkeästi vähemmän arka/ujo, vähemmän ääniarka sekä hieman vähemmän keskittymiskyvytön. Alusta-arkuudessa ja eroahdistuksessa ei ole juurikaan eroja. Flatti on muihin verrattuna hieman yliaktiivisempi. Nämä erot eivät ole kuitenkaan kovinkaan suuria

Juttusarjan seuraavissa osissa käsitellään erilaisia luonteen testaamismenetelmiä. – Pipa

Lähteitä:

- Brodd 2016: Behavioural differences between and within retriever breeds
- Chopik & Weaver 2019: Old dog, new tricks: Age differences in dog personality traits, associations with human personality traits, and links to important outcomes
- Fratkin ym. 2013: Personality Consistency in Dogs: A Meta-Analysis
- Jones & Gosling 2005: Temperament and personality in dogs (Canis familiaris): A review and evolution of past research
- Lindberg ym. 2003: Genetic analysis of hunting behaviour in Swedish Flatcoated Retrievers
- Svartberg ym. 2005: Consistency of personality traits in dogs
- Tiira 2019. Koirien käyttäytyminen ja persoonallisuus.
- Turcsan ym. 2011: Trainability and boldness traits differ between dog breed clusters based on conventional breed categories and genetic relatedness

Suomen sileäkarvaiset noutajat ry teetti sileäkarvaisten noutajien omistajille allergiakyselyn tarkoituksena selvittää tilannetta rodussamme. Kyselyyn saatiin vastauksia 31.12.2020 mennessä 227 kpl. Kysely on edelleen auki rotujärjestön nettisivuilla www.flatti.net. Vastauksia niin oireilevista, kuin oireettomista flateista pyydetään edelleen talletettavan kyselyyn.

FLATTIEN ALLERGIAKYSELYN TULOKSET

'Pelkät lonkat ja kyynäret, tai koiran luonne eivät ole sama kuin rodun terveys. Koirien terveyttä tulee tarkastella kokonaisuutena laajemmin.'

Allergiaoireita oli 37 % vastanneista. Oireellisten yleisin vaiva oli toistuvat iho- ja korvatulehdukset joita oli 59 % vastanneista. Erittäin voimakasta kutinaa oli 31 % vastanneista (raapinut turkkiin karvattomia kohtia tai ihoon haavoja). Lisäksi joillain koirilla oli lisänä myös suolistongelmia. Myös pelkkiä suolisto-oireilevia oli jonkin verran. Oireilevista 62 % on käytössä joko lääkitys tai ruokavalio, tai molemmat.

Yleisimmin lääkkeitä mainittiin kutinaa helpottavat lääkitykset Cytopoint sekä Apoquel. Ruokavalio oli joko hypoallergeeninen kuivamuona tai raakaruoka. Koiran ikä oli oireiden alettua keskimäärin 17 kk. Yksi koira oli lopetettu vaikeiden allergiaoireiden takia.

Mitä tästä voimme sitten päätellä? Allergiat/atopia ovat kohtalainen ongelma rodussamme ja niihin tulee suhtautua vakavasti jalostuskoirilla. Itse pidän 37 % melko korkeana lukuna. Toki tähän tutkimukseen täytyy suhtautua kriittisesti, vastauspro-

sentin ollessa populaation kokoon nähden melko alhainen ja kyselyn luonteen ollessa sellainen, joka todennäköisesti motivoi oireilevien koirien omistajia vastaamaan useammin kuin oireettomien.

Puhumme kuitenkin rotuna noutavasta lintukoirasta, jonka täytyy kyetä uimaan vedessä ilman, että sen turkkia uinnin jälkeen pestään. Lintukoiran turkin on voitava olla märkä koko päivän, ilman että se tulehtuu joka uintikerran jälkeen.

Pelkät lonkat ja kyynäret tai koiran luonne eivät ole sama kuin rodun terveys. Koirien terveyttä tulee tarkastella kokonaisuutena laajemmin. Mielestäni on tärkeää että sileäkarvaiset noutajat näkyvät kokeissa ja tapahtumissa. Kennelliiton alaisissa tapahtumissa on kuitenkin käytössä antidopingäännöt ja erilaiset kutinaa lievittävät reseptivalmisteet ovat doping-listalla.

On täysin selvää että jokaista satunnaista kutsijaa ei ole tarvetta sulkea jalostuksesta

ja rodun geenipoolia on pidettävä mahdollisimman laajana. Ei kuitenkaan ole täysin normaalia, että koiran syödessä pienenkin määrän esimerkiksi leipää tai muita ruoan tähteitä, alkaa hillitön kutina tai korvat alkavat haista hiivalta ja erittää runsaasti.

Koiran pito maksaa se on fakta. Allergisen tai atooppisen koiran tutkimuksiin voi kuluu useita satoja euroja ja se, että koira saadaan pidettyä oireettomana voi maksaa helposti useamman sata euroa kuukaudessa. Hoito voi olla myös aikaa vievää.

On kuitenkin selvää että koira jollain lailla kärsii tilanteesta, jos oireita ei saada kuriin. Joissain tilanteissa on myös mahdollista että omistajan taloudelliset resurssit tulevat vastaan, jolloin vaihtoehtoja koiran kohdalla ei ole montaa – hoitamattakaan koira ei voi pitää ja valmiiksi sairasta koira voi olla hankala uudelleen sijoittaa.

Pidetään huolta hienon rotumme terveydestä!
– Tomi Nieminen

SRVA

KOIRANOHAJAJAN NÄKÖKULMASTA

Minulta pyydettiin juttua avaamaan SRVA-tehtävien (suurriistavirka-apu) todellisuutta: millaista on toimia koiranohjaajana koiran kanssa, kun sorkkaeläin on vahingoittunut kolaritilanteessa ja kutsu on käynyt. Olen toiminut useita vuosia koiranohjaajana Vaasan alueen SRVA-tehtävissä. Jäljestystehtävissä käyttämäni koirat ovat olleet omiani ja tähän asti ne ovat olleet flatteja. Nyt kotoa löytyy uusia flatteja, joita koulutan jäljestämään, ja yksi mäyräkoira, joka on ehtinyt startata VOI-luokassa MEJÄssä lupaavin tuloksin sekä myös yksi onnistunut käytännön jäljestystehtävä on suoritettu.

Syyt suurriistavirka-aputoimintaan ajautumiseen ovat olleet monen sattuman summa. Ehkä merkittävimmät syyt ovat olleet MEJÄ-harrastus, suurriistan metsästys ja myös se, että jäljestystehtäviin valmiita koiria ja koiranohjaajia ei todellisuudessa ole kuitenkaan niin paljon, vaikka harrastajia ja hyviä koiria olisikin paikallisesti saatavilla. Vaasan alueella paikallinen SRVA-yhteyshenkilö ei itse omista koiraa ja hän onkin toiminut

useimmissa tehtävissä ampujana. Pääosin olen jäljittänyt hirviä, mutta on muutama kauris sekä peurakin jäljestetty.

Kaikki tietenkin tähän tehtävään lähtee siitä toimivasta ryhmästä, joka koostuu jäljestävästä koirasta, koiranohjaajasta ja ampujasta. Tätä voidaan pitää vähimmäisvaatimuksena. Joskus ampujia on käytettävissä useampikin ja mitä isompi porukka on käytettävissä pas-

situkseen, sen parempi. Isoin ryhmä missä olen ollut mukana jäljittämässä kolarihirveä, on muistaakseni ollut kuusi henkilöä ja paikallisen metsästysseuran jahtipäällikkö johti tehtävää.

Jäljestämiseen käytän samoja valjaita sekä jälkinarua mitä käytän MEJÄ-kokeissa. Ot-salamppu kuuluu tietenkin vakiovarustukseen ja niitä on itsellä useampi, ladattavien

paristojen kera. Valkoista talous- tai vessapaperia pidän myös aina mukana, niillä voi tarkistaa veren esimerkiksi makaukselta, jos jäljestetään sateessa tai pimeässä. Kreppinauria on myös hyvä olla merkkäamiseen, esimerkiksi jos jäljestystä jatketaan seuraavana päivänä. Suojalasit on myös hyvä pitää mukana, koska haavoittunut riista menee melko tiheiden pusikkujen ja tiheikköjen läpi. Huomioliivi koiranohjaajalle ja koiralle on myös syytä ottaa mukaan.

Jos tilanne on tapahtunut ison tien varressa, niin usein autot eivät juuri hiljennä vauhtia. Koira GPS-sovellus on myös hyödyllinen, jos haluaa nähdä sijainnin maastossa ja mikäli haluaa tallentaa kuljetun matkan myöhempäälle käyttöä varten. GPS-panta on tietenkin paras, jos sellainen on saatavilla tai sellaisen omistaa. GPS-pannan avulla myös muu porukka voi nähdä, missä koira ja koiranohjaaja liikkuvat, ja voivat passittaa aluetta sen mukaisesti.

Kun kutsu käy

Suurin osa jäljestystehtävistä, joissa olen ollut, on tapahtunut syksyisin, illalla, kun on pimeää eikä mikään mukavin hetki lähteä metsään. Kun soitto tapahtumasta tulee, niin pyrin selvittämään ainakin mitä eläintä ollaan jäljittämässä. Mitä enemmän tietoa on heti alussa, ennen kuin kotoa lähdetään koiran kanssa ajamaan kohti tapahtumapaikkaa, niin sen paremmin tehtävään voi valmistautua. Kuitenkaan kovin tarkkaan asioita ei kannata lähteä tässä vaiheessa vielä selvittämään, koska riistaeläimeen kolaroinut autonkuljettaja ei välttämättä kykene antamaan tarkkaa tietoa ja on todennäköisesti säikähtänyt tilannetta siten, että kuvaukset voi vaihdella huomattavasti todellisuudesta.

Itselleni on nimittäin käynyt kerran niin, että tuli soitto haavoittuneesta kauriista ja todellisuudessa eläin olikin valkohäntäpeura. Yhdessä tapauksessa tien yli oli pyrkinyt noin yhdeksän hirveä, joita kuski oli väistellyt ja lopulta osunut yhteen hirveen. Kolmas erikoinen tilanne oli, kun olin hirvenpyynnissä (ns. perjantaipyynti) ja poliisit tulivat aamulla ilmoittamaan hirvikolarista. Heidän kertomansa mukaan, yksi hirvi pyrkinyt tien yli ja lopulta osunut autoon. Todellisuudessa tilanteessa oli ollut kaksi vasaa ja niiden emä, joista emä oli ottanut osumaa autosta.

Tapahtumapaikalla käytän riittävästi aikaa tilanteen selvittämiseen ennen kuin otan koiraa edes ulos autosta. Tienvarsi kannattaa tarkistaa molemmin puolin ja sama kannattaa toistaa koiralla. Ennen kuin jälkeä lähdetään seuramaan, pyrin aina varmistamaan, että myös ampujalla on kaikki valmiina.

Kun koiran kanssa edetään jäljellä, niin pidän kaikkein tärkeimpänä asiana ohjaajan työskentelyssä pitää koiran työskentely sujuvana ja vauhti jatkuvasti sovitettuna sellaiseksi, että ampuja pystyy kulkemaan mukana sekä tarvittaessa pystyy menemään nopeasti koiran edelle ampumatilanteeseen, jos haavoittunut eläin löytyy tai pyrkii karkuun. Pyrin koko ajan tarkkailemaan, missä ampuja on ja ettei hän jää meistä liian kauas. Taukoja pidetään tarvittaessa, esimerkiksi makauksella tai jos ampuja pyytää taukoa. Muutoin koiranohjaajan toiminta on pitkälti samalaista kuin se on MEJÄ-kokeessa.

Hankalin tai ikävin tehtävä

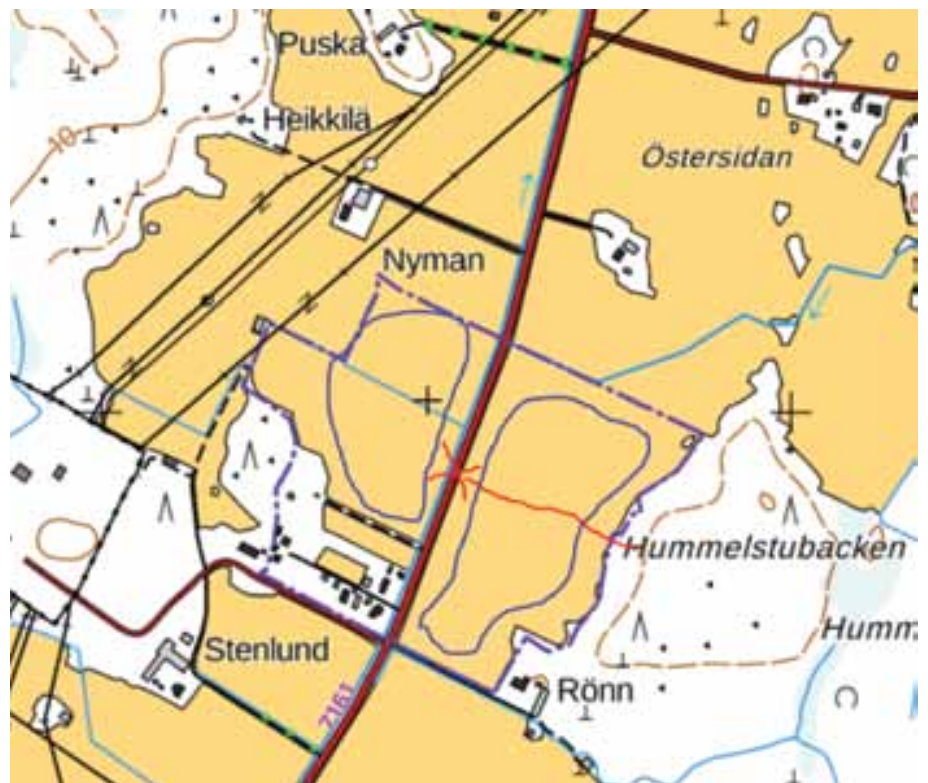
Hankalin ja kaikkein ikävin tehtävä mitä olen joutunut kokemaan, tapahtui noin viisi vuotta sitten. Tapahtuma-aika oli syksyllä sadonkorjuun aikoihin lauantaipäivänä, kun autollinen juhlijointa oli ollut matkalla kotiin tansseista. Kuljettajan mukaan vauhtia oli ollut 80 km/h heidän ajaessaan pikkutietä pitkin, kun hirvi oli hypännyt tielle auton eteen. Kuljettaja oli ehtinyt hieman jarruttaa. Hirvi oli kierinyt konepellin ja katon kautta auton yli ja päätyttyä ojan pohjalle. Hirvi oli jonkin aikaa ollut hieman pökerryksissä ojassa ja jatkanut sieltä niitettyä viljapeltoa

pitkin matkaa läheiseen metsään. Kun kutsu kävi, menimme tilannetta selvittämään kahden ampujan ja koirani kanssa. Ainut kunnon jälki hirvestä oli ojassa olevat jäljet sekä muovinsirpaleet auton valoista, eikä juuri muuta. Tien molemmin puolin oli laajat niitetyt viljapelot, joissa maa oli niin kovaa ja kuivaa, ettei hirvestä juuri sorkanjalkia jäänyt. Molemmin puolin peltojen pituus oli n. 200 metriä ja jälkeä etsittiin varmaan tunnin verran, kunnes voitiin todeta, että koira on jäljellä (kts. kuva, Hummelstubacken). Jäljestystä jatkettiin vielä vajaa tunnin verran metsässä, mutta kun makausta, verijalkia tai -pisaroita emme löytäneet, päätimme jatkaa jäljestystä seuraavana päivänä.

Seuraavana päivänä jäljitettiin vielä noin neljä kilometriä. Kun tapahtumia (makausta, verta) ei löytynyt, niin todettiin hirven olevan varmasti siinä kunnossa, että se selviää.

Myöhemmin syksyllä sama hirvi oli kaadettu jahdissa. Hirvessä oli metsästäjien mukaan ollut paljon ruhjeita, mutta sen jalat eivät olleet kuitenkaan poikki. Metsästyseura oli vaatinut, ettei tästä hirvestä olisi mennyt kaatolupaa, koska osittain eläimestä olivat lihat pilalla näiden ruhjeiden takia.

Kuva Hummelstubacken: 'Tien molemmin puolin oli laajat niitetyt viljapelot, joissa maa oli niin kovaa ja kuivaa, ettei hirvestä juuri sorkanjalkia jäänyt. Molemmin puolin peltojen pituus oli n. 200 metriä ja jälkeä etsittiin varmaan tunnin verran, kunnes voitiin todeta, että koira on jäljellä.'

PARHAIMMAT TEHTÄVÄT

Itselle ne parhaimmat tehtävät tai onnistumiset ovat aina olleet tilanteita, joissa on pystytty selkeästi todentamaan, että oletettu haavoittunut eläin ei ole vahingoittunut pahasti ja pystyy selviytymään. Jos keliolosuhteet ovat sellaiset, että pystyy varmuudella näkemään tasaiset sorkanpainaumat maassa, niin olen keskeyttänyt jäljestämisen n. 1,5 km jälkeen. Joskus on menty pidemmällekin, mutta keliolosuhteista voi olla apua. Jos maassa on esimerkiksi hieman lunta tai maa on kuurainen niin se helpottaa paljon jälkien tulkintaa.

Kolmisen vuotta sitten tapahtui hirvikolari, jossa hirvi yllätti autoilijan juoksemalla tielle bussipysäkin katoksen takaa ja törmäys oli väistämätön. Kolarihirvi oli naaras, joka vasoi kuulemma joka vuosi kaksi vasaa ja oli pienelle metsästysseuralle arvokas. Kaverini, joka metsästää kyseisessä seurassa, hälytti minut paikalle. Tapahtumapaikka ja lähtö oli helppo selvittää, mutta sääolosuhteet olivat kaikkea muuta kuin miellyttävät. Vettä satoi ja oli pimeää. Kaverini harmitteli, että miksi juuri tämän hirven piti ottaa osuaa. Hän lähti ampujaksi mukaani ja muutama seuran jäsen passitti tunnetut hirvien kulkureitit. Hirvi oli koiran suorituksen perusteella mennyt melkoisia mutkia ja uskoisin meidän kerran olleen hukallakin. Onneksi metsä oli kapeahko ja voitiin päätellä, että hirvi oli mennyt pääsääntöisesti metsiä eikä peltoja pitkin. Noin kahden kilometrin jäljestyksen

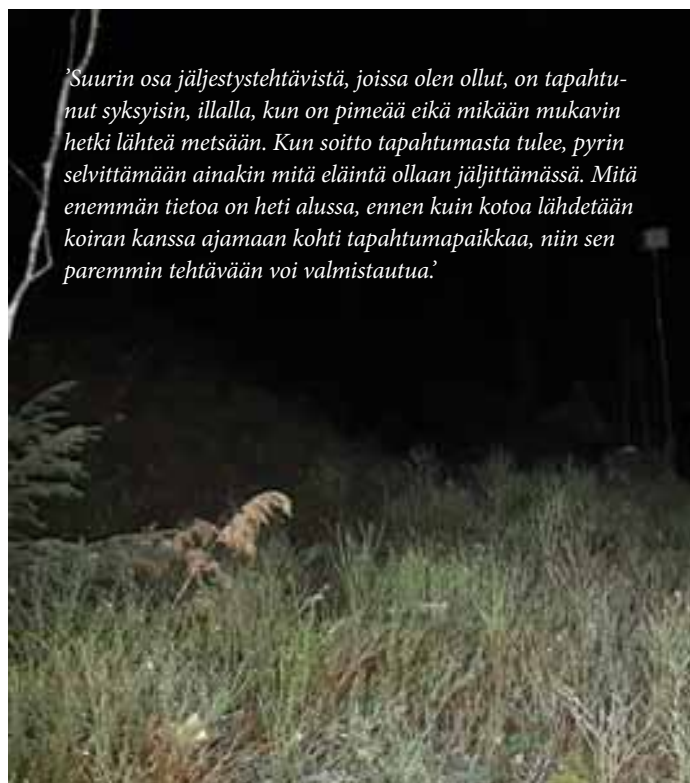
jälkeen molemmat totesimme, että sorkanjäljet näyttävät terveiltä ja päätimme lopettaa siltä illalta. Seuraavana päivänä tuli soitto kaveriltani, joka kiitteli tehtyä työtä ja totesi saman hirven aamulla kävelleen jälleen bussipysäkin kohdalta tien yli terveen näköisenä.

VAHI-KOKEEN SUORITTAMINEN KÄYTÄNNÖN JÄLJELLÄ

Olen aiemmin kirjoittanut jutun, kuinka koiramme Allt Om Förbjuden Kärlek (Britta) suoritti KVA-J valionarvon suorittamalla VAHI-kokeen käytännönjäljellä. Itse toivoisin näkeväni lisää näitä suorituksia erityisesti flateilla. VAHI-koe voidaan suorittaa käytännönjäljestyksen yhteydessä, mutta on hyvä muistaa muutama asia. Sääntöjen mukaan koiranohjaalta vaaditaan metsästyskortti ja voimassa oleva hirven tai karhun ampumakoe. Koiran pitää täyttää samat Kennelliiton rekisteröinti- ja tunnistusmerkintävaatimukset kuin muissakin koemuodoissa. VAHI-tuomarin kanssa kannattaa sopia hyvissä ajoin, jos on halukas suorittamaan kokeen käytännön jäljellä sekä kannattaa muutenkin etukäteen miettiä mm. GPS:n käytöstä millä suoritus tallennetaan ja myöhemmin dokumentoidaan. Käytännön jäljellä riittää, että mukana on sellainen henkilö, jolla on vähintään palkintotuomarioikeudet jostain Kennelliiton alaisesta koirien metsästyskoemuodosta eli välttämättä VAHI-tuomarin ei itse tarvitse olla paikalla. Kun mahdollisuus suorittaa koe käytännön jäljellä tulee, riittää, että ilmoittaa VAHI-tuomarille esim. tekstiviestillä jäljelle lähtemisestä. Koepaperit

täytetään myöhemmin eikä niiden osalta tarvitse kiirehtiä. Jos jäljestys on tallennettu esimerkiksi GPS:n avulla puhelimeen, tai tuomari on voinut itse seurata suoritusta puhelimen avulla, niin jälkitalenteet (kuvankaappaukset) kertovat jo riittävästi suorituksesta, kunhan sääntöjen mukaiset vaatimukset jäljestä muuten täytyvät. //

'Suurin osa jäljestystehtävistä, joissa olen ollut, on tapahtunut syksyisin, illalla, kun on pimeää eikä mikään mukavin hetki lähteä metsään. Kun soitto tapahtumasta tulee, pyrin selvittämään ainakin mitä eläintä ollaan jäljittämässä. Mitä enemmän tietoa on heti alussa, ennen kuin kotoa lähdetään koiran kanssa ajamaan kohti tapahtumapaikkaa, niin sen paremmin tehtävään voi valmistautua.'

ME kysyimme, TE vastasitte: MITÄ FLATTI

elämäntapa

aina onnellinen

INTOA

VASTUSTAMATON

gundog

höpsö

elinvoimaa

PARAS

RAKKAUSPAKKAUS

kainaloinen

aina valmis

MONIPUOLINEN

hömelö

valloittava

elämänilo

MITT LIV

uskollinen ystävä

onnellisuus

energiaa

torkkupeitto

KAIKKENI

päivien piristys

vauhtia

ratkisriemukas

iloisuus

everything

sydämellinen

multipulma

uljas

höhlä

uskollinen

HAUSKA

metsästyskoira

eloisa

vauhdikas

elävöittäjä

touhuaja

tassuterapeutti

utelias touhujooseppi

UNELMA

kaveri

perheenjäsen

rakkautta

SINULLE MERKITSEE – YHDellä SANALLA?

HURMAAVA

rakkain

haave

lohduttaja

pirskahteleva

valoisa

terapeutti

ilontuoja

suuri sydän

optimismi

ystävä

harrastuskaveri

osallistuja

karvakaveri

humander

höperö

METSÄSTYSKAVERI

ihmisrakas

viisas

hessuhopo

into

koirapartiolainen

virtapiiri

ilopilleri

VÄSYMÄTÖN

korvaamaton

BH- eli käyttäytymiskoe

BH- eli käyttäytymiskokeen tarkoituksena on selvittää koiran yhteiskuntakelpoisuus

Vain koulutustunnuksen (BH) saavuttaneet koirat saavat osallistua palvelus- ja pelastuskoirakokeisiin. BH- eli käyttäytymiskoe on siis samalla esikoe palveluskoirakokeisiin. Vastaavalla tavalla siis kuin noutajien taipumuskoe on pääsylippu WT-kokeisiin ja NOME-kokeisiin.

© HANSU LAITALA

BH-koe on kaikille 12kk täyttäneille, tunnistusmerkityille koirille avoin koe. Kokeessa testataan koiran luoksepäästävyys, perustotelevaisuus ja kaupunkikäyttäytyminen. Kokeessa koiran tarvitsee osata olla paikallaan, seurata, tulla luokse, mennä maahan ja istua toisen koiran ollessa häiriönä. Näiden lisäksi koiran tulee osata käyttäytyä sivistyneesti ihmisten ilmoilla. Toisin sanoen koiran tulee osata ohittaa toiset koirat, pyöräilijät, lenkkeilijät ja odottaa kytkettynä kaupan ulkopuolella pieni hetki jne. normaalissa arkielämässä vastaan tulevat häiriöt. BH-koe on suoritettavissa jokaisella hyvän peruskoulutuksen saaneella koiralla. Kokeen saa uusia, jos se menee pieleen.

Koe alkaa luoksepäästävyuden tarkastuksella, jossa koiran tunnistusmerkintä luetaan. Tämän jälkeen kokeen totelevaisuusosuus kentällä suoritetaan pareittain. Aluksi mennään yhdessä ilmoittautumaan tuomarille, joka tervehtii ohjaajaa. Ilmoittautuminen tehdään koira kytkettynä. Tämän jälkeen toisen parista suorittaessa paikalla makuun, toinen suorittaa muut totelevaisuusliikkeet eli seuraamiskaaviot, liikkeestä istumisen, liikkeestä maahan menon ja luoksetulon.

Tuomari antaa jokaiseen liikesuoritukseen aloitusluvan. Suorituksen muut osat, kuten käännökset, pysähdykset, käyntinopeuden muutokset jne. ohjaaja tekee ilman tuomarin ohjeita. Jos koiranohjaaja unohtaa jonkun liikesuorituksen kokonaan, tuomarin tulee kehottaa ohjaajaa suorittamaan liike.

Jokainen liikesuoritus alkaa ja päättyy koira perusasennossa eli koira istumassa ohjaajan vasemmalla puolella, suorassa, lapa ohjaajan polven kohdalla. Perusasennon saa ennen jokaista liikesuoritusta ottaa vain kerran eteenpäin liikkuen. Ohjaaja ei saa perusasennossa seisoa haara-asennossa ja ohjaajan kummankin käsivarren on oltava rennosti vartalon sivulla.

Parista kummankin suoritettua kaikki kokeen totelevaisuuteen liittyvät osat tuomari antaa kummallekin arvostelut kertoen, mikä meni hyvin, loistavasti, mahtavasti ja sen, missä on parannettavaa. Lisäksi tässä vaiheessa kuulee myös sen, pääseekö jatkamaan kokeen viimeiseen osaan eli kaupunkiosuuteen. Pisteitä ei kirjata; vain se meneekö läpi vai ei, vaikka pisteet ovat juuri ne, joista tuo lasketaan. 70% eli vähintään 42 pistettä tulee siis saada, jotta pääsee seuraavaan osaan eli kaupunkiosuuteen.

TÄMÄN A-OSION PISTEET KOOSTUVAT SEURAAVASTI:

- Kytkeytyminen seuraaminen 15 pistettä
- Vapaana seuraaminen 15 pistettä
- Istumisliike 10 pistettä
- Maahanmeno ja luoksetulo 10 pistettä
- Paikallaolo häiriön alaisena 10 pistettä

Ohjaajan tehtävänä on muistaa seuraamiskaavio ulkoa. Tuomarilta toki saa kysyä ennen liikkeiden alkua vielä apua.

Kaupunkiosuudessa koiran tulee osata käyttäytyä fiksusti ja hillitysti, kun vastaan tulee kävelijöitä, lenkkeilijöitä, pyöräilijää, toisia koiria, autoja yms. mitä tahansa normaalielämässä vastaan tulevaa. Lisäksi koiran tulee osata odottaa fiksusti kytkettynä ns. kaupan ulkopuolella, kun omistaja ei ole näkyvissä ja toinen koira kulkee ohi.

Käyttäytymiskokeissa on yleensä todella mukava ja kannustava tunnelma osallistujien kesken. Kokemisen arvoinen koepäivä siis! BH-koe on jokaisen flatin suoritettavissa ja jokainen flatti on peruskoulutuksensa ansainnut.

- Camilla

Vinkkejä kokeeseen:

- Treeniä, treeniä. Panosta erityisesti seuraamiseen ja perus-asentoihin. Muista harjoitella eri paikoissa.
- Sirun lukuun koiralle on hyvä opettaa esim. käsi tai leuka-kosketus, jotta sirun luku sujuu vaivattomasti.
- Iloisen ja innokkaan koiran kanssa ihmisten kaunistaa tervehtimistä on yleensä syytä harjoitella.
- Kulje koira mukana kaikkialla, myös kaupungissa, niin kaupunkiosuuden koulutus hoituu kuin itsestään.
- Harjoittele paikallamakuuta myös niin, ettet aina ole näkyvissä ja paikallamakuu-aika on pitkä.
- Lue säännöt huolellisesti ja treenaa porukalla.
- Opettele seuraamiskaavio hyvin! Ja pidä hauskaa!

Vuosien 2010-2020 aikana BH-kokeen suorittaneet flattit:

- FI10423/09 FI JVA Bez-Ami's Absolutely First
- FIN56584/07 Black Hugh's Extra Stranger
- FI47529/09 Black Hugh's Mist Of Island
- † FI47526/09 C.I.B. FI MVA EE MVA LT MVA EEV-13
Black Hugh's Flash Of Island
- † FIN49490/07 Celtair Notorious
- † FIN18264/06 Chiccoxen Keep On Smiling
- † FIN46730/07 Chiccoxen Oil and Flames
- FIN57048/07 Chiccoxen Passionate Love
- † FIN57054/07 Chiccoxen Perla Del Amor
- FI43985/13 Chiccoxen Smooth Criminal
- FI43989/13 Chiccoxen Sound Of Silence
- FI50135/17 Clann Na Banna Mountain View
- FI34368/18 Emkristina's Magnifito Filius
- FI29769/13 Engsboda Something Special
- FI30407/14 Filurin Bang-A-Boomerang
- FI30405/14 Filurin Boom Shakalaka
- FI22289/11 FI MVA FI TVA FI RTVA Filurin Fink
- FI22285/11 Filurin Flipflop
- FI16619/16 Filurin Magpie
- FI16617/16 Filurin Minion
- FI16620/16 Filurin Myrtle
- † FIN57794/08 FI KVA Filurin Vellu-Vermutti
- FIN57796/08 FI RTVA Filurin Villi-Viini
- † FIN35893/06 FIN JVA Flatkiss Certain Secret
- † FIN41918/07 FI MVA EE MVA BY JMVA LT JMVA LV JMVA
Flatkiss Divine Venus
- FI27698/11 C.I.B. FI MVA EE MVA Flatkiss Explosion Edison
- FI35969/11 FI MVA EE MVA LV MVA LT MVA BALT MVA
LT JMVA LV JMVA EE JMVA BALT JMVA
LTJV-12 Flatkiss Forever Whatever
- FI53178/14 Flatkiss Hooligan Twister
- † FIN47655/06 Flareway All To Wish For
- † FI49553/10 FI MVA SE MVA(N) EE MVA Flatout Famous
- FI49554/10 Flatout Fabled
- FI49558/10 Flatout Fantastic
- FI49559/10 Flatout Flossy
- † FI49555/10 RO MVA Flatout Fast
- † FI49560/10 RO MVA RO GR MVA FLATOUT FABULOUS
- † FIN28438/06 C.I.B. C.I.E. POHJ TVA POHJ MVA FIN MVA
SE MVA DK MVA FI TVA EE MVA EE VMVA
LT MVA SE TVA NO TVA LT JMVA LV JMVA
EE JMVA LTJV-07 EEVV-14 EEV-14 SEVV-14
TLNVW-15 TLNW-15 Flat Power Criminal Intent
- † FIN34854/07 C.I.B. FI MVA FI JVA EE MVA EEJV-08
Flat Power Miss Money Penny
- † FIN25707/05 FI MVA FI VPVA Flatts Red Line Chris
- FI40293/09 FI MVA FI TVA FI VPVA
Harvahampaan Go For Success
- † FI40294/09 FI MVA Harvahampaan Go-Went-Gone
- FI52412/14 Harvahampaan Mr Indiana
- FI51122/17 FI MVA Harvahampaan Path From Heart To Heart
- FI43673/17 Huntstars Lovestruck
- FIN48346/08 Jay-Jay's Hi Pover
- FI23209/12 FI MVA Jay-Jay's Iceman
- FI47131/12 Maahismäen Cry-Baby
- † FIN53667/07 FI JVA EE JMVA Majakkasaaren Giovannella
- † FIN53673/07 Majakkasaaren Giuseppe
- † FI21616/11 FI JVA Majakkasaaren Kustaa Kaarna
- FI52862/14 FI MVA EE MVA Majakkasaaren Niiskuneiti T
- FI39787/11 FI MVA FI VPVA FI RTVA EE VPVA EE VMVA
EE MVA LV MVA LT MVA BALT MVA RU MVA
BY MVA LV VMVA BY GR MVA BALTV-14
Majakkasaaren Milla Magia
- FI42637/12 Majakkasaaren Oona Oraakkeli
- FI35013/16 Majakkasaaren Vesipeto
- FI19957/15 FI VPVA Mei Dan Bloody Mary
- † FIN36460/06 Merjun Weikeä-Weera
- EJ27436/14 Mingus Umbra Fida
- EJ30438/15 FI MVA Morrini Falls Of Dee
- FI28875/16 Noanarkin Falco Eleonora
- † FI37819/10 Noanarkin Rallus Elegans
- FI24888/12 FI MVA Noanarkin Taxidea Taxus
- FI24889/12 Noanarkin Tellina Crassa
- FI30646/18 Oak Barrel's Merlot
- FI38877/15 Omskakas På Gott Och Ont
- FI16839/18 Palokallion Harald
- EJ16833/18 Palokallion Valkyria
- FIN13233/07 FI VPVA Pepperment Tempers Tirani
- FI16870/14 Pepperment Tifani Gloria Mei
- FIN33335/08 Pikestar's Edda
- † FI21272/11 FI MVA EE MVA Pyymäen Oman Onnen Mies
- † FIN33045/06 FI MVA EE MVA LV MVA LT MVA BALT MVA
RU MVA BY MVA RU JMVA LT JMVA LV JMVA
EE JMVA Salasana Final Design
- FI45774/15 Salasana Bitter And Twisted
- FI45773/15 Salasana Vital Spark
- FI15113/14 Sileston Yleismies
- † FI55440/10 Sniffens Syystähti
- † FI25897/13 Taka-Tapiolan Mara
- FI20158/17 RO JMVA Velvet Hunters Sunshine Of My Love

KOIRAN EPILEPSIA

EPILEPSIA ON YLEISIN KOIRILLA TAVATTAVA NEUROLOGINEN SAIRAUTS

Koira hakeutuu luoksesi, on levoton, kuolaa ja vinkuu. Hetken päästä sen toinen etujalka alkaa nykiä, se menettää tajuntansa ja kaatuu kyljelleen. Se tekee jaloillaan ravaavia liikkeitä ja kouristelee. Kohtaus tuntuu kestävän ikuisuuden, vaikka todellisuudessa aikaa kuluu vain pari minuuttia. Kohtauksen jälkeen koira käyttäytyy oudosti loppupäivän ajan. Se kaatuilee, on poissaoleva, törmäilee huonekaluihin, eikä kykene pidättämään virtsaansa normaalisti. – Koirallasi saattaa olla epilepsia.

Epilepsia on yleisin koirilla tavattava neurologinen sairaus. Keskimäärin epilepsiasta kärsii n. 0,75% koirapopulaatiosta. Terminä epilepsia viittaa monimuotoiseen sairauteen, jolle on tunnusomaista aivojen poikkeavuudesta johtuvien toistuvien, provosoimattomien kohtauksen esiintyminen.

Kohtaukset jaetaan neljään eri luokkaan. Idiopaattisesta epilepsiasta puhutaan, kun aivoista ei löydy rakenteellista vikaa eikä kohtauksiin liity muuta kliinistä oiretta tai sairautta. Yleensä puhuttaessa perinnöllisestä epilepsiasta sillä tarkoitetaan nimenomaan idiopaattista muotoa. Sekundaarisen eli symptomaattisen kohtauksen aiheuttaa jokin aivojen rakenteellinen poikkeavuus tai muu sairaus. Nuorilla koirilla nämä ovat tyypillisesti aivojen kehityksellisiä tai tulehdussellisia sairauksia ja vanhemmilla kasvainsairauksia. Luultavasti sekundaarisen eli kryptogeenisen kohtauksen taustalla ajatellaan olevan jokin tunnistamaton aivojen sairaus, tällaisia ovat mm. traumapotilaat ja synnytyksessä vaurioituneet potilaat. Reaktiivisen epilepsian kohdalla kohtauksen aiheuttaa jokin aivojen ulkopuolinen tekijä, kuten aineenvaihduntasairaus tai myrkytys. Kohtauksen tyypin selvittäminen on tärkeää, koska se vaikuttaa potilaan hoitoihin.

OIREET

Tavallisesti idiopaattinen epilepsia puhkeaa nuorella aikuisella koiralla 1-5 vuoden iässä. Kohtaus voi olla joko yleistynyt (koko koira kouristelee) tai paikallinen (vain jotkut lihasryhmät nykivät tai kouristelevat). Paikallinen kohtaus voi edetä yleistyneeksi. Kohtauksen aikana koira voi olla tajuton tai tajuissaan. Kohtauksia voi tulla mihin vuorokaudenaikaan tahansa. Usein kohtaukset alkavat koiran ollessa levossa. Yleistyneessä epilepsiakohtauksessa koira menettää tajuntansa, kouristelee, kuolaa, pää ja niska ovat usein voimakkaasti taaksepäin taivutettuna. Lisäksi koira voi ulostaa tai virtsata alleen kohtauksen aikana. Kohtaus kestää muutamista sekunneista joihinkin minuutteihin. Jos kohtaus kestää yli 5 minuuttia, puhutaan

status epilepticuksesta eli jatkuvasta kohtauksesta.

Noin 60% kohtauksia edeltää esitila, jossa koira käyttäytyy oudosti. Se voi joko hakeutua ihmisen luokse tai piiloutua. Monesti koira on levoton ja läähättää paljon. Kohtauksen jälkeen koira on usein poissaoleva ja väsynyt. Jälkitila voi kestää jopa kaksi vuorokautta. Kohtauksen välissä koira on normaali.

Kuten edellä jo todettiin epileptistyyppisten kohtauksen taustalla voi olla useita muitakin syitä, kuten kehityshäiriöt, verenkiertohäiriöt, tulehdukset, sydämen-, maksan- tai munuaisten vajaatoiminta, aineenvaihduntasairaudet, myrkytykset, kasvaimet, rappeutumissairaudet ja vammat. Hyvin pitkälti diagnoosin teko onkin muiden syiden poisulkemista.

Diagnoosiin päästäkseen eläinlääkäri selvittää tarkasti kohtauksen laadun ja esiintymistiheyden. Kohtauksen kuvailussa voi olla hyötyä esim. kohtauksen aikana otetusta videosta. Koiralle tehdään tarkat kliiniset- ja neurologiset tutkimukset. Lisäksi otetaan tarvittavat veri- ja virtsanäytteet joilla mm. selvitetään munuais- ja maksa-arvojen perusteella kyseisten elinten toiminta. Tarvittaessa tehdään jatkotutkimuksia neurologiaan erikoistuneella vastaanotolla.

Epilepsian hoito

Mikäli kohtaukset ovat säännöllisiä ja toistuvat usein (kerran kuussa tai useammin) aloitetaan koiralle yleensä lääkitys. Lääkitys on elinikäinen ja vaatii omistajalta sitoutumista lääkityksen antamiseen sekä säännöllisiin kontrolloihin. Yleisin käytetty lääke on fenobarbitaali, joka annostellaan koiralle päivittäin. Lääkityksen tavoite on saada kohtaukset vähenemään ja lieventymään. Osalla kohtaukset jäävät kokonaan pois, mutta ei kaikilla. Lääke on maksaa rasittava, joten säännölliset kontrolliverinäytteet ovat tarpeen maksan toiminnan tarkkailemiseksi. Myös lääkeaineen pitoisuutta veressä seura-

taan, jotta voidaan löytää pienin mahdollinen toimiva annos. Fenobarbitaalin lisäksi on käytössä muitakin lääkityksiä. Epileptisen koiran hoito on tasapainoilua kohtauksen kontrolloinnin, lääkitysten sivuvaikutusten ja koiran elämänlaadun välillä.

Epilepsian perinnöllisyys

Vajaalla yhdellä prosentilla kaikista koirista todetaan epilepsia, mutta epilepsian esiintymisessä on suuria rotukohtaisia eroja. Rotuja, joissa epilepsiaa esiintyy muita rotuja useammin ovat mm. beagle, labradorin noutaja, kultainen noutaja, belgian paimenkoirat ja colliet. Osalla näistä roduista epilepsiaa saattaa esiintyä jopa 20%:lla populaatiosta.

Tutkimuksista huolimatta epilepsian periytymismekanismeja ei ole saatu selvitettyä eikä sen toteamiseen ole geenitestiä suurimmalla osalla roduista.

Sileäkarvaisesta noutajasta en löytänyt rotuspesifistä dataa, mutta sukulaisroduista labradoreista ja kultaisista jotain tilastoja on saatavilla.

Kolmen (2 sveitsiläistä, 1 tanskalainen) tutkimuksen mukaan epilepsiaa esiintyy n. 3% labradorinnoutajia. Eri linjoja ei oltu eritelty. Keski-ikä kohtauksen alkamiselle on 30 kk (uroksille hieman korkeampi kuin nartuille) ja 76% koirista kohtaukset olivat alkaneet alle 4 vuoden iässä. 24% kohtauksista oli yleistyneitä ja 70% joko paikallisia tai paikallisista yleistyneiksi kehittyneitä. Labradoreilla uroksilla on todettu jonkin verran suurempi riski sairastua kuin nartuilla.

Kultaisilla noutajilla kohtaukset alkoivat n. 2 vuoden iässä ja 83% kohtauksista oli yleistyneitä. Esiintyvyys populaatiossa vaihtelee 1,6-4,1% välillä tutkimuksesta riippuen.

Koska rotujen geeniperimä on alunperin yhteinen ja tietävästi sekoittunut toisiinsa vielä 1960-luvulla, on syytä olettaa, että flattien tilanne on hyvin samankaltainen kuin yleisemmällä noutajaroduilla.

'Jalostustoimikunta on koiranomistajan ja kasvattajan ilmoittamien tietojen varassa. Toivoisimmekin, että näitä ilmoituksia tehtäisiin, jotta voisimme taas paremmin palvella kasvattajia tiedusteluiden yhteydessä. Tässä, niinkuin missään muussakaan, salailu ei hyödytä rotuamme millään tavalla. Vain avoimuudella voidaan kartoittaa esimerkiksi sukulinjoja, joihin liittyy kohonnut epilepsiariski ja näin välttää niiden yhdistämistä toisiinsa.'

©Juho Pajari

Geenipoolimme on tunnetusti hyvin pieni ja jalostukseen käytetään pitkälti samoja sukua ja jopa maailmanlaajuisesti.

Jalostuksen kannalta epilepsian tekee ongelmalliseksi se, että monesti epilepsiaan sairastuneella yksilöllä on jo jälkeläisiä. Ainakin sairastuneen yksilön vanhemmat ja sisarusukset suositellaan suljettavan pois jatkojalostuksesta. Tulee kuitenkin miettiä myös, kuinka laajasti sairastuneiden sukujen jatkokäyttöä rajoitetaan, jottei toisaalta kavennettaisi geeniperimää entisestään, eli heitettäisi sitä kuuluisaa lasta pesuveden mukana.

Epilepsiasta ei tule mitään merkintää jalostustietokantaan, jollei koiran omistaja sitä

ilmoita. Eli esimerkiksi jalostustoimikunta on täysin koiranomistajan ja kasvattajan ilmoittamien tietojen varassa. Toivoisimmekin, että näitä ilmoituksia tehtäisiin, jotta voisimme taas paremmin palvella kasvattajia tiedusteluiden yhteydessä. Tässä, niinkuin missään muussakaan, salailu ei hyödytä rotuamme millään tavalla. Vain avoimuudella voidaan kartoittaa esimerkiksi sukulinjoja, joihin liittyy kohonnut epilepsiariski ja näin välttää niiden yhdistämistä toisiinsa.

Kirjoittaja

ELL Anne Kolsi

Päijät-Hämeen Eläinlääkäriasema, Lahti

Lähteet:

"Idiopaattinen epilepsia koirilla ja epilepsian kohtaustyyppien luokittelu sekä epilepsian tyyppillinen kliininen kuva kolmella koirarodulla: pitkäkarvainen pyreneitten paimenkoira, schipperke ja kääpiöpinseri." Eläinlääketieteen lisensiaatin tutkielma, ELK Penita Pilve, Helsingin Yliopisto 2013

IVETF (International Veterinary Epilepsy Task Force) nettisivusto

AKC Canine Health Foundation / Understanding Canine Epilepsy nettisivusto

Koiran epilepsia

-Evidensia eläinlääkäriasemat nettisivusto

Koiran epilepsia eli kaatumatauti

-Hankikoira.fi nettisivusto

Spondyloosikuvaustuki

Suomen sileäkarvaiset noutajat ry tukee sileäkarvaisten noutajien selän virallista spondyloositutkimusta. Tukea saadakseen koiran omistajan tulee olla rotujärjestön jäsen. Ennen tuen maksamista tutkimustulos tulee olla julkaistu Suomen Kennelliiton jalostustietokannassa. Tutkittavan koiran tulee kuvaushetkellä olla vähintään kaksi vuotias (24 kk) ja korkeintaan kuusivuotias (72 kk).

Tutkimus on tehtävä SKL:n vaatiman tutkimusprotokollan mukaisesti

- * röntgentutkimus on tehty laillistetun eläinlääkärin valvonnassa
- * tutkimuksessa on otettu ohjeen mukainen, riittävä määrä laadukkaita kuvia
- * koiran tulee olla tunnistusmerkitty ja tunnistusmerkintä tulee tarkistaa tutkimuksen yhteydessä
- * koira on rauhoitettava tutkimusta varten
- * tutkimuksessa on käytettävä SKL:n virallista röntgenlähetettä
- * tutkittavan koiran ikä tulee olla vähintään 24 kk
- * kuvat on lähetettävä SKL:oon lausumista varten

Tuen suuruus on 50€/ koira. Tukea maksetaan 24.10.2020 – 31.12.2021 välisellä ajalla tehdyistä tutkimuksista. Tukea haetaan www.flatti.net/jalostus -sivulta löytyvällä lomakkeella.

SUOMEN SILEÄKARVAISET NOUTAJAT RY:N

PENTUVÄLITYS

- * HANNA Hujanen 040 578 9523
- * SANNA LAHTINEN 040 731 0831

Olemme toimineet pentuvälittäjinä vuodesta 2012 lähtien. Ota rohkeasti yhteyttä: pentu@flatti.net, tai tule nykäsemään hihas-ta kokeissa ja tapahtumissa, jos jotakin kysyttävää tulee mieleen.

Pentuvälityksen sivuilta: www.flatti.net/pentuvalitys löytyy ohjeet kasvattajille pentueiden ilmoittamiseen pentuvälitykseen ja listat suunnitteilla olevista sekä astutetuista ja syntyneistä pentueista. Sivulta löydät ohjeita myös flattipennun ostajalle.

KUULOKOIRA TOIMII IHMISEN KORVINA

Koirat toimivat ihmisen apuna moninaisissa töissä. Sana opaskoira on kaikille tuttu ja mielikuva koirasta sokean oppaana on välittömästi verkkokalvolla. Samoin avustajakoira on monelle selkeä, joskin avustajakoiran työtehtävät ehkäpä hieman hämäävät. Mutta anteeksi, mikä sanoit sen olevan – kuulokoira? Mikä on kuulokoira?

Kuulokoira toimii ihmisen korvina tilanteissa, joissa ihminen ei kuule. Voisi äkkiä sanoa, että lähes jokainen koira on tavalla tai toisella kuulokoira. Oveen koputetaan, koira haukkuu. Omistaja ei välttämättä kuullut ovikelloa, mutta koira kuuli ja kertoo sen haukkumalla. Omistaja saapuu ovelle. Tai koira kertoo jo paljon aiemmin kuulemistaan äänistä – joku käveli pihalla, rapussa, ajoi autolla pihaan tms.

Kuulokoiran tehtävä on kuitenkin toisenlainen. Kuulokoira reagoi opettuihin ääniärsykkeisiin kertomalla nämä kuulovammaiselle ohjaajalleen. Koska ohjaaja ei kuule, on haukkuminen ovella täysin turhaa tällaisen ilmaisun kannalta. Sen sijaan kuulokoira reagoi opettuun ääniärsykkeeseen tulemalla ohjaajan luo, kertomalla sen opetetulla tavalla ohjaajalle ja näyttämällä sitten äänen lähteen.

Esimerkkinä: Kännykkä soi. Koira tulee ohjaajan luo, tökkää ohjaajaa käteen tai jalkaan ja ohjaajan antaessa käsimerkin näytä, koira vie ohjaajan kännykän luo. (Koira siis opetetaan myös ilmaisemaan kännykän sijainti.) Oikeastaan kaikissa muissa tehtävissä koira vie ohjaajan äänen lähteen luo, mutta palohälytyksen soidessa koira käykin maahan. Jokainen kuulokoira opetetaan sen mukaan, mitä tarpeita ohjaajalla on.

Pakollinen ääni, jos koirasta virallisen kuulokoiran haluaa, on palohälytys ja lisäksi ohjaajalle tarpeellisia ääniä kuten esimerkiksi herätyskello, ohjaajan oma nimi, kännykkä, ovikello, munakello tms. Tämän lisäksi koiran tulee osata käyttäytyä hyvin ja suorittaa käyttäytymistesti eli kaupunkikoe, jossa katsotaan, että kyseisen koiran kanssa voi kulkea ihmisten ilmoilla ja peruskoulutus on hallinnassa.

Virallisen kuulokoiran saa ottaa myös kauppaan tai ravintolaan aivan samoin kuin opaskoiran tai avustajakoiran.

Kuulokoira opetetaan yleensä jo perheessä valmiina olevasta koirasta. Toisin siis kuin esimerkiksi opaskoirat, jotka jo pentuna valitaan koulutukseen ja harvemmin taas omistajalla on valmista koiraa opettaa koulutettavaksi.

Koulutettavaksi sopii normaali, terve, rohkea koira. Koira ei missään nimessä saa olla arka tai pelokas, pelätä ääniä, ihmisiä tai paikkoja.

Kuulovammoja on eriasteisia ja kuulemisen apuvälineitä on muitakin kuulokojeiden lisäksi, on valoa, on värinää jne. Koira on kuulovammaiselle kuitenkin kaveri, joka toimii kaikkialla ja on muutakin kuin tekninen vempale. Koska kuulokoiran koulutukseen omistaja osallistuu itse ja tekee suuren osan työstä kotona, hitsautuu työpari entistäkin tiiviimmäksi parivaljakoksi.

Flatista saisi varmasti mitä mainioimman kuulokoiran. Onhan flatti aina valmiina kaikkeen ja kulkee mukana omistajan puuhaillessa. Rajoittavia arkuuksia ei rodussa pahemmin ole, sen sijaan halua toimia.

Lisää infoa aiheesta: www.koiratukena.fi
– Camilla Leijona

'Kuulokoira reagoi opettuihin ääniärsykkeisiin kertomalla nämä kuulovammaiselle ohjaajalleen. Koska ohjaaja ei kuule, on haukkuminen ovella täysin turhaa tällaisen ilmaisun kannalta. Sen sijaan kuulokoira reagoi opettuun ääniärsykkeeseen tulemalla ohjaajan luo, kertomalla sen opetetulla tavalla ohjaajalle ja näyttämällä sitten äänen lähteen.'

A-KOKEEN HISTORIAA JA NYKYPÄIVÄÄ FLATEILLA

PM-koe Tanskassa vuonna 2016, vasemmalta oikealle osanottajia: Tone Hoyland, Anu Mikkola, Per Rethmeir, Antti Tarkkala ja Jarmo Vaarala. Kuva Elina Eros

Flatti on metsästyskoira, noutaja. Rodun käyttöominaisuuksien seurannassa käytettävät jalostustyökalut ovat taipumuskoe ja noutajien metsästyskokeet. Nome-kokeita järjestetään kolme eri tyyppiä, B-kokeita pakasteriistalla (tai yleisissä luokissa vaihtoehtoisesti dameilla), A-kokeita kokeessa ammuttavalla riistalla ja WT-kokeita dameilla. Näissä kaikissa kokeissa arvioidaan koiran ominaisuuksia toimia pienriistan talteenotossa metsästäjän apuna. Pidän hyvin huolestuttavana flattien B- ja WT-koekäynnien määrän laskua viimeisen kymmenen vuoden aikana. (Taulukot: kaikki NOME-B -koekäynnit 2010-2020, NOWT- koekäynnit yhteensä 2010-2020 ja NOME-A kaikki koekäynnit ja tulokset 2010-2020).

A-KOE PÄHKINÄNKUORESSA

Noutajien A-metsästyskoe järjestetään aina metsästystapahtuman yhteydessä. Suomessa yleisimpiä ovat fasaanijahtien yhteydessä järjestettävät kokeet. Lisäksi sorsan- ja viime vuosina myös kyyhkynmetsästyslaisuuksissa on kokeita järjestetty. Kokeessa arvostelea aina vähintään kaksi Kennelliiton pätevöimää koetyypin tuomaria. Koiran on seurattava rauhallisena ja hiljaa metsästystapahtumaa sekä passipaikalla oltaessa että liikuttaessa ajometsästyksessä. Tuomari jakaa noutovuorot koetyypin sääntöjen mukaisesti.

Saavuttaakseen tuloksen koiran on noudettava vähintään kolme riistaa hyväksytysti ja korkeimmille palkinnoille vähintään viisi riistaa moitteettomasti. Laatuarvostelussa koirakko voi saada hylätyn, jäädä palkit-

sematta ensimmäisten noutojen aikana tapahtuneiden virheiden vuoksi tai se voi saavuttaa 1., 2. tai 3. palkinnon. Voittajakoiralle voidaan jakaa serti ja toiseksi tulleelle varaserti. Mikäli kolmen sertin voittajalla on hyväksytty näyttelytulos, saavuttaa se arvostetun KVA-FT-valionarvon.

Kokeessa koiralta ja ohjaajalta vaaditaan hyvää yhteistyötä, minkä ohella arvostellaan koiran riistanlöytökykyä sen näkemien pudotusten ja myös sen tietämättä saaliiksi jääneiden riistojen talteen saamisen osalta. Koiran on kyettävä toimimaan samanaikaisesti muiden jahtiin ja kokeeseen osallistuvien koirien ja ihmisten kanssa. Luonnollisesti riistankäsittelyn ja ohjaajakoira-parivaljakon käytöksen on oltava tilanteeseen sopivaa. Mielestäni kokeen vaatimukset ovat reiluja ja sopivat etiketiksi

kaikkein kansaharrastajat huomioon otta-vaan seuruemetsästyksen.

HISTORIAA JA TIILASTOJA

Noutajien metsästyskokeita on Suomessa järjestetty vuodesta 1970 lähtien ja lämpimän riistan kokeita vuodesta 1998 lähtien (aluksi KV-kokeita, vuodesta 2006 myös kansallisia A-kokeita). Omista arkistoista löytyvien tietojen mukaan flattien rotujärjestö järjesti ensimmäiset A-kokeensa vuonna 2007. Myös vuosina 2008 ja 2011 järjestettiin A-kokeet erillisinä kokeina. Loput kolme rotujärjestön A-koetta ovat olleet Pohjoismaisten rotumestaruuden yksilömestaruuskokeita vuosina 2009, 2013 ja 2017. Harras toiveeni on, että rotujärjestönä saisimme jäsenistössä kiinnostuksen heräämään jälleen tämänkin hienon koetyypin harrastamiseen.

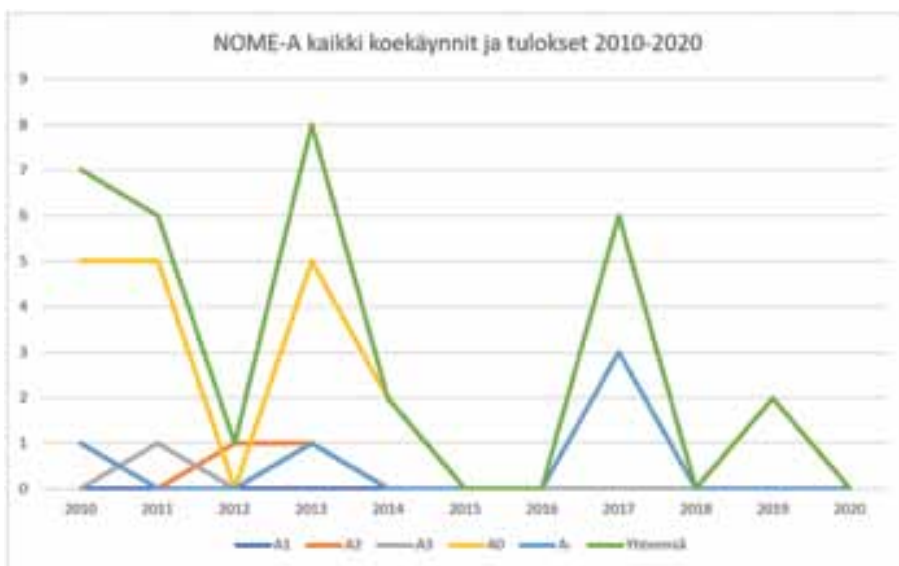

'Toivon, että tulevina vuosina flatti on ja pysyy metsästyskoirana. Flatin ilo ja antaumus etsiä ja löytää riistaa hyvässä yhteistyössä ohjaajansa kanssa ja metsästystilanteen toimivana osana ovat jalostustyön päämäärä. Toivottavasti mahdollisimman moni haluaa harrastaa rodunomaisesti ja tuottaa metsästyskoirarodulle elintärkeää mittaustietoa ominaisuuksista. Koulutetulla koiralla on sitä paitsi todella mukavaa metsästää.'

SUOMALAISET SUOMESSA

Kennelliiton tietokannan mukaan suomalaisista flateista A-kokeisiin on kotimaassa osallistunut 29 yksilöä ja ulkomaisia flatteja 8 yksilöä. Suomalaisia flatteja on osallistunut A-kokeisiin myös Ruotsissa ja Tanskassa järjestetyissä PM-kisoissa. Lisäksi yksittäisiä ulkomaille suuntautuneita koekäyntejä on kirjoittajan tiedossa joitakin. Suomessa flateille on Kennelliiton Koiranet-tietokantaan kirjattu A-koekäyntejä 73 kappaletta vuodesta 2006 lähtien. A1-tuloksia on saavutettu 4 kpl, joista ainoa suomalaisen omistama koira on ollut Veijo Saringon Ruka (Gilliam's Gold Mach III). Kakkostuloksia on saavutettu 7 kpl, joista Veijon Ruka 3 kpl, Teemu Rantakankaan Cilla (Black Leader's Future Promise) 2 kpl ja Jori Saastamoisen Kusti (Taka-Tapiolan Kaijun-Poika) 2 kpl. A3-tuloksia on 3 kpl, Jorin Kustilla 2 kpl ja Kikka Koljosen ja Jukka Kivijärven ja Wilmalla (Heilurihännän Mayflower) 1 kpl. A0-tuloksia on 50 kpl ja A-tuloksia 9 kpl.

Veijo ja Ruka ansaitsevat tämän(kin) koetyypin osalta suuren kiitoksen. Veijo oli aktiivisessa roolissa viemässä Suomea mukaan Pohjoismaiseen yhteistyöhön ja näytti esimerkkiä siinä, että A-kokeetkin sopivat hienolle rodullemme, kun koiran koulutuksessa otetaan huomioon hallinnan merkitys heti alusta asti. Veijo kävi Rukan kanssa A-koematkoilla Pohjoismaissa myös joukkuekisojen ulkopuolella. Monissa rotujärjestön koulutustapahtumissa olemme saaneet nauttia tiedosta ja taidosta, jolla Veijo flattejaan kouluttaa.

ULKOMAISET FLATIT SUOMESSA

Jostain kirjoittajalle tuntemattomasta syystä Koiranet-tietokannasta puuttuu vuosien 2009 ja 2013 PM-kisojen ulkomaisten koirien tulokset. Flattiviesticstä selvitettyinä osallistujia oli vuonna 2009 Ruotsista 4 kpl ja samoin Tanskasta. Näistä tuloksia saavuttivat voittaja Pumpans Broomtail Wrasse ja

Taulukot "Kaikki NOME-B -koekäynnit 2010-2020" ja "NOWT-koekäynnit yhteensä 2010-2020" (ROTUJÄRJESTÖN NOME-TOIMIKUNNAN VUODEN 2020 TOIMINTAKERTOMUKSESTA). A-kokeissa käyntimäärät ovat aina olleet marginaalisia. Taulukko "NOME-A kaikki koekäynnit ja tulokset 2010-2020" (ROTUJÄRJESTÖN NOME-TOIMIKUNNAN VUODEN 2020 TOIMINTAKERTOMUKSESTA).

Helena Molin Ericson Ruotsista A1 + sert, toiseksi tullut Jiggers Tarka Lovely Alma ja Hans Jørgen Bilstrup Tanskasta A1 ja kolmanneksi Feedback's She Walks Like an Angel ja Jan Schenström Ruotsista A3, myös Hinnared's Hold-On ja Peter

SUOMALAISET FLATTIT ULKOMAILLA

Ulkomaisia A-koekäyntejä Suomen flattit ovat tietojeni mukaan harrastaneet aina vuoden 1995 Eurooppa Cupista alkaen, jolloin noutajajoukkueessa Suomea edustivat Vilkeri Kasperi ja Kimmo Kaakkomäki. Joukkuekisoista flattien PM-kokeisiin Suomen edustusjoukkue on osallistunut aina sen ensimmäisestä, vuonna 2008 Tanskassa järjestetystä kokeesta lähtien. Tässä kokeessa kolmanneksi sijoittui Jori Saastamoinen ja Penni (Biehkan Kasku) very good eli A2-tuloksella. Seuraavia ulkomaisia A-koe-tuloksia saatiinkin odottaa vuoteen 2014, jolloin Ruotsin PM-kokeessa suomalaiset saavuttivat yksilökokeessa kaksoisvoiton Tarja Tuholan ja Missin (Taka-Tapiolan Fiun Tuuli) voittaessa tuloksella A1 + serti ja toiseksi sijoittuivat Jan-Erik Eriksson ja Lana (Black Eider's Brown Eyed Girl) myös A1!

Viime vuosina ulkomailla A-kokeissa on Ruotsissa ja Tanskassa kisannut tuloksekkaasti Jan-Erik Eriksson ja Sonja (Swartalwen's Zaia Sonja). Vuonna 2019 Janne ja Sonja voittivat flattien A-kokeen Tanskassa A1 + sert -tuloksella. Seuraavana vuonna oli vuorossa Ruotsin flattien rotujärjestön A-koemestaruus, missä Janne ja Sonja kruunattiin mestareiksi A1 + sert tuloksella. Upeaa työtä!

UUITA INTOA TULEVAISUUDESSA

Kuten jo aiemmin on tullut ilmi, on A-koeharrastuneisuus flateilla hyvin yksittäisiin koirakoihin rajoittuvaa. Rotujärjestön nome-toimikunnassa tilanne on tunnistettu ja toimenpiteitä tämän rodunomaisen lajin aktivoimiseksi on suunnitteilla vuodelle 2021.

Jos kiinnostuksesi herää, A-koetyyppiin tilanteisiin ja tapahtumiin pääsee hyvin sisälle osallistumalla mock trial -kouluksiin, joissa dameilla mukaillaan metsästystyyppisiä tehtäviä. Koiralta seurue-metsästyksessä vaadittavia ominaisuuksia mittaavat sekä mock trial- että rastimuotoiset WT-kokeet, joissa dameilla suoritettavat rastitehtävät mukailevat jähdissä eteen tulevia noutotilanteita. Mitä nämä ominaisuudet ovat ja miten ne otetaan huomioon koiran koulutuksessa? Aiheesta on julkaistu Jan-Erik Erikssonin ansiokas kirjoitus Flattiviestissä 4/2020.

PM-koe Tanskassa vuonna 2012, tuomarit Lars Mertz ja Janne Stihl seuraamassa Bjarne Holmin ohjaaman Peten (Waternut's High And Mighty) sorsan palautusta. © Anu Mikkola

PM-koe Suomessa 2017, tuomari Miso Sipola, osanottajat Heli Pitkäjärvi ja Katja Villikka sekä toimitsija Antti Tarkkala. Kuva Markku Kastepohja

Pohjoismaisen A-koeyhteistyön uusi hieno muoto on Tanskan avoimet A-kokeet. Ensimmäinen koe järjestettiin vuonna 2019. Suomesta matkaan pääsi kaksi koirakkoa, joista allekirjoittaneen Paha (Sniffens Alpien Lumimies) saavutti AVO A1-tuloksen. Tarkoituksena on saada koirakoita kokeilemaan koetyyppiä ennen varsinaisia voittajaluokan A-kokeita. Tanskan ja Ruotsin voittajaluokan A-kokeisiin osallistumiseksi vaaditaan ko. maiden avoimen A-kokeen (Ruotsissa KKL) ykköstulos, suoritettu käytännön metsästyskoe (NKM1) tai tulos voittajaluokan A-kokeesta muussa pohjoismaassa. Pohjoismaisten rotujärjestöjen yhdessä kustantamaan kokeeseen pääsee starttaamaan koirakoita jokaisesta maasta. Valitettavasti vuonna 2020 koetta ei voitu pandemian vuoksi järjestää. Osallistumisoikeus on koirakoilla, joilla on AVO1-tulos

B-kokeista. Voin lämpimästi suositella noutajien metsästyskokeista kiinnostuneille Tanskan reissua!

Lopuksi

Toivon, että tulevina vuosina flatti on ja pysyy metsästyskoirana. Flatin ilo ja antaumus etsiä ja löytää riistaa hyvässä yhteistyössä ohjaajansa kanssa ja metsästystilanteen toimivana osana ovat jalostustyön päämäärä. Näitä käyttöominaisuuksia, eli jalostuksen laatua mittaavat rodunomaiset kokeet kaikine koetyypeineen. Toivottavasti mahdollisimman moni haluaa harrastaa rodunomaisesti ja tuottaa metsästyskoirarodulle elintärkeää mittaustietoa ominaisuuksista. Koulutetulla koiralla on sitä paitsi todella mukavaa metsästää. Turvallista ja tuloksellista jahti- ja koevuotta 2021 kaikelle flattikansalle! // - Anu

ANU MIKKOLA: - ENSIMMÄINEN FLATTINI ON VUODELTA 1996, NYKYÄÄN KOTONA JÄRJESTYSNUMEROT 6 JA 7 (6- JA 1-VUOTIAAT POJAT). ENSIMMÄISTÄ LUKUUN OTTAMATTA KAIKKIEN KANSSA ON HARRASTETTU METSÄSTYSTÄ JA METSÄSTYSKOEITA. VUODESTA 2012 OLEN TOIMINUT WT- JA VUODESTA 2017 NOME-B-TUOMARINA.

FLATTIEN TOKO-VIIKONLOPPU 17.-18.4.2021 ASIKKALASSA

FLATTIEN TOKO-MESTARUUSKOE LA 17.4.2021

ALO, AVO, VOI, EVL
Tuomari Pernilla Tallberg

Koe on iltakoe, joka alkaa klo 16 ->
Osallistuminen on rajoitettu vain sileäkarvaisille noutajille.

Mestaruus ratkotaan EVL-luokassa,
mutta jokaisesta luokasta palkitaan paras sileäkarvainen noutaja!

Rotumestaruuden yhteydessä kilpaillaan
myös joukkueestaruudesta.
Joukkueeseen voi kuulua 3-5 koiraa,
joista vähintään yhden tulee osallistua VOI- tai EVL-luokkaan.

Ilmoittautuminen 15.-28.3.2021
Koepaikan varaukset sähköpostilla: flatti.toko@gmail.com

Osallistumismaksu: jäsenet 25 euroa
Tarkemmat ilmoittautumis- ja maksutiedot: www.virkku.net

Tiedustelut: Marianne Forsell, p. 050 400 1865

FLATTIEN TOKO-TREENIPÄIVÄ SU 18.4.2021

Ilmoittaudu mukaan treenaamaan TOKOa
flattimaisessa seurassa!

Ei varsinaista koulutusta,
vaan päivä suunnitellaan osallistujien kesken
ja treenataan yhdessä.
Osallistumismaksu 20 €.

Ilmoittautumiset treenipäivään
su 4.4.2021 mennessä Miia Mäkijouppilalle:
miia.makijouppila@gmail.com, p. 040 564 6453

kuva (c) Anu Vorobjev

HORMONIT HYRRÄÄVÄT

– ONKO KASTRAATIO OIKOTIE ONNEEN VAI KARHUNPALVELUS KAVERILLE?

Kastratio jakaa koiraihmissen mielipiteitä voimakkaasti. Toisille se on tapa saada koirasta helpommin hallittava ja paremmin käyttäytyvä, toisille se tarkoittaa, että koirasta tulee saamaton väty, jolla ei esimerkiksi metsällä tee sen jälkeen mitään. Osa pitää kastratiota vähintäänkin harmittomana toimenpiteenä, jolla voidaan helpottaa koiran ja omistajan elämää, osa ei suostuisi oman koiran kastratioon kuin korkeintaan lääketieteellistä syistä. Tässä artikkelissa käydään läpi uroksen hormonitoimintaa, mihin kaikkeen testosteroni vaikuttaa sekä kastratiion mahdollisia haittoja ja hyötyjä eri tilanteissa.

Mitä HORMONIT OVAT?

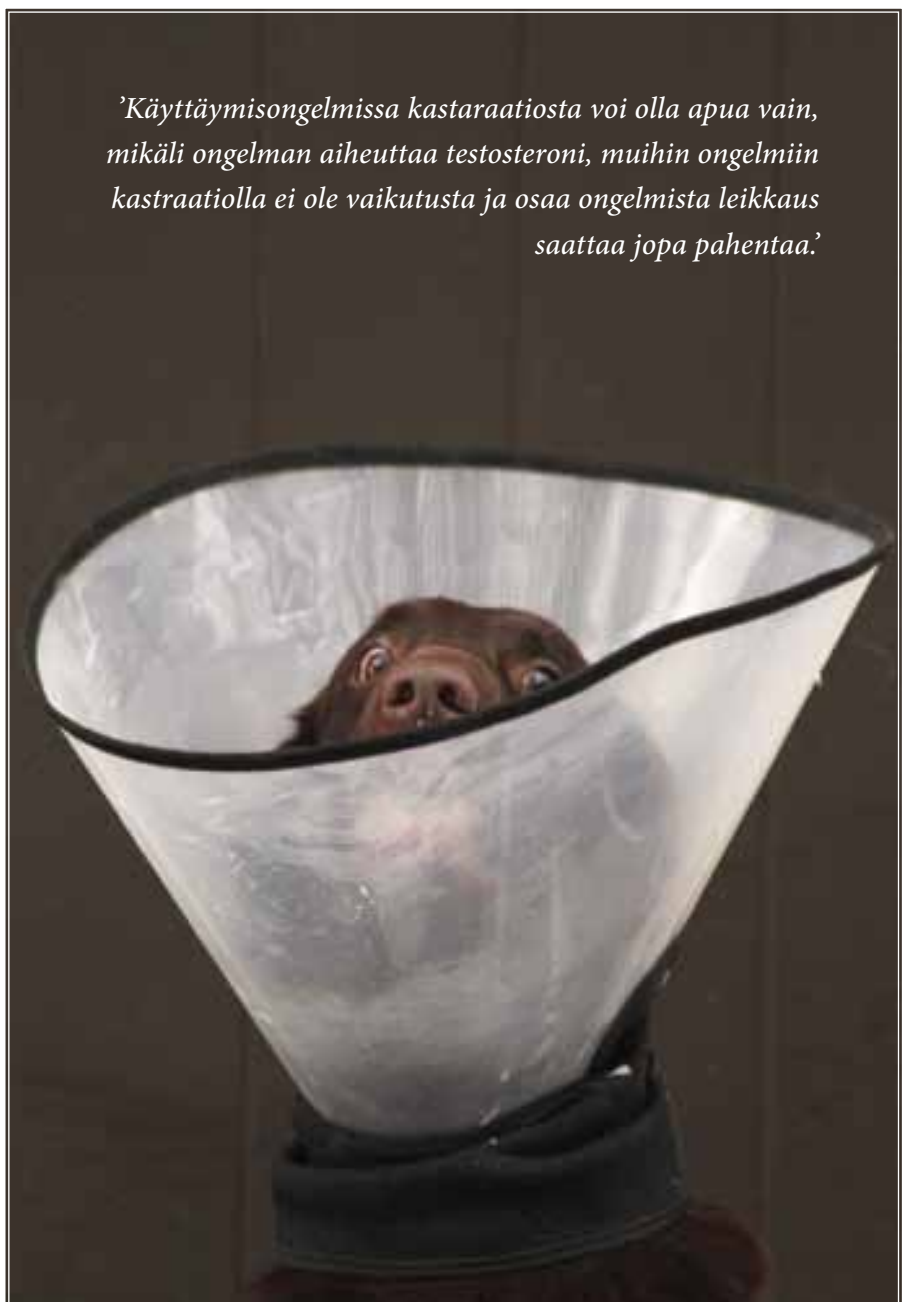
Hormonit ovat elimistön itsensä tuottamia viestintämolekyylejä. Hormonit valmistetaan ns. umpieritysrauhaisissa, joita on ympäri kehoa. Valmistuspaikastaan hormonit kulkeutuvat kohdesoluihin lähinnä verenkierron välityksellä. Umpieritysrauhaisia ovat esimerkiksi aivolisäke, lisämunaaiset, haima, kilpirauhanen, kivekset ja munasarjat. Hormonit osallistuvatkin lähes kaikkiin elimistön aineenvaihduntaprosesseihin. Aivolisäke säätelee muiden umpieritysrauhasten toimintaa ja hypotalamus puolestaan aivolisäkkeen toimintaa. Tämä säätely yhdessä rauhasien oman säätelyn kanssa ylläpitää elimistössä sopivaa hormonitasapainoa, jolloin minkään hormonin tuotanto ei ole yli- tai alimitoitettua. Ongelmat tässä säätelyjärjestelmässä tai itse umpieritysrauhaisissa voivat johtaa erilaisten hormonaalisten sairauksien, kuten esimerkiksi kilpirauhasen vajaatoiminnan tai Cushingin sairauden, syntyyn.

Uroskoiran PUBERTEETTI

Koira tulee murrosikänsä yleensä 7-10 kk iässä, vaikka rotu- ja yksilökohtaista vaihtelua on paljon. Puberteetissa uroksen kivekset alkavat erittää uroshormonia eli testosteronia. Murrosikäisen uroksen käytös saattaa muuttua voimakkaasti ensimmäisten hormonimyrskyjen myötä, eräs ystäväni kuvaili tilaa osuvasti ”testosteronimyrkytykseksi”.

Koiran sukupuolikäyttäytymisen orastaminen voi ilmetä oman pihan vartioimisena, hajuista kiinnostumisena, nylkittämisena ja uhoamisena toisille uroksille. Uhoamisestaan huolimatta teinikoira voi olla hyvinkin epävarma itsestään. Yhtäkkiä tuulessa heiluva muovipussi tai erikoisesti kävelevä ihminen voivat saada esiin

’Käyttäymisongelmissa kastratiosta voi olla apua vain, mikäli ongelman aiheuttaa testosteroni, muihin ongelmiin kastratiolla ei ole vaikutusta ja osaa ongelmista leikkaus saattaa jopa pahentaa.’

pelkoreaktioita. Samoin vastaantulevat toiset koirat voivat pelottaa. Pelottavassa tilanteessa koira kokeilee erilaisia vaihtoehtoja siitä selviytymiseen. Mikäli se haukkumalla ja rähjäämällä saa haluamansa, eli toinen koira ei enää lähesty tai kääntyy pois, on todennäköistä että koira käyttää samaa taktiikkaa jatkossakin. Remmirähjäys on saanut alkunsa. Tässä mörköiässä on tärkeää, että omistaja kykenee olemaan koiransa tukena vahvistamatta sen pelkoja.

VARHAISKASTRAATIO?

Puberteetin myötä monet sinänsä normaallit, mutta ihmisen mielestä hankalat käytökset lisääntyvät. Urokset alkavat merkkailla, harjoittelevat astumista, saattavat karkailla narttujen perään ja käyttäytyä aggressiivisesti toisia uroksia kohtaan. Usein tässä vaiheessa omistajalle tulee mieleen koiran kastratio ja monet eläinlääkäritkin sitä suosittelevat. Osa eläinlääkäreistä puhuu jopa ns. varhaiskastraation puolesta. Ajatuksena tällöin on, että jos koira kastroidaan ennen puberteetin alkamista (6-8 kk iässä) eivät nämä epätoivotut käytökset pääse edes alkamaan.

Varhaiskastraatioon on kuitenkin liitetty myös negatiivisia vaikutuksia, joten sitä kannattaa tarkasti harkita. Muunmuassa ristisidevaurioiden, luuston kasvuhäiriöiden ja joidenkin syöpien on todettu olevan yleisempiä varhaiskastroiduilla tai -steridoituilla koirilla.

Varhaiskastraation sijaan suositellisin odotamaan, että koira on vähintään 2-vuotias ennen operaatiota. Tuolloin koira alkaa olla jo aikuistunut, luonne muodostunut ja koiran itseluottamus on saanut aikaa kehittyä. Yllättäen saatetaan huomata, että koiran kypsyessä sosiaalisesti ei tarvetta kastratiolle enää olekaan.

KASTRAATIO JA KÄYTTÄYTYMINEN

Usein kastratiota suositellaan erilaisten käyttäytymisongelmien hoitoon. Joskus vaikuttaa, että sitä pidetään jopa ihmeratkaisuna ongelman laadusta huolimatta. Eroahdistus, aggressiivisuus syystä ja kohteesta riippumatta, karkailu – kaikkiin näihin olen kuullut suositeltavan kastaraatiota. Testosteroni on ”rohkeushormoni”, jonka on todettu lisäävän koiran itseluottamusta sekä reaktiivisuutta. Reaktiivisen koiran kynnys reagoida ympäristön ärsykkeisiin on pieni, koira toimii ennen kuin ajattelee. Reaktiiviseen käytökseen liitetään yleensä myös aggressiivisuus. Käyttäymisongelmis- sa kastaraatiosta voi olla apua vain, mikäli

ongelman aiheuttaa testosteroni, muihin ongelmiin kastratiolla ei ole vaikutusta ja osaa ongelmista leikkaus saattaa jopa pahentaa.

Ongelmat, joihin kastratio todennäköisemmin (apua yli 50% tapauksista) tutkimusten mukaan auttaa ovat:

- Pihalta karkailu juoksuisten narttujen perään – muista syistä karkailuun apua on vain harvoin.
- Toisten urosten nylkyttäminen. – Ihmisten, narttujen ja esineiden nylkyttämiseen apua on ollut harvemmin, alle 50% tapauksista.
- Urosten välinen aggressio ja ulkona tapahtuva aggressio. Pienessä osassa urosten välistä sekä ihmisiin kohdistuvaa aggressiota kastratiolla ollut jopa negatiivinen vaikutus. – Narttuihin kohdistuvaan aggressioon kastratiolla ollut suotuisa vaikutus vain noin joka neljännessä tapauksessa (25%).
- Merkkailu sisätiloissa – ulkona tapahtuvaan merkkailuun apua oli alle 25% tapauksista.

KASTRAATIO JA TERVEYS

Kastration terveydellisiin indikaatioihin kuuluvat piilokives, eturauhasen sairaudet, kiveskasvaimet, anaaliadenooma sekä perineaalilyrät.

Laskeutumattomien kivesten poistoa suositellaan niihin liittyvän suurentuneen kasvainriskin vuoksi. Piilokivesten yhteydessä suositellaan yleensä molempien kivesten poistamista, vaikka piilokives olisi toispuoleinen. Tämä johtuu luultavasti siitä, että piilokiveksinen uros ei missään tapauksessa ole jalostuskelpoinen. Välttämätön täydellinen kastratio ei tässä tapauksessa kuitenkaan ole.

Jo muodostuneet kiveskasvaimet ovat myös indikaatio kastratiolle. Useimmat koirien kiveskasvaimet ovat hyvänlaatuisia.

Eturauhasen sairaudet, hyvänlaatuinen laajentuma tai eturauhastulehdus, johtavat usein koiran kastratioon. Vaivoja voidaan yrittää hoitaa myös lääkkeellisesti, mutta vaivojen uusiutuessa kastratio tuo lopullisen helpotuksen asiaan. Eturauhasen kasvainsairauksiin kastratiolla ei ole vaikutusta, eturauhassyöpä on jopa yleisempi kastroiduilla uroksilla.

Testosteronin tuotantoon liittyviä urosten sairauksia ovat myös anaaliadenoomat ja perineaalilyrät. Anaaliadenoomat ovat hyvänlaatuisia, peräaukon alueella esiintyviä kasvaimia. Näitä leikattaessa yleensä suositellaan kastratiota uusiutumisen ehkäisemiseksi. Samasta syystä kastratiota suositellaan lantionpohjan lihasten heikkenemistä johtuvan perineaalilyrän leikkauksen yhteydessä.

KUVA ALLA: KASTROITU UROS, KUVA OIKEALLA: KASTROIMATON KOIRA, JOLLA MOLEMMAT KIVEKSET

KASTRAATION HAITAT

Tutkimuksissa kastratioon on liitetty selkeitä haittavaikutuksia ja jopa terveydellisiä riskitekijöitä.

Selkeimmin on yleensä nähtävissä koiran taipumus lihomiseen sekä karvanlaadun muutokset. Aineenvaihdunnan muuttuessa kastration jälkeen suurella osalla koirista taipumus lihomiseen kasvaa. Operaation jälkeen koiran energiantarve saattaa pudota kolmanneksella, joillakin yksilöillä jopa puolella verrattuna leikkausta edeltävään aikaan. Osalla koirista turkin laatu muuttuu selkeästi pehmeämmäksi leikkauksen jälkeen. Pehmeämpi karva takkuuntuu helpommin, joten varsinkin pitkäkarvaisilla roduilla tämä voi tuoda lisähaastetta turkin hoitoon.

Yhtä selkeästi kastratioon ei yleensä liitetä lisääntyneitä taipumusta eturistisiteen vaurioihin. Tästä on kuitenkin olemassa selkeää tutkimusnäyttöä. Tutkimuksissa on poissuljettu lihomisen vaikutukset riskitekijänä ja silti kastration ja sterilaation vaikutus on merkittävä. Kastroiduilla uroksilla esiintyy enemmän eturauhasen kasvaimia. Myös kastration vaikutusta muiden syöpien esiintyvyyteen on tutkittu.

Käytöspuolella kastratio lisää pelkoaggressiivisuutta. Testosteronin puute vähentää koiran itseluottamusta jolloin koira saattaa kokea aggressiivisen käytöksen entistä tarpeellisemmaksi uhkaaviksi kokemissaan tilanteissa.

"VÄLIAIKANEN" KASTRAATIO?

Eturauhasen sairauksien hoidossa käytetään usein antitestosteronisesti vaikuttavia lääkkeitä. Näiden vaikutus testosteronin tuotantoon ei kuitenkaan ole niin merkittävä, että sen perusteella voitaisiin tehdä johtopäätöksiä kastration vaikutuksesta hoidettavaan koiraan. Markkinoilla on kuitenkin hormoni-implantti, jolla saadaan aikaan kemiallinen kastratio 6-12 kk ajaksi. Implantti on mainio tapa testata kastration vaikutuksia omaan koiraan. Erityisen suositeltavaa tämä on, mikä kastratiolla haetaan vaikutusta koiran käyttäytymiseen. Implanttia käytettäessä on kuitenkin huomioitava, että vaikutus ei ala kovin nopeasti (4-6 vkoa implantin asentamisesta) ja alkuun liittyy ns. "flare up", jossa hormonituotanto jopa kiihtyy noin kahden viikon ajaksi. Tämän ajanjakson aikana siis mahdolliset testosteronista johtuvat käytösongelmat voivat jopa pahentua.

KASTROIDA VAI EI?

Jokainen operaatio tulisi tarkasti harkita punniten hyviä ja huonoja puolia. Jos kastratiolla halutaan vaikuttaa johonkin ongelmakäytökseen, kannattaa asiasta konsultoida paitsi eläinlääkäreitä, myös koirien käyttäytymisen asiantuntijoita.

Lisääntyminen ja siihen liittyvät toiminnot ovat jokaisen elävän olennon perustarpeita. Esimerkiksi Maslown tarvehierarkian pyramidissa ne sijoitetaan alimmalle tasolle, jossa ovat myös muut fyysiset tarpeet kuten ruoka, juoma, hengitysilmä. Kuitenkaan läheskään kaikki koirat eivät pääse lisääntymään, eikä se olisi ihmisen kannalta tarkoituksenmukaistakaan. Joillakin koirilla hormonituotanto johtaa jatkuvaan stressiin ja turhautumiseen. Koira ei välttämättä kykene keskittymään sille annettuihin tehtäviin, kieltäytyy syömästä, vinkuu narttujen perään tai joutuu konflikteihin toisten urosten kanssa. Tällöin kastratio on indikoitu

koiran hyvinvoinnin vuoksi ja parantaa koiran elämänlaatua.

Terveydellisistä syistä kastratio on mielestäni aina indikoitu.

Harmaalla alueella mennään mielestäni silloin, kun kastratio halutaan tehdä ihmisen mukavuuden vuoksi. Nuoren koiran kastroidinta tai kastratio hoitona selvittämättömiin käyttäytymisongelmiin kuuluvat mielestäni tähän kategoriaan. Jälkimmäisissä tapauksissa suosittelen ensin kokeilemaan kemiallista kastratiota, jotta nähdään, millainen vaikutus operaatiolla on koiraan. Implantin vaikutus lakkaa 6-12kk kuluessa asettamisesta ja se voidaan myös tarvittaessa poistaa kesken vaikutusajan, mikäli vaikutus ei olekaan haluttu. Ja kuten sanottu, sen nuoren koiran kanssa aika ja koulutus voi olla paras lääke.

ELL Anne Kolsi
Päijät-Hämeen Eläinlääkäriasema, Lahti

ETEEN! Osa 2

Edellisessä Flattiviestin numerossa käytiin läpi linjan alkeita, nyt jatketaan siitä mihin viimeksi jäätiin.

Tärkeää on, että koira lähtee aina lähetettyyn suuntaan ja luottaa siihen, että ohjaajan osoittamassa suunnassa on dami. Treenit suunnitellaan siten, että koira onnistuu, jolloin sitä ei tarvitse kieltää linjalle lähetyksen jälkeen. Jokainen onnistunut linjatreeni vahvistaa sen itseluottamusta sekä luottamusta myös ohjaajaan. Jos koiran tekemiseen joudutaan puuttumaan, tehtävä on liian vaikea. Silloin kannattaa miettiä, että miksi koira ei onnistunut, mikä on syytä.

DAMIT JONOON

Useampia dameja on viety polulle jonoon tietyin välein siten, että kun koira noutaa yhden, ja uudella lähetyksellä menee jo noudetun damin kohdalle, näkeekin siitä seuraavan damin. Tämän harjoituksen ollessa koiralle jo tuttu, siirrytään koiran kanssa polulta vaikka pellolle tai metsään. Hieman peitteisempään maastoon ja voi olla myös maaston vaihteluita. Edelleen kuitenkin jätetään damit siten, että koira näkee seuraavan damin edellisen damin paikalta. Koiran linjan vahvistuessa matkoja pidennetään, mutta niin että koira edelleen onnistuu tehtävässä.

Tässä treenissä on hyvä käyttää alkuun esim. valkoisia dameja, jotka koira havaitsee helposti, tai esim. valkoisia lippuja, joiden kohdalla on dami. Koira näkee kohteen ja silloin vahvistetaan, että koira juoksee suoraa linjaa eikä ala metsästäämään. Myöhemmin, kun koira luottaa ohjaajan näyttämään suuntaan, jätetään valkoiset pois.

DAMIT RIVIIN

Suoraa linjaa voidaan vahvistaa myös siten, että pellolla jätetään damit koiran nähden ja lähdetään kävelemään toiseen päähän peltoa. Nyt dameista ei tehdä damijonoa vaan jätetään useampia dameja riviin sopivin välimatkoin. Koira lähetetään dameille siltä matkalta, kun tiedetään, että se varmasti onnistuu. Tätä matkaa pidennetään eri kerroilla. Paikasta tulee koiralle muistipaikka ja myöhemmin damit voidaan jättää samaan paikkaan koiran näkemättä. Lähetäviä voidaan tehdä eri suunnista ja eri pituisilta matkoilta. Sille viimeiselle damille ei kannata koiraa lähettää vaan haetaan se itse.

'Linjatreeni tulee aina suunnitella hyvin ja myös miettiä, miten vahvistetaan koiran onnistumista. Jos koira epäonnistuu, niin samalla se saattaa oppia jotain ei toivottua. Kannattaa treenata linjaa erilaisissa maastoissa: metsässä, pellolla, vedessä. Linjalla voi olla myös oijen ylityksiä tai koira voi edetä linjalla pellolta metsään tai toisin päin.'

Vesilinja

Tässä oletuksena se, että koira menee innokkaasti veteen ja osaa uida hyvin. Treeni pidetään alkuun lyhyenä ja lopetetaan onnistumiseen.

Vesilinja kannattaa suunnitella siten, että ensimmäiset linjat tehdään rannalta suoraan avoveteen. Näin vältetään se, että koiralla ei ole mahdollisuutta lähteä kiertämään mistään. Matkat lyhyitä, jotta koira onnistuu. Vesilinjan opettelussa ihan alkuun voidaan heittää veteen markkeeraus ja koiran noudettua sen, laitetaan samaan kohtaan dami. Alkuun kannattaa käyttää valkoisia dameja, jotta koiran on helpompi ne havaita.

Markkeerausheitto jätetään aika pian pois, kun koira oppii näkemään damit vedessä. Veteen voidaan tehdä myös damijono, jolloin pikkuhiljaa pidennetään uintimatkaa.

Linjatreeni kannattaa aina suunnitella hyvin ja sen, että minkälaisessa maastossa treenaa. Kannattaa myös miettiä, että miten vahvistetaan koiran onnistumista. Jos koira epäonnistuu, niin samalla se saattaa oppia jotain ei toivottua. Kannattaa treenata linjaa erilaisissa maastoissa, metsässä, pellolla, vedessä. Linjalla voi olla myös oijen ylitys tai koira voi edetä linjalla pellolta metsään tai toisin päin.

Mukavia linjatreenejä! – Heli

OSTEOSARKOOMA

– SUURIKOKOISTEN KOIRIEN PAHANLAATUINEN LUUSYÖPÄ

Osteosarkooma on pahanlaatuinen, tavallisesti suurilla koirilla esiintyvä luukasvain. Syöpä todetaan yleensä pitkissä putkiluissa kuten olka- ja varttinäluussa, mutta sitä voi esiintyä muuallakin luustossa kuten leukaluussa tai nikamissa. Hoitona on leikkaus, mikä raajoissa useimmiten johtaa jalan amputaatioon. Koska kasvain lähettää jo aikaisessa vaiheessa etäpesäkkeitä, yhdistetään leikkaukseen yleensä myös solusalpaajahoidot. Eliniän ennuste jää usein hoidoista huolimatta alle vuoteen, minkä vuoksi tarvitaan lisää tutkimustietoa tehokkaampien hoitokeinojen löytämiseksi.

OSTEOSARKOOMA – KOIRAN YLEISIN LUUKASVAIN

Osteosarkooma (OS) on tavallisin koirilla tavattava luukasvain ja jopa 85 % luun pahanlaatuisista kasvaimista on OS:ia. Luukasvaimia tavataan eniten keski-ikäisillä ja vanhemmilla suurikokoisilla koirilla keski-ikä ollessa seitsemän vuotta, mutta myös nuoret koirat voivat siihen sairastua – toinen esiintyvyyshuippu nähdäänkin 1,5-2-vuotiailla koirilla. Isoilla koirilla syöpää tavataan eniten raajoissa ja vain 25 % esiintyy muualla luustossa. Eräissä tutkimuksissa vain 5 % osteosarkoomista esiintyi < 15 kg painoisilla koirilla; pienikokoisilla yli puolet kasvaimista sijaitti muualla luustossa kuin raajoissa.

Jättirodut tyypiroituja

Tyypillisiä OS:an sairastuvia koirarotuja on bernhardilaiset, tanskandoggit, irlanninsetterit, dobermannit, rottweilerit, saksanpaimenkoirat ja kultaiset noutajat. Itse rotu ei kuitenkaan näytä olevan yhtä suuri altistava tekijä kuin koiran korkeus.

Uroskoirat ovat alttiimpia saamaan luukasvaimia, lukuun ottamatta bernhardilaisia, tanskandoggeja ja rottweilereita, joissa nartuilla esiintyvyys on suurempi. Leikkaamattomat koirat ovat usein yliedustettuna sairastuneissa koirissa – poikkeuksena alle vuoden iässä steriloidut/ kastroidut rottweilerit, joilla on todettu lähes nelinkertainen riski saada OS kuin leikkaamattomilla koirilla.

Kaukana kyynärpästä – lähellä polvea

OS esiintyy puolet yleisemmin etujaloissa kuin takajaloissa ja tavallisimmat paikat ovat kaukana kyynärpästä eli olkaluun yläosassa ja varttinäluun alaosassa ja polven lähellä eli reisiluun alaosassa ja sääriluun yläosassa. Noin neljännes kasvaimista on muualla luustossa kuin raajoissa ja tavallisimpia paikkoja ovat alaleuka, jossa todetaan reilu neljännes ja yläleuka, jossa todetaan reilu viidennes raajojen ulkopuolella sijaitsevista OS:sta. Viisitoista prosenttia sijaitsee nikamissa, 14 % kallon litteissä luissa, 10 % kylkiluissa ja 9 % nenäontelon luissa ja 6 % lantionluissa. OS voi esiintyä myös muualla elimistössä kuin luissa kuten maitorauhasissa, maksassa tai pernassa. Kuva 1.

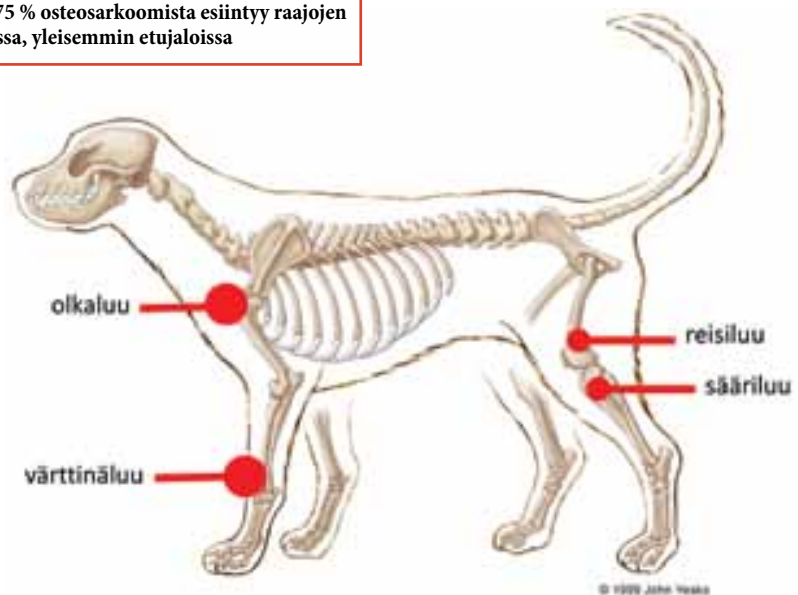
Syy tuntematon

OS:n, kuten lähes kaikkien muidenkin koirien syöpien, syy jää yleensä avoimeksi. Syytä on etsitty viruksista luutulehduksiin ja murtumista niiden korjauksissa käytettyihin implantteihin sekä sädehoitoon. Eräs teoria epäilee kasvunaikana kasvulinjoihin kohdistuvan pienen jatkuvan vaurion altistavan OS:lle, koska kasvain esiintyy tällä alueella.

Syövän syy on harvemmin mikään yksittäinen tapahtuma, vaan geneeissä tapahtuu useita erilaisia mutaatiota kuten niin kutsuttujen syövän estäjägeenien lamaantumista ja esisyöpägeenien aktivoitumista ennen kuin syöpä pääsee kehittymään. Viitteitä perinnölliseen alttiuteen osteosarkoomalle on löydetty mm. greyhoundien, rottweilereiden, irlanninsusikoirien ja skotlannihirvikoirien perimästä.

1. Osteosarkooman yleisimmät esiintymispaikat, esiintyminen koirilla. Kuva Bettina Mannerström (luvalla muokattu alkuperäisestä).

n. 75 % osteosarkoomista esiintyy raajojen luissa, yleisemmin etujaloissa

n. 25 % esiintyy muualla luustossa: alaleuka (26 %), yläleuka (20 %), nikamissa (15 %), kallon litteissä luissa (14 %), kylkiluissa (10 %), nenäontelon luissa (9%), lantionluissa (6%)

OIREENA ONTUMA TAI KOVA KYHMY

Tavallisin oire raajan OS:ssa on ontuma ja/tai turvotus kasvaimen alueella. Ontumaa voi edeltää jokin pieni onnettomuus kuten liukastumien autosta pois hypätessä, minkä vuoksi luusyöpä voidaan alkuvaiheessa sekoittaa nivelvaivaan tai pehmytkudosvaurioon. Syövän edetessä jalassa todetaan useimmiten aristava, kova kyhmy putkiluiden päässä kasvulinjan lähellä. Kasvaimella korvautunut luu ei ole yhtä kestävä kuin terve luu, mikä voi aiheuttaa myös patologisen murtuman, mutta niitä nähdään onneksi melko harvoin.

Muualla luustossa sijaitsevien OS:ien oireet riippuvat täysin kasvaimen paikasta. Luissa voidaan todeta kyhmy ja esim. leukaluissa syöminen ja pureminen voi olla vaikeaa, kun taas nikamissa kasvain voi johtaa jopa halvaantumiseen. Kallon luissa ja kylkiluissa tavallisin oire on kova kyhmy, lantion luissa syöpä voi johtaa esim. ulostamisvaikeuksiin.

Epäily osteosarkoomasta - MITEN EDETÄ?

Kliininen epäily OS:sta syntyy usein jo esitietojen ja yleistutkimuksen perusteella - tyypillisin potilas on isokokoinen ontuva koira, jolla on putkiluun päässä aristava kyhmy. Röntgenkuviissa todetaan aggressiiviselle luustomuutokselle tyypilliset löydökset; luun syöpy-mää, uudisluumuodostusta, luun normaali rakenne on tuhoutunut ja ympärillä on pehmytkudosturvotusta. (Kuvat 2a ja 2b, kuva 3).

Luukasvainepäilyn varma diagnoosi edellyttää röntgenkuvien lisäksi koepalan ottoa muutosalueelta. (Kuva 4). Tärkein erotusdiagnoosi röntgenissä on luun sienitulehdus, mitä kuitenkin tavataan äärimmäisen harvoin pohjoisilla leveysasteilla. Tämän takia koepalan ottaminen ei ole täysin välttämätöntä ennen amputaatiota, jos koira on asunut vain Suomessa.

Etäpesäkkeet piilevinä diagnoosihetkellä

Vaikka osteosarkooma on hyvin aggressiivinen kasvain ja suurin osa koirista kuolee etäpesäkkeiden vuoksi, vain 15 % potilaista löytyy etäpesäkkeitä diagnoosihetkellä. Tavallisimmin etäpesäkkeet sijaitsevat keuhkoissa, minkä vuoksi myös keuhkot tulee röntgenkuvata. (Kuvat 5a ja 5b).

Nykyään myös eläinpuolella yleistyvä tietokonetomografia (TT) on tarkempi kuvaustapa, jolla saatetaan havaita kasvainmuutoksia tai niiden etäpesäkkeitä jo ennen kuin ne näkyvät röntgenkuviissa.

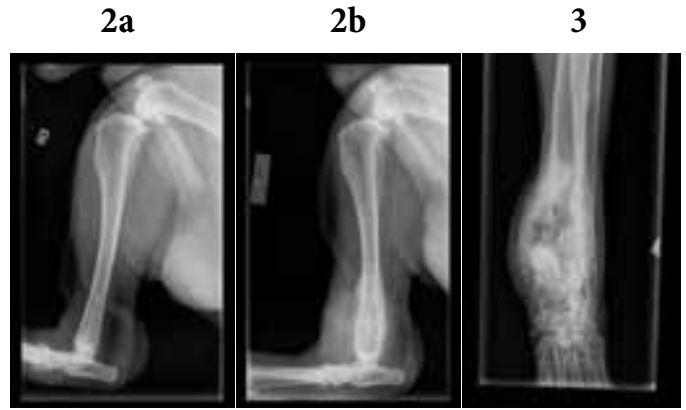
Verinäytteiden perusteella ei diagnoosia

Verinäytteissä ei yleensä todeta spesifisiä luusyöpään viittaavia muutoksia, mutta joskus luusta erittyvä alkaalinen fosfaasi entsyymi (alkp/ afos) voi olla koholla. OS voi myös aiheuttaa lievää anemiaa, tulehdussolujen ja -proteiinien nousua sekä, jos kasvain on levinnyt sisäelimiin, voivat kyseiset elinarvot nousta.

Luusyövän leviäminen sisäelimiin on harvinaista ja niitä todetaan vain muutamalla prosentilla koirista.

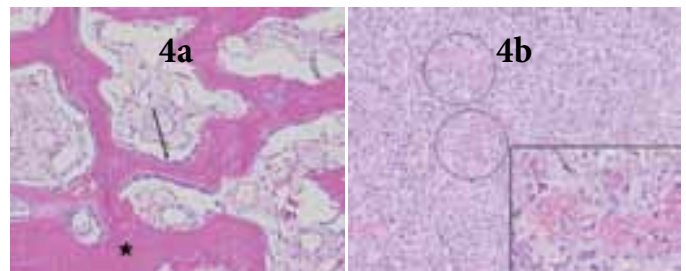
Jos paikallinen imusolmuke on suurentunut, otetaan siitä ohutneulanäyte kasvaimen leviämisen varalta, vaikka OS harvemmin leviää imuteihin.

Muualla luustossa esiintyvien OS kanssa koepala ja TT ovat usein tarpeellisia diagnoosin saamiseksi ja kasvaimen laajuuden arvioimiseksi. Erotusdiagnooseina kysymykseen tulevat lähinnä luutulehdus tai muut kasvaimet.

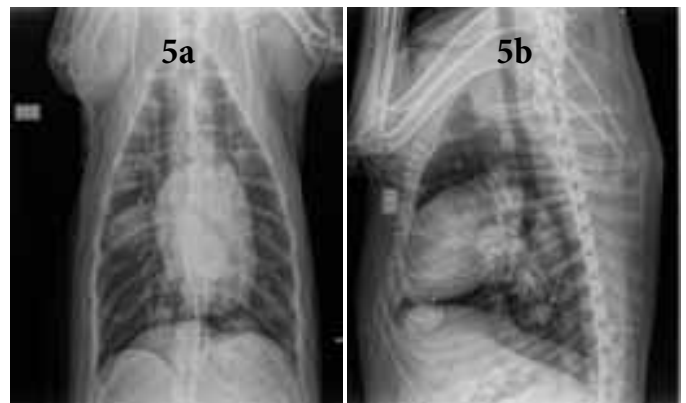

2. Terve oikea sääriluu (a), jossa luun pinta on ehjä ja tasainen. Samalla koiralla todettiin osteosarkooma vasemman sääriluun alaosaan (b), jossa kasvaimen lisäksi voimakasta uudisluumuodostusta on todettavissa. Kuva: Evidensia Eläinsairaala Tammisto.

3. Röntgenkuva 6-vuotiaan bernhardinkoiran vasemman etujalan värttinäluun alaosan osteosarkoomasta. Alueella näkyy voimakasta uudisluumuodostusta ja luun normaali rakenne on tuhoutunut. Muutos ei kuitenkaan ylitä niveltä. Kuva: Evidensia Eläinsairaala Tammisto.

4. Mikroskooppikuvat, jotka patologi analysoi: (a) Normaali luukudos koostuu säännöllisistä luurakenteista (tähti) joita päällystää ohut solukerros (nuoli). Luuydin erottuu löyhänä kudoksena tiiviiden luurakenteiden seassa. (b) Osteosarkoomakudoksessa on runsaasti kasvainsoluja ja vähäisesti luun väliainesta vaaleanpunertavana materiaalina solujen välissä (mustat ympyrät). Lähikuvassa näkyy useita jakautuvia soluja (nuolet) sekä voimakasta solu- ja tumakoon vaihtelua kasvainsoluissa (punaiset ympyrät); molemmat viitteitä pahanlaatuisesta kasvaimesta. Kuva: Pernilla Syrjä, Helsingin yliopisto

5. a ja b. Osteosarkoomalle tyypilliset etäpesäkkeet näkyvät keuhkoissa (vaaleat soikeat ja pyöreät tiivistymät, nuolet). Kuva: Evidensia Eläinsairaala Tammisto.

HOITO

Amputaatio – kolmijalkaisuus harvoin ongelma

OS:n hoitona on kasvaimen kirurginen poisto, mikä raajan kohdalla yleensä tarkoittaa jalan amputaatiota. Jalan amputaatio voi kuulostaa radikaalilta toimenpiteeltä, mutta koira tulee yleensä loistavasti toimeen kolmella jalalla, mikäli sillä ei ole vakavaa nivelrikkoa tai muita sairauksia jäljelle jäävissä jaloissa. Jalan amputaatio poistaa tehokkaasti syövän aiheuttaman paikallisen kivun. (Kuva 6) Amputointialueen haamukipu vaikuttaa onneksi harvinaiselta. Raajaa säästävät kirurgiatekniikat eivät toistaiseksi ole olleet käytössä Suomessa.

Raajan amputaatiolla saavutettua elinajanodotetta voidaan pidentää lisäämällä hoitoon solusalpaaja- eli sytostaattikuuri leikkauksen jälkeen. (Kuva 7)

Elämänlaatu yleensä hyvää sytostaattihoidojen aikana

Koirien sytostaattihoidoja verrataan helposti ihmisten rankkoihin syöpähoitoihin. Koirilla syöpähoitojen tarkoitus on saavuttaa niille lisää hyvinlaatuista elinaikaa, minkä takia sytostaattien annokset pidetään kohtuullisina. Tämän takia vakavat sivuvaikutukset ovat harvinaisia ja elämänlaatu säilyy hyvänä myös hoitojen ajan, mutta valitettavasti myös hoidon teho huononee.

Tavallisimpia solusalpaajien haittavaikutuksia ovat pahoinvointi, ruokahaluttomuus, oksentelu ja ripulointi. Nämä ilmenevät tyyppillisemmin 2 – 5 pv hoidon jälkeen. Yleensä oireet ovat lieviä ja menevät ohi muutamassa päivässä pahoinvoinnintestolääkityksellä, mutta joskus koira voi vaatia eläinlääkärin apua, jolloin niille yleensä annetaan pistoksina pahoinvoinnintestolääkettä sekä nesteitä.

Toinen tavallinen haitta sytostaattihoidoista on matala valkosoluarvo eli neutropenia, joka esiintyy 1-2 viikon kuluttua hoidosta. Useimmiten alhainen arvo todetaan oireettomalla koiralla, jolloin eläinlääkäri muuttaa kyseisen potilaan lääkemääriä. Joskus harvoin valkosolut voivat kuitenkin laskea niin mataliksi, että koira voi saada verenmyrkytyksen. Oireina ovat tavallisesti väsymys, ruokahaluttomuus ja kuume. Tämä vaatii aina eläinlääkärin hoitoa klinikalla, mutta onneksi vakava tilanne vastaa yleensä hyvin hoitoon ja on harvinainen sivuvaikutus.

OS:n hoitoon käytettävät sytostaatit annetaan yleensä 3 viikon välein 4-6 kertaa hoitoprotokollasta riippuen.

Kivun lievitys tärkeää

Luukasvaimet aiheuttavat useimmiten voimakasta kipua, minkä vuoksi kivun hallinta on äärimmäisen tärkeää. Täysin kivuttomaksi lemmikkiä tuskin kuitenkaan saadaan ilman kasvaimen kirurgista poistoa, minkä vuoksi lopetusta kannattaa harkita heti kun kipua ei enää saada kuriin. Perinteisiin tulehduskipulääkkeisiin yhdistetään yleensä jo alkuvaiheessa kroonisen kivunhoitoon käytettäviä lääkkeitä.

Ihmisten osteoporoosin hoitoon käytettäviä aminobisfosfonaatteja voidaan käyttää ehkäisemään luun haurastumista ja lievittämään kipua. Lääkkeet annetaan suonensisäisesti tiputuksena yleensä 4 viikon välein. Sädehoitoa voidaan myös käyttää, mutta sitä ei ole kirjoitushetkellä Suomessa lemmikeille saatavilla.

Paraneminen epätodennäköistä

OS on useimmiten nopeasti etenevä kivulias kasvain, joka lähettää aikaisessa vaiheessa etäpesäkkeitä. Pelkällä amputaatiolla koirat yleensä menehtyvät 4-5 kk:ssa etäpesäkkeisiin.

6

6. Zero, 8-vuotias dobermanniuro, elää täyttä elämää kolmijalkaisena. Oikea etujalka amputoitiin varttinäluun osteosarkooman vuoksi. Kuvaaja: Suvi Koivunen.

7

7. Ukko-snautserin vasen etujalka amputoitiin 7,5 vuotiaana. Jo leikkausta seuraavana päivänä koira käveli. Ukko sai myös solusalpaajahoidon. Kuvissa 4,5 vuotta myöhemmin, 12-vuotiaana, Ukko elää lasten seuralaisena innokkaana mukana uiden ja leikkien. Fysioterapiaa Ukko saa nykyisin kerran kuukaudessa ja koska se asuu maalla, se saa liikkua vapaana luonnossa. Vaikka olkaluun osteosarkooman ennuste on yleensä melko huono, pienillä koirilla se on suuria parempi. Kuva: Anna Sunio

8

8. 8-vuotiaalla mustaterrierillä oli osteosarkooma alaleuan etuosassa. Kasvain poistettiin onnistuneesti ja koira oli jo 2 viikkoa toimenpiteen jälkeen toipunut hyvin. Kuva: Eva Sarkiala

Mikäli hoitoon lisätään vielä sytostaattihoito, jää keskimääräinen elinikä hieman alle vuoteen. Kahden vuoden kuluttua diagnoosista koirista on elossa noin 20 %. Ilman hoitoja päädytään usein lopeutukseen melko pian, koska kivun hallinta on haastavaa.

Muualla kuin raajoissa sijaitsevien kasvainten ennusteeseen vaikuttaa merkittävästi pystytäänkö ne kokonaan poistamaan leikkauksella. Pienikokoisilla koirilla ennuste on parempi kuin suurilla. Päässä sijaitsevat OS:t eivät lähetä yleensä yhtä helposti etäpesäkkeitä kuin raajoissa sijaitsevat. (Kuva 8).

Ennustetta huonontaa koiran nuori ikä, kookas kasvain ja kasvaimen sijainti olka- tai lapaluussa. Mikäli koiralla todetaan etäpesäkkeitä diagnoosihetkellä, on eliniän ennuste viikoista muutaman kuukauteen.

TUTKIMUSTA TARVITAAN

Olemme vastikään aloittaneet tutkimuksen, jossa vertaillaan ihmisten ja koirien osteosarkoomia. Aikaisemmissa tutkimuksissa on todettu samankaltaisuuksia kasvaimen käyttäytymisessä, kliinisissä oikeissa, mikroskooppinäkyvässä ja solujen sisäisissä muutoksissa. OS on koirien tavoin myös ihmisillä harvinainen. Se on lasten yleisin pahanlaatuinen luukasvain ja sen ilmaantuminen liittyy usein murrosiän kasvupyrähdykseen. OS leviää tyypillisesti keuhkoihin. Hoitona käytetään yleensä yhdistelmäsolusalpaajia ja leikkaushoitoa. Poistetun luun alue tulee ihmisillä korvata proteettisesti. Tämä on erityisen vaativaa kasvavassa luustossa ja etenkin kasvojen alueella.

OS-potilaiden ennuste on säilynyt melko muuttumattomana 1990-luvulta asti, viiden vuoden seurannassa elossa on noin 70% potilaista. Taudin toteamishetkellä laajalle levinnyttä tai uusiutunutta tautia sairastavilla potilailla ennuste on kuitenkin ratkaisevasti huonompi. OS onkin yksi yleisimmistä kuolemaan johtavista syöpäkasvaimista lapsilla ja nuorilla.

TUTKIMUSRYHMÄMME

Eläinlääkärit

- **Karoliina Autio**, ELL, pieneläinsairauksien erikoiseläinlääkäri (sisätaudit ja syöpätaudit), Eläinsairaala Evidensia Tammisto, Vantaa
- **Mikael Morelius**, ELL, pieneläinsairauksien erikoiseläinlääkäri (kirurgia, ortopedia), Sipoon pieneläinklinikka Morelius
- **Anu Saikku-Bäckström**, ELT, pieneläinsairauksien erikoiseläinlääkäri (kirurgia, onkologia), Eläinklinikka Livet, Espoo
- **Eva Sarkiala**, Dos, ELT, pieneläinsairauksien erikoiseläinlääkäri, DiplAVDC, EVDC (suu- ja hammassairauksien kansainvälinen erikoistumistutkinto), Eläinsairaala Evidensia Tammisto, Vantaa
- **Pernilla Syrjä**, ELT, patologian erikoiseläinlääkäri, DECVP, Helsingin yliopisto, Eläinlääketieteellinen tiedekunta

TMC-ryhmä, Biomedicum, Lääketieteellinen tiedekunta, Helsingin yliopisto

- **Riitta Seppänen-Kajansinkko**, Prof, LT, HLL, erikoislääkäri ja erikoishammaslääkäri, tutkimusryhmän johtaja
- **Bettina Mannerström**, Dos, FT, solututkimuksen johtaja
- **Milla Lampinen**, FT, tutkijatohtori
- **Snehadri Sinha**, MSc, väitöskirjatutkija

Prof. Hannes Lohen tutkimusryhmä, Genetiikka

Hankkeemme on monitieteellinen konsortiotutkimus, jossa karitoitamme sekä ihmisen että osteosarkoomaa sairastavien koirien avulla sairauden syntymekanismia, kulkua, geenivirheitä ja diagnostisia biomarkkereita. Tutkimusryhmäämme kuuluu klinikkoja (lääkäreitä, hammaslääkäreitä ja eläinlääkäreitä), geneetikkoja, patologeja, biokemistejä, bioteknologeja ja biomateriaalitutkijoita. Keräämällä potilailta kasvain- ja verinäytteitä pyrimme selvittämään OS:n kehittymistä ja kasvamista luussa kolmiulotteisen laboratoriosolumallin avulla sekä syöpäsolujen geneettisiä muutoksia Hannes Lohen ryhmän kanssa. Rekisteritutkimuksen avulla yhdistämme sairauden esiintyvyyden, diagnostiikan ja hoitovasteen tuloksia.

Tutkimuksen tuloksia tullaan käyttämään potilaskohtaisen solusalpaajahoidon suunnittelussa ja etäpesäkkeiden varhaisessa diagnosoinnissa. Tämä tulee hyödyntämään sekä koira- että ihmispotilaita.

JOS HALUAT OSALLISTUA TUTKIMUKSEEMME

1) Mikäli koirallasi on aiemmin todettu osteosarkooma JA geeninäyte Hannes Lohen ryhmälle on otettu, lähetätkö koiran tunnistetiedot (mieluiten kopio rekisteritodistuksesta, jos ei saatavilla, niin rekisterinumero ja/tai tunnistusmerkintä) TMC-ryhmälle.

2) Jos koirallasi nyt todetaan osteosarkooma ja haluat tietää lisää tutkimuksesta tai lahjoittaa koiran kudos- ja verinäytteen tutkimuksellemme, otatko suoraan yhteyttä sähköpostitse.

Lisätietoja: TMC-ryhmä
Riitta Seppänen-Kajansinkko
riitta.seppanen-kajansinkko@helsinki.fi

LISÄTIETOJA PÄIVITETÄÄN OSOITTEeseen:
WWW.FLATTI.NET/TOIMINTA JA
FACEBOOK-SIVUILLE

TULEVIA TAPAHTUMIA

20.-21.03.2021

NOME-valmennusrenkaan koulutus, Korpilahti

10.-11.04.2021

NOME-valmennusrenkaan koulutus, Keski-Suomi

17.04.2021

TOKO-mestaruus, Asikkala

18.04.2021

TOKO-treenipäivä, Asikkala

15.-16.05.2021

Taipumuskoe, Korja

22.-23.05.2021

NOME-valmennusrenkaan koulutus, Ähtäri

12.06.2021

Erikoisnäyttely, Hollola

27.06.2021

MEJÄ-koe, Pudasjärvi

01.-04.07.2021

Kesäleiri, Surkeenjärvi

04.07.2021

WT-mestaruus, Orimattila

17.07.2021

NOME-valmennusrenkaan koulutus, Paimio

14.-15.08.2021

Flatti- ja Juniorimestaruus, Flatti-Kisälli, Pudasjärvi

29.08.2021

MEJÄ-mestaruus, Muurikkala

STRATEGIATYÖSTÄ KÄYTÄNTÖÖN

Järjestön strategia hyväksyttiin järjestön syyskokouksessa vuonna 2019. Viime vuonna aloitettiin strategian implementointia käytäntöön ja nyt työ jatkuu. Strategian lanseeraamisen avuksi on laadittu road map, jota päivitetään ja tarkennetaan vuosittain tulevien vuosien osalta. Road mapin laatimisessa tavoitteena on ollut määrittelyä ja ajoittaa tekemiset tukemaan aiemmin määriteltyjä teemavuotia strategisten toimenpiteiden ajoittamisen kautta.

FLATTI METSÄSTYS- JA HARRASTUSKOIRANA

Strategiaa laadittaessa vuosi 2021 valittiin erityisesti harrastamisen teemavuodeksi, ja pääpainopiste on keskitetty harrastajien ohjaamiseen rodunomaisten lajien pariin sekä rotutietoisuuden lisäämiseen.

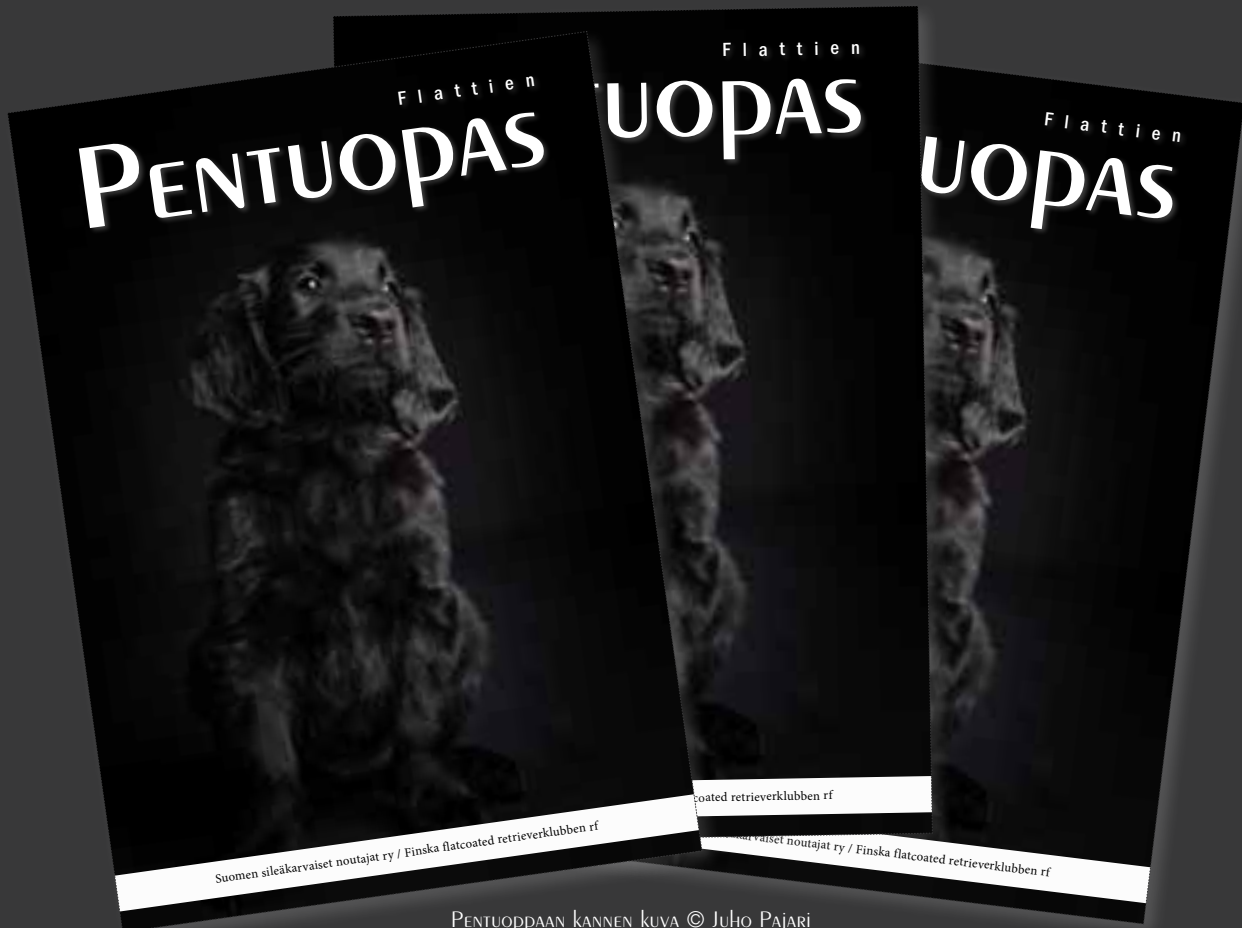
Jo aiempien vuosien aikana on käynnistetty valmennusrenkaita rodunomaisiin kokeisiin tähtäävien harrastajien tueksi, ja tänä vuonna starttaa kaksi valmennusrengasta, sekä nuorille koirille että kokeneemmille koirakoille. Nome-toimikunta järjestää mm. möllitaipumuskokeita kokeenomaisen harjoittelun tueksi. Alue toiminta on virkistynyt viime vuosina ja tätä toimintaa jatketaan innolla näin harrastamisen teemavuotena. Monipuolinen flatti sopii toki muihinkin lajeihin, ja vähintään tokossa sekä rallytokossa tapahtuu paljon tänäkin vuonna. Tulevien tapahtumien osalta tiedotus tapahtuu yhdistyksen nettisivujen sekä Facebookin kautta huomioiden rajoitukset kokoontumisissa ja muut turvallisuusmääräykset.

KATSE TULEVAAN

Ensi vuoden teema on "Flatti arjen ilona", ja vuosi on suunnattu kasvattamiselle. Järjestöllämme ei aiemmin ole ollut omaa pentuopasta sileäkarvaisille noutajille. Viime vuonna perustettiin työryhmä laatimaan pentuopasta ja tämän oppaan painatuskustannukset on hyväksytty osana järjestön budjettia syyskokouksessa 2020. Kirjoittamistyö pentuoppaaseen on parhaillaan käynnissä ja opas on tarkoitus julkaista loppuvuodesta. Näin ollen opas on tarjolla kasvattajille sekä pennunostajille ensi vuoden alusta lähtien. Pentuoppaasta tulee lisää infoa Flattiviestissä 03/2021. – *Miia Koski*

ASIAA PENTUEJÄSENYYDESTÄ

- PENTUEJÄSENYYS SILEÄKARVAISTEN NOUTAJIEN ROTUJÄRJESTÖSSÄ

PENTUOPPAAN KANNEN KUVA © JULIO PAJARI

Rotujärjestön pentuejäsenyydellä tarkoitetaan sitä, kun kasvattaja liittyy uuden pennunostajan Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n jäseneksi. Uusi flattiharrastaja saa tällöin kasvattajaltaan lahjana flattien rotujärjestön jäsenyyden yhden vuoden ajaksi.

Pentuejäsenet ovat täysivaltaisia rotujärjestön jäseniä ja saavat näin samat edut kuin varsinainen jäsen, mm. tarvikemyynnin palvelut, jäsenjulkaisu Flattiviestin neljästi vuodessa, äänestys-oikeuden, sekä etusijan kokeisiin ja koulutuksiin. Kesken vuotta rotujärjestöön liitetyt henkilöt saavat aiemmin samana vuonna ilmestyneet Flattiviesti-lehdet postitse jäsen-sihteerin postittamina.

Jatkossa pentuejäsenille tullaan rotujärjestön toimesta postittamaan myös uusi Flattien Pentuopas, joka lanseerataan

loppuvuoden 2021 aikana. Pentuejäsenyys on tarkoitettu henkilöille, jotka eivät aiemmin ole yhdistyksen jäseniä.

Vuoden pentuejäsenyyden jälkeen jäsenyys muuttuu tavalliseksi rotujärjestön täysivaltaiseksi jäsenyydeksi, jolloin jäsen-sihteerin lähettää jäsenmaksulaskut jäsenen ilmoittamaan sähköpostiosoitteeseen. Toivomme lämpimästi, että kaikki pentuejäsenet jatkavat jäsenyyttään rotujärjestössä, sillä jäsenet ovat rotujärjestön tärkein voimavara!

Suomen sileäkarvaiset noutajat ry on sileäkarvaisten noutajien jalostusta johtava valtakunnallinen yhdistys, joka johtaa ja valvoo rodun kaikinpuolista kehittämistä ja jalostusta, sekä edistää rodun harrastusta Suomessa.

- Mari Mamia

Esittelyssä SUOMEN sileäkarvaiset NOUTAJAT

Hei flattiväki! Olen Kati Heiskanen, pitkänlinjan noutajaharrastaja Nurmijärveltä. Oma rotuni on 25 vuoden ajan ollut kiharakarvainen noutaja ja tällä hetkellä kaksi kiharanarttua sulostuttaa minun ja perheeni arkea.

Noutajiin ihastuin jo 1970-luvun lopulla, kun sain tutustua isäni parhaan kaverin kultaisiin noutajiin ja nähdä miten ne tekivät noutotyötä. Lapsuuden kotikaupungissani Torniossa ei juuri noutajia ollut, eivätkä vanhemmat sellaista minulle suostuneet hankkimaan. Muuttaessani Ouluun opiskelemaan minua kohtasi vastustamaton näky: aktiivinen musta noutaja täynnä elämän riemua kiskoi isäntäänsä pulkkana perässä kaupungin lumisella kadulla. Flattihän se siinä, ja päätin, että en ostakaan kultaista noutajaa vaan tuollaisen tarmonpesän!

Ensimmäinen oma noutajani oli siis sileäkarvainen Erro (Black-picks Erroll, 1990-2000). Erro vei minut mukaan noutajamaailmaan flattimaisella riemulla ja sorsametsällekin ajauduin. Myös flattikerhon jäsen olen ollut siitä saakka. Muutama vuosi myöhemmin tuli ensimmäinen kihara. Koirieni kanssa harrastan rennolla otteella näyttelyitä ja rodunomaisia lajeja, tokoa ja rallytokoakin on kokeiltu. Olen kasvattanut kolme kiharapentutua kennelnimellä Kukkasen.

Noutajan hankkimisen myötä ajauduin heti mukaan myös järjestötoimintaan ja sillä tiellä olen yhä. Kiharakerhossa olen häärinyt lähes kaikissa mahdollisissa pesteissä, puheenjohtajanakin 9 vuotta. Ulkomuototuomariksi valmistuin vuonna 2010. Tällä hetkellä minulla on arvostelu-oikeudet kaikille noutajaroduille ja

KATI HEISKANEN, UROKSET: AVOIN, KÄYTTÖ, VALIO, VETERAANI

muutamalle muulle FCI8 ryhmän rodulle. Noutajat ovat kuitenkin se minun juttuni!

On suuri ilo tulla erikoisnäyttelyynne tuomariksi! Flatti on ihastuttava rotu, jota arvostellessa ei ikinä tule tylsää hetkeä! - Kati

HELI SIIKONEN, UROKSET JA NARTUT: PENNUT, JUNNUT, NUORET

Flattit ovat kuuluneet elämäni lähes aina. Ensimmäinen lapsuuden kotini flatti, Cijoppa, oli syntynyt v. 1977 ja löytyy edelleen omien koirieni sukutaulusta. Seuraava flattimme Zema syntyi v. 1987. Nämä kaksi flattia olivat enimmäkseen kotikoiria ja sijoituksessa tädiltäni, Sniffens kennelin perustajalta Kaarina Suppaselta. Zeman kanssa tutustuin teininä noutajakoiratoimintaan ja osallistuimme Kaakon Nuuskujen järjestämiin erilaisiin koulutuksiin.

Innostukseni näyttelyihin ja kokeisiin (nome & mejä) sekä agilityyhin syttyi seuraavien sijoituskoirieni, Piipon - C.I.B FI MVA Sniffens Metsävirna ja Natan - C.I.B FI MVA & JVA Pikestar 's Summer Shot, myötä. Oma kasvatustyöni alkoi edellisten koirien tyttärestä Tesmasta - FI MVA Sniffens Wind of Forest. Tesman kanssa pääsimme nomessa voittajaluokkaan ja Tesma saavutti Vuoden Flatti-tittelin v. 2009.

Olen kasvattanut tähän mennessä neljä flattipentuetta. Ensimmäinen pentueeni syntyi v. 2008. Siinä isänä oli Cruftsin 2011 BIS-

RY:N PÄÄNÄYTTelyn 2021 TUOMARIT

KATJA KORHONEN, NARTUT: AVOIN, KÄYTTÖ, VALIO, VETERAANI

Lämmin kiitos kutsusta tulla tuomaroimaan Suomen sileäkarvaisen noutajien erikoisnäyttelyyn. Toinen erikoinen vuosi meneillään, mutta tästäkin selvittää hyvin. Tässä pienimuotoinen esittely minusta.

Olen valmistunut 2006 ulkomuototuomarikurssilta ja ensimmäinen FCI8 ryhmän roduista sain sileäkarvaisen noutajan arvostelu-

voittaja GB ShCh Vbos The Kentuckian. Pentueessa on neljä kansainvälistä valiota ja viisi FI MVA. Nome-kokeessa pentueen paras tulos oli VOI2 Suomessa ja CACIT Liettuassa asuvalla kasvatillani.

Yhteensä olen kasvattanut seitsemän Suomen muotovaliota ja neljä Suomen jäljestämisvaliota. Itse harrastan koirieni kanssa näyttelyiden lisäksi nomea, mejää, agilityä ja metsästystä.

Odotan mielenkiinnolla ensi kesän näyttelyä, kun saan olla siellä eri roolissa kuin aikaisemmissa erikoisnäyttelyissämme. Toivotavasti saamme runsaan osanottajamäärän, vaikka tällä kertaa tuomareina ei olekaan rodun kotimaan rotuspesialisteja.

Arvostelen näyttelyn nuorimmat ja toivon, että osallistujat eivät jännitä liikaa esittämistä ja muistavat pitää hauskaa kehässä oman flattinsa kanssa.

- Heli

oikeuksiini. Minulla on arvostelu-oikeuksia FCI5, FCI6 ja FCI8, laajennusoikeudet on myönnetty FCI4, FCI7 ja FCI10.

Minulla on koirahistoriaa takana jo 36 vuotta. Samojedinkoira ensimmäisenä rotuna saatteli minut kennelharrastuksen pariin. Ja 90 -luvun lopussa tutustuin noutajarotuihin ja paikalliseen noutajakoira-toimintaan.

Vuonna 2000 tuli perheeseemme ensimmäinen sileäkarvainen noutaja tuontiurossa Toffedreams Tamnavulin, Ricky. Se avasi flat-timaailman uudesta näkökulmasta ja sillä tiellä ollaan. Jonkin aikaa uroksen jälkeen suunnitelmassa oli narttu, ja ehkä mahdolliset kasvatussuunnitelmat. Toffedreams Seven Steps To Heaven, Cindy saapui ilahduttamaan kokoonpanoamme. Useista yrityksistä huolimatta tämä narttu ei koskaan tullut kantavaksi. Elämä vie ja tilanteita tulee.

Vuosien tauon jälkeen, kuin ihmeen kaupalla saimme kokoonpanoamme Toffedreams Paparazzin, Rion, elämäni koiran. Hänen kohtalokseen koitui vierasesineleikkaus ja liian nuorena jouduimme luopumaan hänestä. Viime syksynä poistui luotamme Toffedreams Sahara, Luna, jonka vei syöpä. Tänä päivänä joukossamme elää urokset Rion poika Toffedreams Unstoppable, Rooney, ja Altaflats Run Di Road, Robben. Eli iloisia hännänheiluttajia tulee varmasti olemaan tässä taloudessa niin kauan kuin se on vain mahdollista.

Sileäkarvainen noutaja on kulkenut rinnallani jo 21 vuotta – nopeasti on aika kulunut. Luen tämän rodun omakseni samojedinkoiran rinnalla. On ollut ihana arvostella tätä rakasta rotua jo monta vuotta ja seurata sitä niin kokeissa kuin käytännön metsälläkin. Upeita muistoja on syntynyt aikojen saatossa ja toivotavasti niitä tulee vielä tulevaisuudessakin.

Mitä toivoisin rodulle on se, että se olisi pitkäikäisempi. Sykähdyttävämpiä luokkia arvostella on veteraaniluokat, joissa toivoisin näkeväni useampia yksilöitä kuin niissä tänä päivänä esitetään.

Sileäkarvaisessa noutajassa minua kiehtoo sen jatkuva energisyys, iloisuus, tyylikkää linjat ja sopiva voimakkuus. Terve perusrakenne tasapainoisine liikkeineen sekä rodun erityispiirteet luovat kokonaisuuden, johon ei voi olla ihastumatta. Se on myös dualpurpose eli kaunis toimiva koira, eikä ole jakautunut ulkomuodollisesti.

Myös se, mistä saamme kaikki olla ylpeitä, on oma harrastajakunta, joukko iloisia, energisiä, yhteenhiileen puhaltavia ihmisiä, jotka ovat olleet tukena kaikissa tilanteissa mitä elämä on vastaan tuonut.

Tavataan erikoisnäyttelyssä iloisella mielellä ja flattimaisella asenteella! - Katja

KENNEL FLATTS

- 50 VUOTTA SILEÄKARVAISIA NOUTAJIA

Benita, koirat Polly ja Kitty sekä hevoset Lisi ja Ferro.

Olen syntynyt ja kasvanut Pietarsaassa, keskellä kaupunkia. Suuren kiinnostukseni eläimiin, koiriin ja hevosiin, sain jo geeneissä vanhemiltani. Lapsuudenkodissani oli aina koiria, ensimmäinen niistä oli suomenpystykorva.

Muistan pikkutyttönä ihailleeni suuresti apteekkarin tyttäätä, joka kulki yleensä collie-koiransa kanssa kaupungilla, koiran seuratussa vapaana hänen sivullaan. Matkin häntä pystykorvani kanssa, siinä onnistumatta. Pystykorva karkasi.

Muutettuamme pois keskustasta suureen omakotitaloon, isäni hankki meille newfoundlandinkoiran. Olin silloin 10-vuotias. Tästä koirasta tuli sittemmin Suomen muotovalio ja sitä käytettiin myös jalostukseen. Kiinnostukseni kasvattamiseen ja koirien jalostukseen heräsi ja suurin unelmani oli saada teettä pentue. Olin täysin koirahullu ja jos olisin itse saanut päättää, meillä olisi ollut talo täynnä koiria.

Vuonna 1961 meille tuli toiseksi koiraksi musta labradorinnoutajanarttu, jonka myötä kiinnostukseni noutajiin heräsi. Tämä koira peruskoulutettiin tottelevaisuudessa ja sen kanssa käytiin myös näyttelyissä. Samaan aikaan kiinnostukseni hevosiin heräsi ja hankin itselleni suomenhevosen, jonka kanssa kilpailin kouluratsastuksessa.

Liityin Suomen Kennelliiton jäseneksi vuonna 1960, josta lähtien olen ollut SKL:n jäsen. Vuonna 1967 näin Koiramme-lehdessä valokuvan ensimmäisestä Suomeen tuodusta sileäkarvaisesta noutajasta, Puhs Herasta. Koiran olivat hankkineet kenneliinsä Gunnel ja Kenneth Kankkunen. Rotu miellytti minua niin valtavasti, että hankin itselleni samasta kennelistä koiran vuonna 1969. Puhs Fylgia 'Twiggy' (Ryshot Copper Fire/Puhs Hestia) saapui lentokoneella Pietarsaari-Kokkola lentokentälle 8 viikon ikäisenä. Samasta pentueesta sai Gunnel Wahlström (kennel Gunhills, Ruotsi) nartun Puhs Freja, Ann Edman (kennel Waterproof) Puhs Friggan ja Agnes Märtsen (kennel

Riis, Tanska) Puhs Dam of Fjollnerin. Vaikka Twiggy oli hyvin kaunis flatti, sillä oli valitettavasti 3. asteen lonkkaniveldysplasia, enkä voinut käyttää sitä jalostukseen. Lohdutukseksi lonkkaviasta, sain Gunnel ja Kenneth Kankkuselta uuden pennun Puhs Heran ensimmäisestä pentueesta, jossa isänä oli sama uros Ryshot Copper Fire. Roxy i Vassen 'Lee' oli myös kaunis yksilö ja se pärjäsi hyvin näyttelyissä. Mutta valitettavasti myös sillä oli 3. asteen lonkkaniveldysplasia, enkä voinut käyttää sitäkään jalostukseen. Koulutimme kuitenkin sitä hyvällä menestyksellä PK-jäljelle. Lee menehtyi vatsalaukunkiertymään.

Kahden epäonnistumisen jälkeen päätin hankkia niin sanotun terveeksi kuvatun koiran ja sainkin Gunnel Wahlströmiltä Ruotsista 11 kuukauden ikäisen, tervelonkkaiseksi kuvatun nartun Gunhills Gipsy Girlin (Tonggreen Sparrowboy/Downsteam Ambleside Jill). Gipsy astutettiin Gunhills Cerberuksella ja se synnytti ensimmäisen pentueensa helmikuussa 1975. Pentue oli Flatts kennelin A-pentue (mm. Flatts Abbot, Flatts Antoinette, Flatts Abelard ja Flatts Adrienne). Tammikuussa 1976 Gipsy sai toisen pentueensa Gunhills Dexterin kanssa. Siihen syntyi Suomen ensimmäinen maksanvärinen flatti, Flatts Brown Baxter. 'Bruno' oli uskomattoman kaunis yksilö, joka saavutti valtavasti hienoja näyttelytuloksia. Mutta valitettavasti myös Brunolla oli 2. asteen lonkkaniveldysplasia, eikä sitäkään voinut käyttää jalostukseen. Periaatteeni on ollut ja on edelleen, että lonkkavikaisia koiria ei käytetä jalostukseen. Tiedämmehän kaikki, että lonkkavika on periytyvää. Brunoa käytettiin silti säännöllisesti sorsanmetsästyksessä. Samaisesta B-pentueesta tuli myös nuoren Kirsi Niemisen ensimmäinen flatti, Flatts Beverlybob, joka oli hieno noutaja metsällä. Gipsy sai vielä D-pentueen maksanvärisen Puhs Toorobollin kanssa. Gipsy menehtyi vatsalaukunkiertymään ennen kuin ehti saamaan kolmannen sertin ja tulla Suomen muotovalioksi.

Kennelini kantanarttu on vuonna 1974 syntynyt Gunhills Leonore 'Låna' (Gunhills Cereros/Downstream Ambleside Jill), joka tuli minulle viiden kuukauden ikäisenä. Tästä nartusta on linja jatkunut nykyisiin koiriini saakka. Låna oli pieni narttu ja aivan kopio emästään Jillistä. Lånalla oli hyvä vainu ja kilpailin sen kanssa PK-kokeiden avoimessa luokassa, sekä verijäljellä, josta sille jäi puuttumaan yksi tulos jälkivalion arvosta. Muotovalioon tarvittavat sertit Låna sai kasaan ja siitä tuli Suomen muotovalio. Lånan veli taas oli Uumajan paras huumekoira.

Lånalla oli useita pentueita, muun muassa C-pentueesta Tryggs Figaron kanssa tuli Flatts Carabelle, joka pärjäsi erinomaisesti näyttelyissä myös kansainvälisellä tasolla. F-pentueeseen syntyi Flatts Dandyn kanssa yli puolet maksanvärisiä pentuja. I-pentueesta Hovhills Countrychapin kanssa jätin itselleni nartun Flatts Inca, jota käytin jalostukseen.

J-pentueesta (Flatts Carol/Gunhills Merci-Chien) tuli muun muassa Flatts Jessica, jonka omisti Kirsi Nieminen, sekä Flatts Jerome. K-pentueesta Gunhills Merci-Chienin kanssa syntyi muun muassa Flatts Kizzie.

Minulla oli siis jalostusnarttuina Gunhills Gipsy Girl, sekä Gunhills Leonore ja sen tyttäret Flatts Carol ja Flatts Inca. Niillä oli useita pentueita, joten saatoin nähdä mitkä nartut jättivät tasaisimpia, terveimpiä ja parhaita pentueita. Jalostusuroksina käytin ruotsalaisia koiria, pääasiassa Norrlannista, jossa oli suurin valikoima kauniita, terveitä ja hyvin meritoituneita uroksia.

Vuonna 1980 minulle tuli Ruotsista uros 'Rocky' Gunhills Merci-Chien ja sen jälkeen narttu Gunhills Little Coco (Fenrivers Phlox/Downstream Little Locket). Gunhills Little Coco ehti saada kaksi pentuetta, yhden Flatts Jeromen kanssa, josta minulle tuli Flatts Little Pancy ja toisen pentueen Rockyn kanssa. Jälkimmäisestä pentueesta tulivat Flatts Little Rose (omistaja Kirsi Nieminen) ja Flatts Little Ricardo.

'Jalostustavoitteenani on säilyttää terveet ja vahvat käyttöominaisuudet sekä vaalia niin ulkomuotoa, terveyttä kuin työhalua koirayksilöissä. On edelleen yhtä jännittävää nähdä, miten uusi yhdistelmä kehittyy, kuin silloin, kun ensimmäinen pentueeni syntyi. Se antaa minulle edelleen energiaa jatkaa jalostustyötä!'

Pietarsaarella KANS FIN MVA POHJ V-86 Gunhills Merci-Chien 'Rocky', kantanarttu FIN MVA Gunhills Leonore 'Låna' ja Flatts Inca.

FIN MVA Gunhills Leonore 'Låna'

Kokeilin myös 1990-luvun alussa tuontia Hollannista. Toin kolme koiraa kennel Quiet Woodsista, mutta ne eivät jättäneet kovin terveitä jälkeläisiä. Seuraava tuontiurokseeni tuli kennel Reygate'sista, Ruotsista. Sen isä oli menestynyt ja kuuluisa Almanza Larry O'Grady, mutta valitettavasti tällä urospennulla oli vakava patellaluksaatio ja se jouduttiin lopettamaan seitsemän kuukauden iässä, kun sen takajalat olivat täysin rappeutuneet.

Gunhills Glenn Miller 'Glenn' (Comics Tango/Gunhills Fröken Julie) tuli meille ja ehti saada useita pentueita narttujeni kanssa. Näin sain ehdottomasti parhaan jalostusnarttuni Flatts Ysatis Nina Riccin. 'Nina' astutettiin Sniffens Metsävirnalla ja tästä pentueesta sain pentusisarukseni Flatts Ninas Ragazzin 'Gazzi' ja Flatts Ninas Red Linen 'Kotten'. Gazzilla on kaikkialla maailmassa valioituneita jälkeläisiä, joita käytetään jalostukseen. Minulle jäi myös Gazzin tytär Ruotsista.

Näistä Ninan jälkeläisistä erityisesti Gazzin ja Kottenin jälkeläisissä ja sisaruksissa näkyi hyvin tavoittelemani "Downstream"-tyyppi; kooltaan pieniä, kauniita päitä. Nämä omasivat myös erinomaisen työnnon. Näistä haluan mainita ainakin: CIB POHJ MVA FI MVA SE MVA (N) FI TVA NO MVA LV MVA Flatts Red Line Cozy, FI MVA FI VPVA Flatts Red Line Chris, FI MVA Flatts Red Line Café NOME-B VOI2 & NOWT AVO1, Flatts Red Line Crazy, joka meni kennel Grenselandetiin Norjaan, FI MVA Flatts Red Line Zico, FI MVA Flatts Red Line Za-Za, FI MVA Flatts Red Line Sweet, FI MVA Flatts Ninas Treasure, BIS Open Showssa sekä menestystä tokossa ja agilyssä sekä FI MVA Flatts Ninas Yocker NOME-B VOI2 ja NOWT VOI2.

Vuonna 2007 syntyi kolme flattia, jotka jäivät minulle: Gazzin tytär 'Kelly', Beauty Nights Blue Jean Ruotsissa. Omat kasvattini, sisarukset 'Ferre', Flatts Nikkis Ferrari ja 'Fame', Flatts Nikkis Fame isänä 'Ruuto', Sniffens Ruskea Rudolf ja emänä Flatts Ninas Tipperary. Näiden jälkeläisinä syntyivät 2010 'Jippi', Flatts Kellys Happy Girl ja veljensä 'Guzzo', Flatts Kellys Hurry Up. Nämä saivat nopeasti kolme sertiä niistä muutamasta näyttelystä, missä kävimme. Tein myös samasta yhdistelmästä pentueen kaksi vuotta myöhemmin, mistä syntyi 13 pentua. Kaikki saman tyyliä. Tästä pentueesta jätiin kotiin 'Kittyn', Flatts Kellys In Love. 'Kitty' on menestynyt näyttelyistä kuten veljensä 'Mörkö', FI MVA Flatts Kellys Invisible ja Flatts Kellys Illusion. Tästä pentueesta meni Ruotsiin Flatts Kellys Inside.

Vuonna 2014 'Fame', Flatts Nikkis Fame astutettiin 'Dunderilla', Gunpoint's Pocket Rocketilla. Näistä jälkeläisistä ovat Flatts Fames Kerry ja Flatts Fames Karelyn menestyneet hienosti tottelevaisuuskokeissa. Ruskea veli Flatts Brown Kenny muutti Ruotsiin. Käytin samaa urosta myös 'Jippille', Flatt Kellys Happy Girlille. Tästä pentueesta syntyi neljä urosta ja yksi narttu C.I.B. FI MVA FI JVA EE MVA LT MVA Flatts Happy Lovergirl, joka on myös Suomen sileäkarvaisten noutajien mejä-mestari 2019 ja 2020.

2017 astutin 'Kittyn', Flatts Kellys In Love, 'Messillä', FI MVA EE MVA Black Micas Less is Morella. Tulevaisuutta ajatellen jätiin kotiin tästä yhdistelmästä narttupennun 'Pollyn', Flatts More In Love, joka nopeasti sai sertinsä kasaan. Veli 'Sulo' EE JV-18, BALT JV-18 Flatts More Charming on myös kunnostautunut näyttelykehissä. Pollyn olen suunnitellut astuttavani, kunhan koronatilanne on rauhoittunut.

Koirani ovat eläneet yleisesti ottaen vanhoiksi, ainakin yli 11-vuotiaiksi ja olleet terveitä loppuun asti. Vanhin kasvattini on elänyt 14 vuotta 8 kuukautta.

Vuosi sitten muutin Ahvenanmaalle, minne mukanani muuttivat äiti ja tytär Kitty ja Polly. Mukana muuttivat myös omat kasvattini, Arab-Tersk -ratsuhevoset 29-vuotias Felizia ja 14-vuotias poikansa Björksunds Ferrari.

Bob-Kåre, Flatts Red Line Crazy, joka lähti Norjaan

Nina, Flatts Ysatis Nina Ricci ja isänsä Glenn, Gunhills Glenn Miller

Kun on toiminut 50 vuotta saman rodun parissa ja kasvattanut koko sen ajan, voin todeta, että minulla olisi lukuisia mainitsemisen arvoisia kasvattajia. Kaikkien niiden esittelemiseen ei kuitenkaan tila riitä millään.

Olen ehtinyt myös pitkän kasvatustyöni aikana saada kunnianosoituksia. Minulle myönnettiin ensimmäisenä sileäkarvaisten noutajien kasvattajana Vuolasvirta-palkinto numero 100 vuonna 1984 ja kasvattini ovat saavuttaneet useita valionarvoja eri maissa. Kaikki nämä saamani meriitit ja kunnianosoitukset, sekä mukavat pennunostajat ovat antaneet minulle innostusta jatkaa kasvattajana tämän ihanan rodun parissa. Jalostustavoitteenani on säilyttää terveet ja vahvat käyttöomaisuudet sekä vaalia niin ulkomuotoa, terveyttä kuin työhalua koirayksilöissä. On edelleen yhtä jännittävää nähdä, miten uusi yhdistelmä kehittyy, kuin silloin, kun ensimmäinen pentueeni syntyi. Se antaa minulle edelleen energiaa jatkaa jalostustyötä!

- Benita Björklund
Tekstin käännös Virpi Peltonen

TARVIKEMYYN TI

Tilaa kasvomaskit
flattipainatuksella 9€!

Tarvikemyynnistä kaikkea kivaa harrastuksiin! Koko valikoima ja tuotekuvat: www.flatti.net/tarvikemyynti.
Muista tilata pentupaketit ajoissa! Lisätietoa nettisivuilta. Tarvikemyynti toivottaa hyvää alkanutta vuotta!

Sileäkarvainen noutaja, narttu, FI26712/15 s. 4.4.2015
C.I.B FI JVA FI MVA EE MVA LT MVA Flatts Happy Lovergirl

i: Gunpoint`s Pocket Rocket, e: Flatts Kellys Happy Girl

Kasvattaja: Benita Björklund

Omistajat: Markku Kastepohja ja Virpi Peltonen

CACIBIT:

07.07.2018 Pärnu, Linda Jurgens

08.07.2018 Pärnu, Dina Korna

07.08.2020 Druskininkai, Dina Korna

08.08.2020 Druskininkai, Andrzej Szutkiewiz

09.08.2020 Druskininkai, Kornelija Butrimova

MEJÄ:

02.08.2020 MEJÄ-mestari VOI1, Mäntsälä, Leena Kähkönen

06.09.2020 MEJÄ-piirimestaruus 2. sija VOI1, Marttila,

Satu Savolainen-Pulli

NOME-B: 16.06.2019 ALO3, Pöytyä, Petri Tuominen

Sileäkarvainen noutaja, narttu, FI54844/13, s. 14.4.2013
POHJ KVA FI KVA-B SE KVA NO KVA Svartalwen's Zaia Sonja

i: Flatgold's Black Zar

e: SE SPCH DK BRCH NORD JCH Waternuts Caleigh

Kasvattaja: Anna-Lena Wendt

Omistaja: Jan-Erik Eriksson

09.12.2020

POHJ KVA Pohjoismaiden käyttövalio

02.12.2020

NO KVA Norjan käyttövalio

31.08.2020

SE KVA Ruotsin käyttövalio

24.08.2020

FI KVA-B Suomen käyttövalio noutajien B-metsästyskoe

VALIOILMOITUKSET

Valiopalsta on järjestön jäsenille ilmainen. Lähetä kuva ja ilmoitustiedot aineistopäivään mennessä osoitteeseen: flattiviesti@gmail.com, Flattiviestiin 2/2021 tulevat valioilmoitukset viimeistään 5.4.

Lähetä painokelpoinen, rajaamaton vaakakuva .jpg-muodossa. Kuvan tulee olla mahd. suuri (300 dpi, vähintään 1 Mt). Matalaresoluutioiset kuvat menevät printissä suttuisiksi, emmekä voi niitä valitettavasti käyttää.

Lähetä kuvan lisäksi valiokoirastasi seuraavat tiedot:

- koiran sukupuoli, tittelit ja virallinen nimi
- koiran rekisteritunnus ja syntymäaika
- koiran isän tittelit + virallinen nimi
- koiran emän tittelit + virallinen nimi
- koiran kasvattajan nimi ja koiran omistajan nimi
- ko. valioarvoon vaadittavat tulokset: pvm, paikka, tuomari
- voit ilmoittaa myös koiran korkeimman tuloksen muista lajeista, esim. nome-B ALO1, toko ALO1

Pidätämme oikeuden siirtää valioilmoituksen julkaisun seuraavaan lehteen.

Kansainväliset valionarvot julkaistaan vahvistamisen jälkeen.

FLATTIEN KESÄLEIRI 1-4.7.2021

Kesäleiri on Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n vuosittain järjestämä tapahtuma, jossa tarjotaan koulutusta eri lajeissa torstaista sunnuntaihin. Leiri on tarkoitettu kaikille flattiharrastajille aivan vasta-alkajasta aina kokeneeseen konkariin. Leirillä osallistut erilaisiin koulutuksiin oman koirasi kanssa – oman kiinnostuksesi mukaan. Iltaisin vietetään flattihenkistä aikaa muiden leiriläisten kanssa. Ohjelmassa on myös erilaista järjestettyä toimintaa. Leiri sopii kaiken ikäisille ja tasoisille koirille. Myös pennuille! Jos et ehdi leireilemään moneksi päiväksi, niin voit osallistua koulutuksiin ja tapahtumiin myös päiväkävijänä.

MAJOITTUMINEN

Matkailutila Surkeenjärvi on mahtavan idyllinen paikka metsän keskellä, Surkeenjärven rannalla. Paikka on tunnettu myös erinomaisen maukkaasta keittiöstään. Leirillä majoitutaan pihapiirissä aittarakennuksessa tai päätalossa, lomamökeissä ”Jaakon taloissa”, riihimökeissä tai rantamökeissä. Kaikkiin sisämajoitukseen saa ottaa koiran mukaan.

LAJESITTELYT

NOME – noutajien metsästyskoekoulutus: Nome pitää sisällään kaiken noutajien rodunomaisten lajien koulutuksen. Kesäleirillä järjestetään monipuolista koulutusta eritasoisille koirakoille kokeneiden kouluttajien toimesta. Surkeenjärven maastot tarjoavat hienot mahdollisuudet erityyppiseen treenaamiseen. Vaikka olisit aivan aloittelija, eivätkä rodunomaiset lajit ole sinulle tuttuja, olet tervetullut mukaan koulutuksiin. Harjoittelussa käytetään pääsääntöisesti dameja.

MEJÄ – metsästyskoirien jäljestämiskoulutus: Koemuotona mejän tarkoituksena on selvittää koiran kyky seurata haavoittuneen riistaeläimen verijälkeä. Mejä-koulutuksiin voivat osallistua kaiken tasoiset jäljestäjät. Olitpa sitten täysin aloittelija tai jo kokenut konkari. Vai onko tavoitteesi kouluttaa flatistasi soiva peli käytännön jäljestykseen? Mejä-kouluttajat räätälöivät koulutukset yksilöllisesti jokaisen koirakon tarpeiden mukaisesti. Kokeneempien koirakoiden harjoituksissa tavoite on kehittää koiran ja ohjaajan osaamista erilaisilla harjoituksilla, sekä harjaannuttaa ohjaajan taitoa lukea koiraansa. Aloitteleville koirakoille ohjataan

jäljestämisen alkeiden opettelua, jossa koirakot pääsevät kokeilemaan jäljestämistä lyhyillä jäljillä, sekä suunnitellaan yhdessä ohjaajan kanssa itsenäistä harjoittelua. Tervetuloa tutustumaan mejään ja saamaan opastusta jäljestysharjoitusten muodossa.

RALLY-TOKO: Rally-toko on hauskaa aktivointia, jota voivat harrastaa kaikenikäiset ja kaiken kokoiset koirat ja ihmiset! Tärkeintä radalla ja treeneissä on iloinen kontakti, liikkeet suoritetaan hymyssä suin hännät heiluen. Rally-toko yhdistää elementtejä tokosta, agilitystä ja koiratanssista. Siinä tärkeintä on ohjaajan ja koiran iloinen yhteistyö, ei niinkään seuraamisen pilkuntarkka paikka tai asennon millintarkka suoruus. Rally-toko kehitettiin aivan tavallisia koiranomistajia ajatellen ja sen päätavoitteena onkin saada aikaan koiria, jotka on koulutettu käyttäytymään hyvin kotona, yleisillä paikoilla sekä muiden koirien läheisyydessä.

LEIRIN MUUT TAPAHTUMAT

- Rally-tokokilpailu (iltakoe) perjantaina 2.7.2021
- Open Show lauantaina 3.7.2021 alkaen klo 18.00
- Jalostustarkastus leirin aikana koulutusten ohessa

ILMOITTAUTUMINEN

Ilmoittautuminen tapahtuu sähköisellä lomakkeella osoitteessa www.flatti.net. Ilmoittautumislomake aukeaa toukokuussa 2021.

TIEDUSTELUT

Leiripäällikkö: flattileiri@flatti.net

VANHAT & VIISAAT

Fusstail's Huffelpuf, 'MOONA'

Teksti ja kuva ANNA-LIISA MATILAINEN

s. 17.12.2008 (VÅRSÅNGENS ELIOT NESS – FUSSTAIL'S BONITA ENERGICA)

Hei kaikille, olen Moona ja täytin joulukuussa 12 vuotta. Luonteeltani olen ystävällinen, jääräpäinen, kaikesta kiinnostunut, lapsirakas, mukavuudenhaluinen, vähän hassu ja tietenkin kaikkien paras kaveri, tai ainakin luulen olevani.

Muutin Jyväskylään maaliskuussa 2008 perheeni ensimmäiseksi koiraksi. He halusivat aktiivisen koiran ja tekivät kyllä siinä mielessä aivan täydellisen valinnan, sillä minä olen ollut aina todella energinen kaveri. Alunperin aikoivat alkaa minun kansani harrastamaan jotain, mutta yllättävien elämäntilanteiden vuoksi sitten kaikki penutapaamiset ym. jäivät hieman taka-alalle ja olemme harrastelleet ihan omatoimisesti kaikenlaista.

Onneksi olemme asuneet aina metsien vieressä, joten lenkkipolut ja luonto on ollut lähellä. Elämäni on ollut aktiivista ja olen ollut aina kaikessa mukana, vaikka en mitään varsinaisesti harrastakaan. Tämä vähän harmittaa varsinkin emäntää, koska olen tosi fiksu ja ollut aina nopea oppimaan. Välillä puhuvat, että minussa olisi ollut potentiaalia vaikka mihin, mutta elämä on mennyt niin kuin on mennyt ja ihan tyytyväinen olen ollut, vaikka varmasti metsästyshommat olisi ollut tosi siisti juttu. Lempijuttuni kaikista asioista on kuitenkin ehdottomasti uiminen, jota olen onneksi päässyt harrastamaan joka kesä ahkerasti.

'Läsnäoloni perheessä on opettanut lapsille vastuuta, ja joka ikiselle meidän perheessä hetkessä elämistä ja pienistä asioista nauttimista, sekä rutkasti kärsivällisyyttä.'

Perheeseeni kuuluu myös 2 nykyään kouluikäistä lasta. He ovat pienestä pitäen auttaneet minun hoidossani ja sanovat, että olen heidän paras kaveri. Minulle voi kertoa salaisuudet, koska en kerro niitä kenellekään, lohdutan kun tarvitsee ja iloitsen mukana kun kivoja juttuja tapahtuu. Nukun vieressä kun uni ei tule, sänky ja sohva on lempipaikkojani. Äiti-ihminen ja isimies sanovat, että läsnäoloni perheessä on opettanut lapsille myös vastuuta, ja joka ikiselle meidän perheessä hetkessä elämistä ja pienistä asioista nauttimista, sekä rutkasti kärsivällisyyttä. Nautin myös naapureiden suosioista, vastapäätä asuvilla on koirille oma herkkukaappi. Saatan joskus ilman lupaa kotoa livahtaa käymään ja jäädä sinne kyläilemään kenenkään tietämättä. Aina jos siis häviän omalta pihalta, minut voi löytää naapurista. Muuten tykkään pysytellä ihan oman perheen lähellä. Olen aina ollut vähän kaikkien koira ja viettänyt varsinkin nuorempana paljon aikaa kesäisin omistajieni vanhempien luona mökkeillen ja maaseudulla rauhoittuen.

Toki olen aiheuttanut myös hampaiden kiristelyä pitkin vuosia, samalla tuonut myös paljon naurua, rakkautta ja huumoria kaikkien elämään. Kun he ovat löytäneet pussillisen kakkavaippoja, joista on

kakat syöty, rikkiäisen puhelimen ja kaukosäätimen, puurohiutaaleet pitkäkarvaisesta matosta, kun olen juossut päin puuta niin että hampaita on irronnut ja katkennut, kierähtänyt puun ympäri niin

nopeasti että hännänpään karvat ehtivät kietoutua puun ympärille ja jäin jumiin, kun olen jumittanut järveen ja minut on pitänyt hakea sieltä lähes uimalla pois, koska olen tajunnut kotinlähden koittavan.

Kun olen lyönyt pääni miljoonia kertoja ruokapöydän alla ruokaa kerjäten, syönyt juustopaketin kuorineen, herkutellut poronpaistit, tunkenut kuononi maampiaispesään, hypännyt sohvalta melkein ikkunan läpi linnun perässä – kaikkina näinä kertoina eivät he ole tienneet itkekö vai nauraa, useimmiten ovat naureskelleet, tai jotain itkunaurun sekaista väsymyksissään sekoilleet. Joka tapauksessa, elämä minun kanssa on heillä ollut oikein antoisaa, tapahtumarikasta, joskus väsyttävää, mutta rakkauden ja rapsutuskentäyteistä ja minäkin olen heihin ihan tyytyväinen ollut, vaikka antavatkin ruokaa mielestäni liian vähän koska kuulemma painonousee helposti ja nivelet kärsivät.

Tästä aasinsiltana päästäänkin terveysasioihin vielä lopuksi. Pitkän ikäni olen viettänyt oikeastaan täysin terveenä. Hampaita on muutamia poistettu

ja 1 ainakin siis irronnut ihan omatoimisesti jo pari vuotiaana. Syyliä ja rasvapatteja minulla on ollut jo monta vuotta, niitä on tasaisin väliajoin tarkasteltu lääkärin toimesta. 4 vuotta sitten pääsin hieman lihomaa, mutta dieetti auttoi ja nyt olen taas sutjakka. Nisäkasvaimia poistettiin viime keväänä 2 kpl, samalla minut sterilointiin. Tämänkin vuoksi ruokaa vähennettiin ja olen siitä hieman tuhtunut kun söisin mielelläni hieman enemmän ja useammin. Ruoan suhteen haluaisinkin muistuttaa teitä kaikkia lajitovereita siitä että jokainen chance on mahdollisuus, eli aina tilaisuuden tullen kannattaa kipaista keittiöön, jos esillä on ihan mitä vaan. Kasvainten tutkimusten yhteydessä löydettiin rangasta muutamasta kohtaa luupiikkejä, jotka paljastuivat todennäköisesti ajoittain kankean menoni aiheuttajaksi. Olen syönyt jo pari vuotta säännöllisesti kipulääkkeitä kun eläinlääkäri oli sitä mieltä jo aiemmin, että niitä kannattaa kokeilla mahdollisiin kipuihin. Ne auttoivat ja menoni piristyi paljon. Nykyään päivät vaihtelee, joskus olen väsyneempi ja mielelläni lepäilen sekä teen ehkä rauhallisia juttuja. Joskus virtaa olisi vaikka kuinka, mutta silloinkaan ei voi ihan samanlailla revitellä enää kuin nuorempana.

Lähitulevaisuuden suunnitelmiini kuuluu luiden syömistä, hangessa hipsuttelua, vähän noseworkia, karkaan ehkä kerran naapuriin ovenraosta, ja loikoilen meidän mukavalla sohvalla, jossa minulla on oma paikka. Odotan kovasti kesää, koska silloin pääsen taas uimaan.

Terveisiä kaikille lajitovereille, voikaa hyvin! T: Moona ja muu perhe

Vanhoista flateista on lista Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n kotisivuilla: www.flatti.net/jalostus/lista-vanhoista-flateista
Listalla ovat yli 13-vuotiaiksi eläneet flatit. Toivomme myös lehteen lisää tarinoita vanhoista flateista. Juttuja voitte kirjoittaa yli 10-vuotiaista koiristanne. Onko oma Vanha ja Viisaasi jo listalla? Haluatko kertoa koirasi tarinan? Jos tiedossasi on yli 13-vuotias flatti, joka ei ole listalla, niin kerro se minulle. Kiitos! Ota yhteyttä: virpi.peltonen@turkuflatti.net tai laita yv Facebookissa. – Virpi

COSÌ FAN TUTTE FLAT-XP, 'MOZART'

Teksti ja kuva MARI MAMIA

s. 27.12.2009 AdMONT ItäVALTA. NYKYINEN KOTIPAikka SipoO.

Minua pyydettiin kirjoittamaan vanhasta ja viisaasta Mozartista, joka juuri joulukuussa täytti 11 vuotta. Ensin ajattelin, että en minä nyt vielä, kun meillä Suomessa on paljon vanhempiakin flatteja, joiden tarinoita voisimme lukea lehdestä. Eikä Mozart edes ole vanha. Aivan yhtä villikko se on edelleen kuin nuorena miehenä! Mutta sitten tulivat mieleen aiemmat flattini, jota ovat menehtyneet yli ja alle kymmenvuotiaina – kukaan niistä ei ole nähnyt 11-vuotis syntymäpäiväänsä. Ja siinä paikassa päätin, että kyllä kirjoitan. Mozart, kuten kaikki muutkin vanhat ja viisaat on ansainnut paikkansa tällä palstalla.

Mozart muutti meille Itävallasta kahdeksan viikon ikäisenä pentuna. Matka pentua hankkimaan on jo tarina sinänsä, mutta lyhyesti sanottakoon, että rodun alkuperämaasta, Englannista meidän oli tarkoitus koiria hankkia ja Itävaltaan pentukassin kanssa päädyttiin.

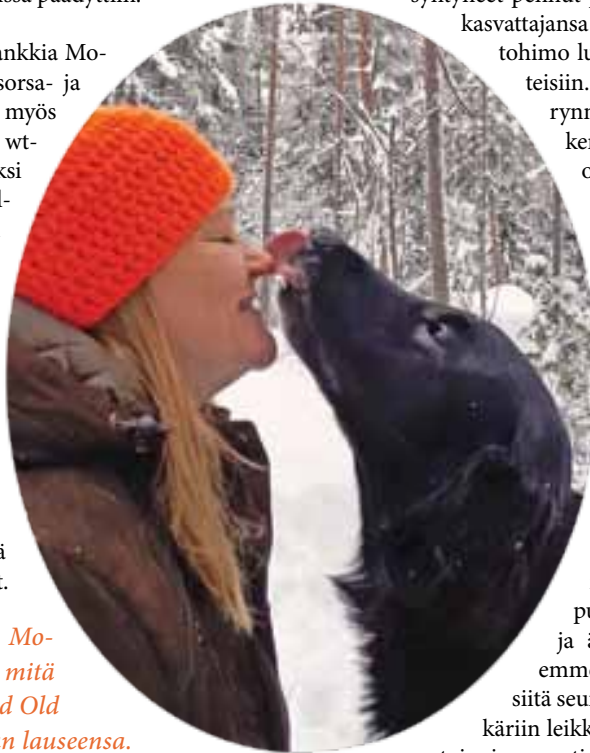
Heti alun perin meillä oli tarkoituksena hankkia Mozart kaveriksi käytännön metsästyksen, sorsa- ja kyyhkymetsälle, sekä jäljestyshommiin ja myös lähteä sen kanssa valloittamaan nome- ja wtkenttiä. Tämä valloitus jäi kuitenkin lyhyeksi Mozartin sairastuttua melko nuorena kilpirauhasen vajaatoimintaan. Lääkityksen hakeminen kohdalleen kesti valitettavasti Mozartin kohdalla todella pitkään, eikä kokeisiin sen kanssa ollut enää asiaa. Metsästäystä sairastuminen ei kuitenkaan estänyt ja yhdessä Mozartin kanssa onkin käyty niin sorsa-, hanhi-, kyyhky-, kuin fasaanijahditkin. Muutamia kertoja on käyty metsäkanojakin ihailemassa, joskin kaukaa... Käytännön jäljestykseen Mozartilla ei ollut luontaisia lahjoja, vaikka sitä treenattiin ahkerasti. Niitä tehtäviä ovatkin sitten hoitaneet perheen muut flatit.

'Mozart elää täysillä joka ikinen päivä. Mozartin kautta olen todella ymmärtänyt mitä Nancy Laughton, flattimailman Grand Old Lady, tarkoitti kirjoittaessaan kuuluisan lauseensa. "Flatti on ekstrovertti ja optimisti, hännänheiluttajista suurin, koiramaailman Peter Pan". Sellainen, juuri sellainen on tämä koira, minun rakas Mozartini.'

Tämä koira on ollut mahtava kumppani ja sillä on todella erityinen paikka minun maailmassani. Mozartin kanssa olen tutustunut niin moniin ihmisiin Suomessa ja ulkomailla, etten usko, että ikinä mitenkään muuten olisin voinut tavoittaa tätä kaikkea iloa onnea ja uusia kokemuksia ja ihmisiä elämäni. Erityisen hyvin on jäänyt mieleeni muisto eräästä juhannuksesta vuosia sitten, jonka vietimme ex tempore reissulla Sloveniaan. Lauantaina oli work shop tyyppinen koulutus ja sunnuntaina virallinen WT-koe, jonka alokasluokan voiton Mozart korjasi nimiinsä Italialaisten nenän alta. Ai että minä olin ylpeä. Saman reissun kotimatalla korjattiin Itävallasta kyytiin Vesper niminen matkamuisto Mozartille kaveriksi. Mutta sekun on sitten jo eri tarina.

Syntyperämaansa mukaisesti Mozartia on perheessämme aina kutsuttu "Alpen Jägeriksi". Siinä vaiheessa kun muut koirat ja kaikki ihmiset

jo pysyvät visusti sisällä ja ihailevat lumihankia ja pakkasta ikkunala- sin läpi, Mozart vain istuu mahdollisimman korkean lumikasan päällä nenä tuulta tunnustellen korvat tarkkaillen ääniä ympärillä. Talvella syntyneet pennut pääsivät tutustumaan lumihankeen jo kasvattajansa luona. Siitä lienee vastustamaton in- tohimo lumeen jäänyt pysyvästi Mozartin tun- teisiin. Ja mikäpä siinä kun sitten ulkoa voi rynnistää sisälle ja hypätä sohvalle syliin kertomaan mitä ihmeellistä siellä ulkona on taas tapahtunut.

Yhden kerran on Mozart pelästyttänyt meidät toden teolla. Piharaken- nuksen remontoinnin yhteydessä vanhat eristeinä toimineet sahan- purut (ja hiirenpapanat, joita oli paljon) poistettiin. Jostain täysin merkillisestä syystä Mozart, joka ei ikinä milloinkaan ole ollut ahne, ennemminkin nirso, päätti syödä melkoisen määrän tuota hiiren- papanoilla höystettyä sahanpurua. Tässä ei kyllä voi palstan otsikon mukaisesta viisaudesta mitenkään puhua, aivan käsittämättömän typerää ja äärimmäisen vaarallista touhua, jota emme osanneet kuvitellakaan! Suolitusko siitä seurasi ja viime hetkellä ehdittiin eläinlää- käriin leikkaukseen. Flattimäiseen tyyliin Mozart toipui nopeasti leikkauksesta ja jo viikon päästä koko episodi oli muisto vain.

Ei ole sellaista tehtävää, jota Mozart ei halua suorittaa, ei ole sel- laista paikkaa, johon Mozart ei lähtisi mukaan, ei ole sellaista vettä, mihin Mozart ei menisi uimaan, eikä sellaista kaislikkoa, johon se ei syöksyisi täysillä etsimään pudotuksia. Mozart on luottopakki, jonka kanssa on opetettu yksi jos toinenkin koira toimimaan oikein erilai- sissa metsästystilanteissa. Muutama irlanninsetteri on muun muassa koulutettu noutamaan pudotettu riista, Mozartin toimiessa tutorina. Ja miten koira voi olla aina niin hyvällä tuulella? Ja jaksaa tehdä juttuja aina vain uudestaan ja uudestaan, vaikkakin tietysti se pieni flattimäi- nen pilke silmäkulmassa.

Mozart elää täysillä joka ikinen päivä. Mozartin kautta olen todella ymmärtänyt mitä Nancy Laughton, flattimailman Grand Old Lady, tarkoitti kirjoittaessaan kuuluisan lauseensa. 'Flatti on ekstrovertti ja optimisti, hännänheiluttajista suurin, koiramaailman Peter Pan'. Sel- lainen, juuri sellainen on tämä koira, minun rakas Mozartini.

– Mari

Blackpepon
www.blackpepon.com

Tarja Kolkka, Valkeala
040 706 6659
blackpepon@gmail.com

Kennel Finnflats

Tuula Ehrman
0400 699 197
tuulaehrman@gmail.com

Heidi Vainio
0400 822 110
heidivainio@merityo.fi

www.finnflats.com

Finnflats
retrievers

www.dantaran.com

flatcoated retrievers
Dantaran

Laura Rajakallio
Kunnarlantie 55
02740 Espoo
050 535 6926

laura.rajakallio@gmail.com www.dantaran.com

Kasvattajailmoitukset 2021

Kasvattajailmoitukset Flattiviestiin 15€/nro tai 40€/vuosi (4 nroa). Kasvattajaboxin koko on 88x50 mm

Voit käyttää valmista kasvattajaboxia, tai lähetä haluamasi teksti ja kuva/logo, niin taitamme sinulle ilmoituksen.

Aineistot osoitteeseen: flattiviesti@gmail.com.
Lähetä varauksen/aineiston mukana maksukuitti.

SEURAAVAT KASVATAJAT OVAT LIITTÄNEET PENTUJEN OSTAJIA ROTUJÄRJESTÖN JÄSENIKSI VUONNA 2020

- Beauty Flatstar – Nina Leino
- Celtair – Jenni Juvén
- Champerin – Heini ja Kari-Pekka Hietala
- Dantaran – Laura Rajakallio
- Durasselin – Jonna Turpeenniemi
- Emkristina´s – Tiina-Maarit Kisonen
- Filurin – Tiina Pikkuaho
- Finnflats – Tuula Ehrman ja Heidi Vainio
- Flatkiss – Christina Kiuru ja Marko Nikkonen
- Flatout – Camilla Leijona
- Harvahampaan – Mikko Saastamoinen
- Heilurihännän – Kirsi ja Asko Nieminen
- Huntstars – Satu Saarinen, Jonna Saarinen ja Piia Piiparinen
- Kvarntorpet´s – Birgitta Hällsten-Pada ja Alf Pada
- Majakkasaaren – Minna Latva
- Metsänpeiton – Satu Vihavainen
- Metsävirnan – Heli Siikonen
- Oak Barrel´s – Riitta Nikko
- Palokallion – Heli ja Rami Pitkäjärvi
- Regale Razza – Anne Haverinen
- Rusty Rebel´s – Veera Jääskeläinen

FLAT POWER
FLATCOATED RETRIEVERS

Ann ja Kimmo Vorobjev - Marianne Forsell www.flatpower.com

Huntstars

www.huntstars.fi

Kennel
Kevätniityn

Ann Leskinen / Pietarsaari / 050-338 3562 / ann.l@luukku.com

- Sileäkarvaisia noutajia kaveriksi
metsälle ja harrastuksiin -

Minna Latva, Noutajantie
20780 Kaarina
puh: 0400 842 998
majakkasaaren@gmail.com
majakkasaaren.wixsite.com/flattit

Majakkasaaren
KENNEL

**Metsänpeiton
kennel**

<http://metsanpeiton.wixsite.com/metsanpeitonkennel>

**Morrini
Retrievers**

Riitta Niemelä
Långvik
Kirkkonummi
040-7091133
riitta@morrini.net
www.morrini.net

**KENNEL
NINJATÄHDEN**
FLATCOATED RETRIEVERS

Satu Marins
Vehkatalpaie
p: 0400 415515
satu.marins@hotmail.com
www.ninjatahden.com

 www.facebook.com/ninjatahden
IG: ninjatahden

KENNEL NOANARKIN

kajja.leimonen@noanarkin.com
www.noanarkin.com

SUOMEN SILEÄKARVAISET NOUTAJAT RY

— JÄSENASIAT, KUVAPANKKI- JA TILITIEDOT

JÄSENASIAT

www.flatti.net/jarjesto/jasenasiat

Jäsenenä saat yhdistyksen jäsenlehden, Flattiviestin kotiisi neljä kertaa vuodessa sekä etusijan yhdistyksen järjestämiin kokeisiin, koulutuksiin ja tapahtumiin.

JÄSENMAKSUT 2021

- Varsinainen jäsen 25€
- Perhejäsen 6€ (ei omaa lehteä)
- Pentuejäsen 10€
- Liittymismaksu 5 € (ei koske pentuejäseniä)

KASVATTAJA-ALENNUKSET

Kasvattaja saa 10% alennuksen ostaessaan Tarvikemyynistä Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n pentuvälityksessä oleville pennuille tarvikkeet pentupakettiin (pilli, pillinauha, dummy, talutin). Kasvattajan liittäessä uudet pennun omistajat pentuejäseniksi, saa uusi jäsen lahjakortin, jolla saa 10% alennuksen ensimmäisestä Tarvikemyynnin ostosta.

OSOITTEENMUUTOKSET

www.flatti.net/jarjesto/jasenasiat/osoitteenmuutos

Ilmoita osoitteenmuutos järjestön nettisivulla tai sähköpostitse jäsenihteerille: jasenasiat@flatti.net.

KUVAPANKKI

www.flatti.net/flattiviesti/kuvapankki

Flattiviestin toimituksella on kuvapankki, jonne voi ladata flattikuvia rotujärjestön käyttöön (Flattiviesti, nettisivut, facebook). Julkaistuissa kuvissa mainitaan kuvaajan nimi.

TILITIEDOT

OKOYFIHH

Tarvikemyynti: FI45 5620 0920 4247 35

Jäsenmaksut: FI23 5620 0920 4247 43

Yleistili (näyttely, nome ja muut):

FI28 5620 0920 4247 50

Löydät meidät myös Facebookista!

FLATTIVIESTI AIKATAULU 2021

*Seuraava Flattiviesti, nro 2/2021, ilmestyy 6.5.
Lehteen tulevat aineistot pyydämme lähettämään
osoitteeseen flattiviesti@gmail.com 5.4. mennessä.*

Kuvamateriaalia lehden käyttöön voi toimittaa myös kuvapankkien kautta. Tekstitiedostot rtf- tai doc/docx-muodossa. Kuvien resoluutio 300 dpi ja jpg-, pdf- tai tif-muodossa. Matalaresoluutioiset kuvat menevät printissä suttuisiksi, emmekä voi valitettavasti niitä käyttää. Jos olet epävarma kuvien/aineistojen laadusta, ota yhteyttä Flattiviestin toimittajaan ja katsotaan yhdessä materiaalit kuntoon.

Flattiviesti aikataulu 2021:

- 1/2021 aineistopv 25.01., ilmestyy 25.02.
- 2/2021 aineistopv 05.04., ilmestyy 06.05.
- 3/2021 aineistopv 23.08., ilmestyy 23.09.
- 4/2021 aineistopv 08.11., ilmestyy 09.12.

Kuva Juho Pajari

SUOMEN SILEÄKARVAISET NOUTAJAT RY:N YHTEYSTIEDOT

HALLITUS 2021

Puheenjohtaja

Mari Mamia
Stor-Rösintie 66, 01150 Söderkulla
p. 050 4586770
puheenjohtaja@flatti.net

Sihteeri

Tanja Aunela
Iiriskuja 18A, 20320 Turku
p. 0400 939076, sihteeri@flatti.net

Varapuheenjohtaja

Anne Kolsi, Orimattila
annekolsi@gmail.com

Marjut Sirén

Espoo, p. 050 4116245
marjutsiren1@gmail.com

Piia Piiparinen, Korja

p. 040 8314848, flatti87@gmail.com

Miia Koski, Rooma

p. 050 4582157

Tomi Nieminen, Raahe

p. 041 4907122, tomi.jere.nieminen@gmail.com

Aija Laakso, Paimio, aija.tommila@raide.info

Varajäsen Anne Haverinen, Paltamo

Varajäsen Noora Saarikko, Perttula

TOIMIHENKILÖT 2021

Taloudenhoitaja

Heidi Vainio
Leikluodontie 130, 23310 Taivassalo
p. 0400 822110, talous@flatti.net

Jäsensihhteeri

Heidi Vainio
Leikluodontie 130, 23310 Taivassalo
p. 0400 822110, jäsensiat@flatti.net

Tarvikemyynti

Janina Alankoja-Kanervalo
Merimasku
tarvike@flatti.net

Pentuvälittäjät

Hanna Hujanen, p. 040 5789523
Sanna Lahtinen, p. 040 7310831
pentu@flatti.net

Kiertopalkinnot

Sari Hagström
p. 0400 514215
flatti.kiertopalkinnot@gmail.com

Webmaster

Markku Kastepohja
p. 040 6650566
webmaster@flatti.net

ALUEYHTEYSHENKILÖT

Uusimaa Aluetoiminnan vastuhenkilö

Nina Onufriew, p. 041 433 1959
nina.onufriew@gmail.com

Varsinais-Suomi Mia Jaakola-Siimes

p. 050 3764517, mia@maahismaen.com

Kanta-Häme Kirsi Launomaa

p. 040 7255354
kirsi.launomaa@gmail.com

Päijät-Häme Minna Vornanen

p. 050 5261540
minnajvornanen@gmail.com

Satakunta Maija Valtonen

p. 040 4120392, maijajokela3@gmail.com

Pirkanmaa Tarja Tuhola

vilpputuhola@yahoo.com

Keski-Suomi (Jyväskylä) Mika Toskala

p. 040 5649053, mika.toskala@elisanet.fi

Mikkeli-Pieksämäki -alue Jonna Häkkinen

p. 050 3057422, hiekkoi@hotmail.com

Savon seutu Tarja Koistinen

p. 040 7586768

Etelä-Karjala Juho Pajari

p. 041 4582812, jpajari@gmail.com

Etelä-Karjala Satu Marins

p. 0400 415515, satu.marins@hotmail.com

Pohjois-Karjala (Lieksa)

Tiina-Maarit Kisonen
p. 040 5477128, tiinakisonen@gmail.com

Pohjanmaan alue Heli Pitkälä

p. 040 5621529
pitkajarvi.heli@gmail.com

Kainuun alue Anne Haverinen

p. 044 3601152
kennelregalerazza@gmail.com

Oulun alue Henna Mikkonen

p. 044 5400609, hennamik@gmail.com

TOIMIKUNNAT 2021

FLATTIVIESTI

- flattiviesti@gmail.com
- Päätoimittaja: Mari Mamia
- Toimitussihhteeri: Jaana Kontto
- Taitto: Elisa Pekki

HARRASTUSLAJIEN TOIMIKUNTA

- Puheenjohtaja: Pipa Pärssinen
p. 040 5367167, pipa.parssinen@gmail.com
- Jäsenet: Miia Mäkiouppila,
Tuija Manninen,
Johanna af Hällström-Kamila

ULKOMUOTOTUOMARI- TOIMIKUNTA

- Puheenjohtaja: Riitta Niemelä
p. 040 7091133, riitta@morrini.net
- Jäsenet: Kirsi Nieminen, Katja Korhonen

JALOSTUSTOIMIKUNTA

- jalostus@flatti.net
- Puheenjohtaja: Kirsi Nieminen
p. 0400 641866,
kirsi@kennelheilurihannan.fi
- Sihteeri: Tuula Niva
p. 040 5045165, jalostus@flatti.net
- Jäsenet: Laura Rajakallio, Anne Kolsi,
Jenni Juvén, Riitta Niemelä

MEJÄ-TOIMIKUNTA

- meja@flatti.net
- Puheenjohtaja: Liisa Keränen
p. 040 5921296, liisam@kolumbus.fi
- Jäsenet: Mari Mamia, Marko Saarni,
Miia Koski, Janina Alankoja-Kanervalo

NOUTAJAJÄRJESTÖJEN YHTEISTYÖTMK

- Anne Kolsi
- Kirsi Launomaa (varalla)

NÄYTTELYTOIMIKUNTA

- nayttely@flatti.net
- Puheenjohtaja: Piia Piiparinen
p. 040 8314848
flatti87@gmail.com
- Sihteeri: Nina Skyttä
p. 0400 435 737
nina@skoude.com
- Jäsenet: Satu Marins, Christina Kiuru,
Anni Vornanen, Katja Korhonen,
Tanja Mattila

NOME-TOIMIKUNTA

- nome@flatti.net
- Puheenjohtaja: Kirsi Launomaa
p. 040 7255354,
kirsi.launomaa@gmail.com
- Jäsenet: Riitta Koivisto, Anu Mikkola,
Minsu Rauramo, Heli Pitkälä,
Marko Mikkilä, Salla Sipilä

 BOZITA

ROBUR

SWEDISH FUNCTIONAL QUALITY

Together
with nature
since 1903

Bozita Robur on Ruotsissa valmistettu superfunktionaalinen koiranruoka. Luonnollisista raaka-aineista valmistettu korkealuokkainen ravinto vahvistaa kehon omia toimintoja. Kun haluat antaa koirallesi parhaat mahdolliset edellytykset - täytä sen kuppi aterialla joka on täynnä luonnon omaa voimaa.

www.bozita.fi